

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

1 јул, уторак, у Београду

Година XII — 1930 Бр. 146 — LIII

„СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ“ излазе сваког дана, сем недеље и празничних дана. — Годишња је претплата: за Краљевину 400 динара а полугодишња 200 динара. За иностранство: 350 фр. франака годишње, а за пола године 175 франака. Претплата се полаже унапред најмање за пола године. За иностранство примају претплату и све поште. — За службене и приватне огласе плаћа се по утвђеној тарифи. Претплата, огласи и новац шаљу се непосредно благајници Државне штампарије. Рукописи шаљу се Уредништву „Службених новина“. Они се не враћају. Приватна неплаћена писма не примају се. — Уредништво и експедиција „Службених новина“ налазе се у Државној штампарији, Поп Лукина ул. бр. 14. — Поједини бројеви продају се по 1.50 динара од табака.

Телефон управника 1204 Телефон Уредништва 1255. Телефон Благајне 3528. Телефон Штампарије 45 и 5305.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

307.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра правде, а по саслушању Претседника Нашег Министарског савета прописујемо и проглашујемо

ЗАКОН о ЗЕМЉИШНИМ КЊИГАМА

ПРВО ПОГЛАВЉЕ

О Земљишним књигама уопште

§ 1.

Земљишна книга састоји се из главне књиге и из збирке исправа.

§ 2.

(¹) Главну књигу сачињавају земљишнокњижни улощи.

(²) Земљишнокњижни улощи служе за уписивање:

1) земљишнокњижних тела и промена на њима;

2) стварних права, која се односе на земљишнокњижна тела, и промена тих права.

§ 3.

(¹) Са сваким земљишнокњижним телом поступаће се као са целином.

(²) Обим његов може се променити једино земљишнокњижним отписом или приписом појединачних земљишта или делова земљишта.

(³) Ако су отписана сва земљишта, уписана у једном земљишнокњижном улошку (§ 11), или ако су престала бити предметом земљишне књиге, онда ће се уложак избрисати.

§ 4.

(¹) Књижна права могу се стечи, пренети, ограничити и укинути једино уписом у главну књигу (§ 9).

(²) Кад и у колико буду земљишне књиге већ основане, пропис првога става вредиће, ако није којим законом што посебно наређено, и у по-крајинама, где су се стицање, пренос, ограничење и укинуће таквих права према досадашњим прописима вршили без уписа, а то особито и у погледу оних књижних права, која би била у време оснивања земљишних књига према досадашњим прописима већ стечена.

§ 5.

У главну књигу уписаће се битна садржина књижних права. Ако се ова садржина не да у кратко изразити, онда је допуштено позвати се у главној књизи на тачно означена места у исправама, које служе као основ за упис, и то с тим учинком, као да су ова места уписана у самој главној књизи.

§ 6.

(¹) Од сваке исправе, на основу које бива земљишнокњижни упис, задржаће се при земљишној књизи оверен препис.

(²) Улагањем ових преписа постаје збирка исправа.

§ 7.

(¹) Земљишна књига је јавна.

(²) Свако је може разгледати у присуству којег земљишнокњижног чиновника, и из ње узимати преписе или изватке, које ће давати водилац земљишне књиге под својом одговорношћу.

ДРУГО ПОГЛАВЉЕ О КЊИЖНИМ УПИСИМА

ПРВИ ОТСЕК

О УПИСИМА УОПШТЕ

1. Врсте уписа.

§ 8.

Књижни уписи или су:

1. укњижбе (безуветна стицања права или безуветна брисања — интабулације или екстабулације) којима се стицање, пренос, ограничење или престанак књижних права постижу без посебног оправдања;

2. предбележбе (уветна стицања права или уветна брисања — пренотације), којима се стицање, пренос, ограничење или престанак књижних права постижу једино под уветом накнадног оправдања, или

3. забележбе (аднотације).

2. Предмет укњижбе или предбележбе

§ 9.

У земљишну књигу могу се уписивати само стварна права и стварни терети, затим право откупа и прекупа као и право порабе (најма и закупа).

Посебна наређења

а) у погледу власништва;

§ 10.

Савласништво у погледу земљишта која припадају једном земљишнокњижном телу, може се,

уколико посебни законски прописи не допуштају, изузетке, уписати једино по уделима, одређенима с обзиром на целину н. пр. на половину, трећину.

§ 11.

Уписи, којима се власништво има стећи на појединим саставним деловима земљишнокњижног тела, могу се вршити једино према наређењима Закона о земљишнокњижним деобама, отписима и приписима.

б) у погледу служности и реалних терета;

§ 12.

(¹) Код служности и реалних терета мора се садржина и обим права, које се има уписати, што је могуће одређеније навести; ипак није потребно навести новчану вредност.

(²) Ако се хоће да служности буду ограничена на одређене просторне границе, онда се ове морају тачно означити.

в) у погледу заложног права;

§ 13.

(¹) Заложно право може се уписати или на цело земљишнокњижно тело или, ако је власништво у погледу једног истог земљишнокњижног тела уписано за више особа, онда на удео свакога савласника, али никако на поједине саставне делове земљишнокњижног тела или на део онога удела за који је у земљишној књизи уписан један од савласника.

(²) Пренос хипотекарне тражбине и стицање подзаложнога права допуштени су у погледу целе тражбине као и њенога дела, одређенога сразмерно или бројно.

§ 14.

(¹) Заложно право може се уписати само у погледу новчане свете, бројно одређене. При тражбини, на коју се имају платити камате, уписаће се и висина камата.

(²) Ако се заложним правом имају обезбедити тражбине, које би могле постати услед дозвољенога кредита, услед преузетога пословодства или услед јемчења или накнаде штете, онда треба у исправи, на основу које се има вршити упис, навести највиши износ, који кредит или одговорност смеости достићи.

(³) Ако овај износ у исправи није наведен, мора да буде назначен у молби.

(⁴) Ако се у последњем случају онај, против кога је упис издејствован, жали због тога што је износ, који се има уписати, сувише велики, онда он може у року, који му пристоји за рекурс, захтевати, да се износ смањи, о чему ће суд, који је упис одобрио, одлучити по саслушању странака и установити износ према правичном расуђењу.

§ 15.

(¹) Заложно право може се за једну и ту тражбину уписати нераздельно на два или више земљишнокњижних тела или хипотекарних тражбина (заједничка хипотека).

(²) У таквом случају веровник је овлашћен тражити измирење целе тражбине из свакога појединога заложенога предмета.

§ 16.

Заложно право, стечено за коју тражбину, вреди и за трошкове парнице и извршења, ако није што посебно одређено.

§ 17.

Тргодишињи заостаци камата, које веровнику припадају на основу уговора или закона, имају подједнако првенство као и главница.

§ 18.

Тргодишињи заостали захтеви годишњих рента, приноса за издржавање и друга периодична плаћања имају исто првенство, које припада и самом праву, из којега ови захтеви проистичу.

г) у погледу права порабе (најма и закупа).

§ 19.

Код укњижења или предбележења права порабе није потребно навести своту у сврху обезбеђења накнаде штете, која би могла настати по прописима Грађанског законика.

3. Предмет забележбе

§ 20.

Земљишнокњижне забележбе могу се учинити у сврху:

а) да се видљивим учине особни односи, нарочито ограничење у погледу управљања имовином. Правна последица ове забележбе јесте, да се нико, који у дотичном земљишнокњижном уложку издејствује упис, не може позвати на то, да му ови односи су били познати; н. пр. забележба малолетности, скрбништва, продужења очинске или штитничке (туторске) власти, проглашења пунолетства, отварања стечаја или

б) да се оснују извесни правни учинци, који су са забележбама скопчани према прописима овога закона или других закона, као н. пр. забележба првенственог реда, отписа земљишта, заједничке хипотеке, отказа хипотекарних тражбина, текуће парнице, принудне управе, принудне дражбе.

4. Књижни претходник

§ 21.

Уписи допуштени су једино против онога, који је у време поднесене молбе у земљишној књизи уписан као власник земљишта или ималац права у погледу којега има да се врши упис, или који буде бар у исто доба као такав укњижен или предбележен.

§ 22.

Ако је земљиште или које књижно право пренето на више особа узастопце, али не путем уписа у земљишну књигу (ванкњижним путем), онда може последњи преузималац, ако докаже који су му претходници, захтевати, да се изврши књижни пренос непосредно на његову особу. Ако је хипотекарна тражбина, која је ванкњижним путем била пренета на другу коју особу, измириена, онда може дужник захтевати, да се она избрише без претходног уписа ванкњижног преноса.

§ 23.

Ако се отуђи непокретно добро или књижно право, које припада заоставштини, дозволиће се

стечнику упис његовога права непосредно после оставиоца.

§ 24

Грађанским закоником одређено је, уколико могу наследници веровници издејствовати обезбеђење на земљиштима или тражбинама што су припали наследнику.

§ 25.

Стечајни закон одређује, уколико се могу стећи земљишнокњижна права и после отварања стечаја.

5. Исправе

§ 26.

(¹) Укњижење и предбележбе могу се дозволити једино на основу исправа, састављених у облику који је прописан за њихову ваљаност.

(²) Ове исправе, када се ради о стицању или преиначењу стварног права, морају садржавати ваљан правни основ.

§ 27.

(¹) Исправе, на основу којих се има вршити књижни упис, не смеју имати таквих видљивих недостатака, који слабе њихову веродостојност, а, ако се састоје из више листова или табака, ови морају бити тако сашивени, да не буде могућно ниједан лист или табак уметнути.

(²) У исправама имају бити означене особе, које учествују у правном послу, и то тако да није могућно узети их за друге особе, као и место, дан, месец и година где и када су исправе састављене.

6. Учинак уписа

§ 28.

У § 70 и следећим параграфима одређено је, уколико се могу побијати права, која стеку треће особе, уздајући се у јавне књиге.

7. Првенствени ред

§ 29.

(¹) Првенствени ред уписа управља се према тренутку у којем је поднесак стигао земљишнокњижном суду.

(²) Уписи који буду извршени услед поднесака који су приспели у исто доба, међу собом су у подједнаком реду (§ 113), уколико није другим којим законом што друго одређено.

§ 30.

Укњижењем или предбележбом уступања првенства може се променити првенствени ред права, која су укњижене на непокретнини. За то треба привелење овлашћеника, који ступа назад, и овлашћеника који ступа напред; даље, ако је право, које ступа назад, хипотека, потребно је и привелење власника, а ако је оно оптерећено правом треће особе, и њен пристанак. Тиме се не дија у обим и првенствени ред осталих укњижених права.

§ 31.

Право, које ступа напред, стиче без ограничења првенствено место онога права, које ступа назад, ако оно у земљишној књизи непосредно до-

лази иза њега или ако му дају првенство такође сви овлашћеници, чија су права уписана између њих.

§ 32.

(¹) Ако се уступање првенства извршило међу правима, која не долазе непосредно једно иза другога, без пристанка оних, чија су права уписана између њих, онда право, које ступа напред, стиче првенствени ред права, које ступа назад, у његовом обиму и каквоћи.

(²) Ако је право, које ступа назад, увртно или с одређеним роком, може се пре наступања уврта или одређенога термина тражбина, која ступа напред, измирити код извршења само у оном износу, који долази на њу по њеном првобитном првенственом реду.

(³) Ако купац на дражби мора преузети право, које ступа назад, по његовом прећашњем првенственом реду без урачунања у куповину (највећу понуду), онда ће се при раздеоби куповнине право, које ступа напред, узети у обзир по своме првобитном месту.

§ 33.

Право, које напред ступа, долази и на своме првобитном месту пре права, које ступа назад, ако није ништа друго углављено.

§ 34.

Ако више права услед уступања првенства, које је укњижено у исто доба, ступе на место другога права, онда, ако није ништа друго углављено, на томе месту има првенство оно право, које је до тада било прече у првенственом реду.

§ 35.

Накнадне промене у постојању или обиму права, које ступа назад, не утичу, ако није ништа друго углављено, на првенствени ред права, које напред ступа.

ДРУГИ ОТСЕК

О укњижби

§ 36.

(¹) Уколико није овим или којим другим законом што друго одређено, укњижење (^{§ 8 бр. 1}) може се вршити једино на основу јавних исправа или таквих приватних исправа, на којима је потпис оверио суд или јавни бележник.

(²) Поред тога на основу исправа пуномоћници може се укњижба против властодавца дозволити само онда, ако пуномоћство, које је овај издао, гласи или на одређени посао или бар ако није издато раније од једне године дана пре поднесене молбе за укњижбу.

(³) Оверавање иностраних исправа уређује се међународним уговорима или уредбом Министра правде. Даље оверење није потребно за исправе које су оверили наше посланство или наша конзулатарна власт, у чијем је подручју исправа направљена или оверена, или које су оверили овдашње посланство или овдашња конзулатарна власт оне стране државе, у којој је исправа направљена или оверена.

§ 37.

(¹) Пропису, да морају потписи на приватним исправама бити оверени од суда или јавнога бележника, удовољено је, ако је оверен потпис оне особе, чије право ваља ограничiti, оптеретити, укинути или на другу особу пренети.

(²) Истинитост потписа на приватној исправи не треба утврдити судским или бележничким оверењем, ако је исправа снабдевена одобрењем јавне власти, која има да се стара о интересима онога, чије право ваља ограничiti, оптеретити, укинути или на другу особу пренети.

(³) Ако се судском оверавању морају призвати сведоци, који имају потврдити истоветност, треба да су ови сведоци навршили најмање двадесет година живота, да су сасвим веродостојни и судском чиновнику, који има истоветност утврдити, лично познати.

(⁴) Наређења трећега става меродавна су и за сведоце о истоветности, које има да призове јавни бележник у циљу, да се направи бележнички акт или овери који потпис или изврши друго које посведочење. Бележник не може за сведока о истоветности призвати особу која је код њега у служби. Ако истоветност особе потврди други бележник, који је призван к направљењу бележничког акта или оверавању или другом којем посведочењу, онда сведоци о истоветности не треба призвати.

(⁵) При судским или бележничким оверавањима као и при другим бележничким посведочењима не треба призвати још и другога сведока о истоветности, ако онај, чији се потпис има оверити, поднесе легитимационе исправе, и пр. изватке из регистра о рођењу и браку, домовницу односно сведоцу о држављанству, путну исправу, решења о постављању за службеника, доказе о упису на високој школе, службена посведочења и сл., и ако се може на основу поседа тих исправа с правом сматрати, да је особа, која је поднела исправу, истоветна с оном, за коју је исправа издата.

(⁶) Поднета исправа (легитимација) тачно ће се означити како у записнику, који се састави о службеном делању, тако и у самом посведочењу.

§ 38.

(¹) У земљишнокњижним стварима мање вредности може судско или бележничко оверење потписа приватне исправе, које је потребно за укњижбу бити замењено сапотписом двају веродостојних сведока, ако се укњижење има вршити у подручју окружнога суда, у којем је и исправа направљена. Сведоци морају ставити својеручно свој потпис (породично и рођено име), своје звање или занимање, пребивалиште, године живота и изјаву, да им је онај, чији потпис потврђују као истинит, лично познат.

(²) Наређења првога става неће се примењивати на пуномоћства и на исправе, у којима износ тражбина или цена или вредност земљишта или права уопште нису одређени, или у којима наве дена свота, без камата и споредних пристојбина, прелази износ од хиљаду динара.

§ 39.

(¹) Приватне исправе, на основу којих се има вршити укњижење, треба осим онога, што захтевају §§ 26 и 27 да садржавају још и:

а) тачну ознаку земљишта или права у погледу којега се укњижење има вршти;

б) изречну изјаву онога, чије се право ограничава, оптерећује, укида или на другу особу преноси, да пристаје на укњижење.

(2) Ова се изјава може дати и у посебној исправи или у земљишнокњижној молби. Али у таквим случајевима исправа или молба, која садржава изјаву, треба да буде снабдевена свим оним, што се захтева за укњижбу.

§ 40.

(1) Јавне исправе на основу којих се могу вршити укњижења јесу:

а) исправе, које је направила о правним пословима јавна власт или јавни бележник у границама службеног овлашћења, ако су оне снабдевене свим оним, што захтева § 39;

б) извршна поравнања (нагодбе), која су саставили судови или друге власти или особе, за то овлашћене;

в) платни налози законских пристојбина и приноса као и дуговни спискови о заосталим порезима и другим јавним дажбинама, уколико сути налози и спискови према постојећим законима извршни;

г) друге исправе, које имају својство судских извршних изрека јавне власти. Овамо спадају особито правноснажне одлуке, од суда одобрене или утврђене раздеобе куповнице за земљишта или права, продата на принудној дражби; судске исправе о уручењу добара, продатих на дражбама, исправе о уручењу заоставштине и потврде власти, надлежних за расправљање заоставштине.

(2) Министар правде овлашћује се, да пропише судовима дужност, да у земљишнокњижним стварима мање вредности (§ 38 став 2) састављају исправе потребне за укњижења (став 1 сл. а).

(3) Министар правде овлашћује се да нареди, да ли се и под којим условима могу вршити укњижења на основу иностраних исправа, које се у месту где су направљене сматрају за јавне исправе. Таква наредба веже судове.

§ 41.

(1) Ако је право, које нема за предмет периодичне чинидбе, уписано изречно само за време трајања живота које особе, онда може укњижиба његовог брисања бити дозвољена и само на основу сведоцбе о смрти (умрлице, смртног листа) или проглашења особе за умрулу.

(2) Али укњижиба брисања таквих права, која имају за предмет периодичне чинидбе, може се на основу само наведене исправе дозволити тек по протеку три године по смрти, ако наследник није издејствовао забележбу тужбе за плаћање заостатака.

ТРЕЋИ ОТСЕК

О предбележби

а) Допустивост предбележбе

§ 42.

Кад донесена исправа не одговара свим особитим условима за укњижбу, установљеним у §§ 36 до 41, или ипак одговара општим условима за зем-

љишнокњижни упис (§§ 26, 27), онда се може на основу ње дозволити предбележба (§ 8 бр. 2).

§ 43.

Предбележење у сврху издејствовања заложнога права бива само онда, кад су довољно посведочени како тражбина, тако и правни основ заложнога права.

§ 44.

Предбележба права откупа, прекупа и порабе бива само онда, кад су довољно посведочени како постојање права тако и привољење на упис.

§ 45.

Предбележење бива:

а) на основу одлука првостепених или виших судова, којима се стварно право, истина, безуветно досуђује, или се безуветно одбија, али које још нису постале правноснажним;

б) на основу судских наредаба, којима се предбележба дозвољава као извршење ради обезбеђења;

в) на основу захтева јавних власти у случајевима кад су ове према своме делокругу позване, да наређују по службеној дужности заложно обезбеђење захтева државне благајне или оних фондова или завода, који су под управом државе, бановине или општине, као и захтева накнаде услед управљања имовинама, о којима се старају судови.

§ 46.

Ако буде суду положен износ хипотекарног дуга, који се са једног од разлога, напоменутих у Грађанском законику, веровнику не може исплатити, или у погледу којега има овај по прописима Грађanskog законика своја права тек уступити трећој особи, која је дуг измирила, премда за њу није одговарала, онда предбележење у сврху брисања или у сврху преноса тражбине на платца бива ако се донесе службена исправа о томе, да је износ положен суду.

б) Оправдање

§ 47.

Свака предбележба заснива стицање, пренос, ограничење или укинуће стварнога права једино под уветом њеног оправдања и само у оном обиму, у којем буде оправдана.

§ 48.

Оправдање бива:

а) на основу изјаве, погодне за укњижбу, од стране онога, против кога је предбележба била издејствована;

б) у случајевима § 45 на основу потврде да је наступила извршност предбележене судске одлуке, или на основу правноснажне одлуке надлежне власти, која има да одлучи о постојању обезбеђења, нога захтева;

в) на основу одлуке, коју је изрекла судска власт у парници против онога, против кога је предбележба била издејствована.

§ 49.

(1) Ако се оправдање мора вршити парничним путем, има онај, који је тражио предбележбу (тра-

жилац предбележбе), подигнути тужбу код надлежног суда за петнаест дана од дана достављене одлуке о предбележби.

(²) У парници за оправдање тужилац има доказати правни основ за стицање књижнога права које тражи, и због тога у погледу предбележенога заложног права има доказати не само исправност тражбине, већ и правни основ за стицање заложнога права и обим тога права. Туженику стоји на вољу учинити све своје приговоре против постојања књижнога права и онда, кад против одлуке, којом је предбележба била дозвољена, није поднео речурс или кад га је, истина, поднео, али без успеха.

§ 50.

(¹) Рок, у којем се мора подићи тужба за оправдање, навешће се у одлуци о предбележби. Из важних разлога овај се рок може продужити.

(²) Молба за продужење рока има се поднети код земљишнокњижнога суда, а с њоме ће се поступити према Грађанском парничном поступнику.

§ 51.

Ако парница о постојању предбележенога права већ тече у време поднете молбе за предбележбу, онда не треба посебне тужбе за оправдање, све док се тражење према наређењима Грађанско-га парничнога поступника може протегнути још и на оправдање предбележбе.

§ 52.

(¹) Ако оправдање изостане, онда онај, против кога је предбележба била дозвољена, може замолити за њено брисање.

(²) Ако земљишнокњижни суд види из списка, да је тужба за оправдање на време подигнута или да рок за оправдање још тече онога дана, кад је молба за брисање поднета, онда ће молбу за брисање одбити. Иначе наредиће на кратко време рочиште, на којем мора тражилац предбележбе доказати, да рок за оправдање још тече или да је тужба подигнута на време; у противном случају дозволиће се брисање предбележбе.

(³) Тужба за оправдање сматраће се као да је на време подигнута, ако се она, ма да је протекао рок који је за њу одређен, ипак подигне још пре поднете молбе за брисање или бар истога дана, којега је ова поднета.

§ 53.

(¹) Ако буде одлучено, да је предбележба оправдана, на молбу учесника забележиће се оправдање у земљишну књигу према правноснажној одлуци.

(²) Ако пак буде одлучено да предбележба није оправдана, она ће се на молбу учесника избрисати на основу правноснажне одлуке.

§ 54.

Ако буде предбележба избрисана с тога, што је коначно одлучено, да предбележено право тужиоцу не припада, или што је одлучено да предбележба није оправдана, или што се онај, који ју је издејствовао, безусловно ње одрекао, онда ће се свака предбележба истога права, за коју буде доцније на основу исте исправе замољено, по службеној дужности одбити или, ако је то пропуштено,

а учињена је нова предбележба, ова ће се предбележба опет избрисати, чим противник пријави, да је предбележба већ једном била избрисана.

§ 55.

(¹) Ако је напротив предбележба била избрисана само с тога разлога, што тужба за оправдање није подигнута на време, може се, истина, замолити за нову предбележбу, али ова има правни учинак тек од тренутка поднесене нове молбе.

(²) Осим тога власнику земљишта или имаоцу књижнога права стоји на вољу тужбом захтевати, да се утврди непостојање предбележенога права, а, у случају повољне одлуке, да се њеном забележбом у земљишној књизи спречи поновна дозвола предбележбе.

§ 56.

(¹) Ако је предбележба издејствована против онога, који је укњижен као власник земљишта, онда се могу, истина, дозволити даљи уписи како против укњиженога тако и против предбележенога власника; али њихово правно постојање зависи од тога, да ли ће предбележба права власништва бити оправдана или не.

(²) Ако буде предбележба оправдана, онда ће се уједно с уписом оправдања по службеној дужности избрисати сви они уписи, који су против укњиженога власника били издејствовани после тренутка, кад је стигла молба, услед које је предбележба права власништва била извршена.

(³) Ако пак буде предбележба права власништва избрисана, онда ће се по службеној дужности у исто доба избрисати сви уписи, који су извршени с обзиром на ову предбележбу.

(⁴) Ова наређења примениће се и у случају кад је против имаоца залогом обезбеђене тражбине била издејствована предбележба преноса ове тражбине на другу особу.

§ 57.

(¹) Ако је брисање каквога права само предбележено, онда могу у погледу овога права, истина, бити дозвољени даљи уписи, н. пр. подзаложних права или уступа (цесија), али њихово правно постојање зависи од тога, да ли ће предбележба брисања бити оправдана или не.

(²) Ако буде предбележба оправдана, онда ће се уједно с уписом оправдања избрисати по службеној дужности сви они уписи, који су у погледу сада избрисанога права у међувремену били дозвољени.

§ 58.

(¹) Ако на хипотекарној тражбини у време, кад се захтева њено брисање још постоје подзаложна права, онда се брисање тражбине може дозволити само с тим додатком, да ће правни учинак брисања у погледу подзаложних права наступити тек онда, када ова буду избрисана.

(²) Даљи уписи на ову хипотекарну тражбину не могу се више дозволити, чим брисање буде укњижено; међутим ако буде брисање само предбележено, онда се ови уписи могу вршити, али само са правним учинком § 57.

ЧЕТВРТИ ОТСЕК

О забележби

Забележба особних односа

§ 59.

Забележба односа, поменутих у § 20 под сл. а), као и брисање такве забележбе бива на основу доказних исправа услед молбе учесника, њихових законских заступника или за то позваних судова.

Забележба првенственога реда

§ 60.

(¹) Власник је овлашћен захтевати књижну забележбу о томе, да хоће своје земљиште да отуђи или да даде заложно право за дуг, све то у сврху да тиме од тренутка ове молбе заснује књижни првенствени ред у погледу оних права, која ће се уписати услед тих послова. При томе нема разлике да ли се заложно право даје за дуг, чији се износ мора назначити (§ 14 став 1), или за највиши износ (§ 14 став 2), ни да ли је исправа на основу које ваља уписати права, која произлазе из отуђивања или давања заложнога права, направљена пре или после молбе за забележбу.

(²) Са једнаком правном последицом хипотекарни веровник може захтевати забележбу да намерава уступити или избрисати своју тражбину.

(³) Али забележбе таквих молби могу се дозволити само онда, ако би по стању земљишне књиге била допуштена укњижба онога права које се има уписати, односно брисање постојећега права, и ако је потпис на молбама оверио суд или јавни бележник. Наређења § 36 став 3 вреди и овде.

§ 61.

Одлука, којом се молби удовољава, може се издати само у једном једином отправку, а на отправку мора се потврдити, да је забележба извршена.

§ 62.

Забележба првенственога реда губи учинак протеком године дана по њеној дозволи, ако се ради о заложном праву које се има дати, а у осталим случајевима, поменутим у § 60, протеком шесдесет дана по њеној дозволи. Ово ће се изрећи у одлуци уз означење календарског дана, којега се рок свршава.

§ 63.

(¹) Молба за упис права или брисања, за које је првенствени ред забележен, има се уједно с отправком одлуке, којом је забележба била дозвољена, поднети у року, одређеном у § 62. Ако се услед ове молбе укњижба или предбележба дозволи, онда упис има забележени првенствени ред. Извршени упис забележиће се на горе поменутом отправку.

(²) Упис са забележеним првенственим редом може се дозволити и онда кад би земљиште или хипотекарна тражбина били пренесени на трећу

особу или би били оптерећени у време, пошто је молба за забележбу првенственог реда већ била поднесена.

(³) Ако власник земљишта или хипотекарни веровник падне под стечај пре но што буде молба за упис поднета, моћи ће се дозволити упис само онда, ако је исправа о послу била већ састављена пре дана којега је отворен стечај, и ако дан састављања исправе буде доказан оверењем суда или јавног бележника. Ако исправа не одговара овим условима, просуђиваће се према прописима Стечајног закона да ли је упис допуштен или није.

§ 64.

Ако се дозволи укњижба отуђења земљишта или уступа или брисања тражбине у забележеном првенственом реду, онда ће се, на молбу странке за коју се вршило укњижење, наредити и брисање оних уписа, који су можда били издејствовани у погледу овога земљишта или ове тражбине после поднете молбе за забележбу. Али молба за брисање ових уписа мора се поднети у року од петнаест дана после дана кад је постала правноснажном укњижба дозвољена са забележеним првенственим редом.

§ 65.

(¹) Ако молба за упис не буде поднета пре протека одређенога рока, или ако износ, у погледу којега је забележба првенственога реда извршена, до краја тога рока не буде исцрпљен, онда забележба губи учинак и биће избрисана по службеној дужности.

(²) Пре протека законскога рока брисање забележбе може се дозволити само онда, ако буде поднесен отправак одлуке о дозволи забележбе. На овом отправку забележиће се брисање.

3. Забележба отказа и хипотекарне тужбе

§ 66.

(¹) Забележбу отказа хипотекарне тражбине, који је посведочио суд или јавни бележник, као и забележбу хипотекарне тужбе дозволиће земљишнокњижни суд на захтевање веровника, ако је онај, против кога су отказ или тужба управљени, уписан као власник заложенога земљишта, и ако буде доказано, да парница на основу хипотекарне тужбе тече.

(²) Забележбу хипотекарне тужбе може дозволити одмах и парнични суд.

§ 67.

Таква забележба има за последицу, да отказ или тужба дејствују против свакога доцнијега власника залоге, а нарочито да се на основу правноснажне одлуке или извршнога поравнања, издатих о забележеној тужби, извршење на заложено земљиште може водити непосредно против свакога власника тога земљишта.

4. Тужбе за брисање и забележбе спора

§ 68.

(¹) Ако онај, који мисли, да је којом укњижбом поврећен у свом књижном праву, оспорава ову укњижбу парничним путем с разлога неваља-

ности и тражи повраћај у пређашње књижно стање, онда може захтевати забележбу таквога спора у земљишној књизи било уједно са тужбом било доцније. За забележбу спора може замолити како парнични тако и земљишнокњижни суд.

(²) Забележба спора има за последицу, да пресуда, која буде изречена о тужби, има потпуни учинак и против оних особа, које су стекле књижна права тек после тренутка, кад је молба за забележбу спора стигла земљишнокњижном суду.

§ 69.

Кад тужба за брисање има да се подигне против оних особа, које су стекле права или су биле ослобођене терета непосредно услед укњижбе, чије се брисање тражи тужбом, или кад се тужба оснива на таквим односима, који постоје непосредно између тужиоца и туженика, онда ће се о трајању тужбенога права просуђивати према постојећим грађанскоправним наређењима о застари.

§ 70.

(¹) Али ко хоће укњижбу, о чијој је дозволи по пропису обавештен, да оспорава као неваљану и против трећих особа, тај мора у року, који би му пристојао за рекурс због дозволе те укњижбе, замолити земљишнокњижни суд за забележбу, да је ова укњижба спорна, и у исто доба или најдаље за шездесет дана од тренутка, кад протече рок за рекурс, заиста предати тужбу за брисање против свих особа, које су оспораваном укњижбом стекле које књижно право или на истом издејствовале даље укњижбе или предбележбе.

(²) По протеку тих рокова може се против трећих особа, које су још пре забележбе спора на укњиженом праву стекле даља књижна права, издати одлука о томе да се има оспорена укњижба избрисати, само онда, ако оне у погледу ваљаности укњижбе нису биле у доброј вери.

§ 71.

Ако је пак са ма којега разлога изостало прописано обавештење тужиоца о дозволи укњижбе, за коју тврди, да не ваља, онда право тужбе за његово брисање против трећих особа, које су на укњиженом праву стекле даља књижна права у доброј вери, престаје тек у року од три године од тренутка, када је за побијану укњижбу било замољено код земљишнокњижнога суда.

§ 72.

(¹) Ако тужилац од тужбе одустане или ако буде правноснажном одлуком одбијен или ако, у случају § 70., није прέдо тужбу у прописаном року, онда ће се на молбу противне стране наредити брисање забележбе спора.

(²) Ако пак оспорена укњижба буде правноснажном пресудом или поравнањем укинута сасвим или делимично, онда ће се на молбу тужиоца дозволити извршење брисања оспорене укњижбе на онај начин и у оном обиму, како је то изречено у пресуди или поравнању, а у исто доба наредити брисање како забележбе спора тако и свих оних укњижби и предбележби, за које је у погледу права, што се има избрисати, замољено тек пошто је земљишнокњижном суду стигла молба за забележбу спора.

§ 73.

(¹) Ко тврди, да је укњижба била издејствована услед делања, забрањеног по кривичним законима, може у сврху да постигне правни учинак, означен у § 68., против доцнијих уписа, замолити земљишнокњижни суд за забележбу, да је укњижба спорна, а мора истовремено поднети и потврду надлежне власти о томе, да је код ње казнена пријава учињена.

(²) Али ако се забележбом спора има постићи учинак, да се захтев за проглашење укњижбе за неваљану сачува и против трећих особа, које су стекле у доброј вери књижна права већ пре забележбе спора, онда се мора молба за забележбу спора поднети земљишнокњижном суду у оном року, који би странци пристојао за рекурс против дозвољене укњижбе.

§ 74.

Кад казнени суд изрече, да се има избрисати укњижба заједно са књижним правима, која су можда стечена пре забележбе, означене у § 73., онда ће земљишнокњижни суд, ако повређена странка поднесе одлуку о томе да потврдом о њеној правноснажности, изврши ово брисање према наређењима § 72. Ако је напротив казнени суд, истина, одлучио, да је оптуженик крив, али није одлучио да се има извршити такво брисање, већ је оштећену странку у погледу траженог брисања укњижбе упутио на грађанскоправну парницу, онда странка има право подићи тужбу за брисање укњижбе и горе означених књижних права у року од шездесет дана откад је ова одлука постала правноснажном. По безуспешном протеку овога рока као и онда, ако казнени суд није одлучио, да је оптуженик крив, дозволиће се брисање забележбе спора на молбу онога коме је стало до тога, да се укњижба одржи.

§ 75.

Ако се тражи брисање забележбе спора са разлога, што тужба за брисање није подигнута у роковима, одређеним у §§ 70 и 74, онда ће земљишнокњижни суд, ако му противно није познато, наредити на кратко време рочиште, на којем има онај, који је забележбу спора издејствовао, доказати да је тужба подигнута на време; иначе ће суд дозволити брисање забележбе.

§ 76.

Ако књижни власник или веровник, на чијем је добру или на чијој је тражбини укњижене какво право, поднесе тужбу да се оно избрише сасвим или делимично са разлога, што је право застарело, онда се може дозволити забележба спора.

§ 77.

Забележба спора може се дозволити и ономе, који тражи да му се стварно право досуди са разлога доселости (одржаја).

§ 78.

(¹) Али забележба спора у случају тужбе за брисање због застаре (§ 76.) или у случају тужбе за досуђење стварнога права услед доселости

(§ 77.) нема учинка против трећих особа, које су, уздајући се у земљишну књигу, издејствовале укњижбе или предбележбе пре тренутка, кад је молба за забележбу спора стигла земљишнокњижном суду. Доселошћу стечено и досуђено право има првенствени ред пре свих уписа, који су учињени тек после забележбе спора. Сва права која су с тим у противуречности, а уписана су после забележбе спора, избрисаће се.

(²) У осталом поступаће се према наређењима § 72.

5. Забележба досуде

§ 79.

(¹) Онај суд, који је извршио принудну дражбу земљишта, наредиће по службеној дужности, да се досуда продатог земљишта забележи у земљишној књизи.

(²) Ова забележба има за последицу, да се права против досадашњега власника могу стећи даљим уписима само у случају, кад буде проглашено да дражба нема учинка.

(³) Ако дражба није побијана или је побијање правноснажно одбијено, избрисаће се на молбу учесника сви уписи, издејствовани против досадашњега власника после забележбе досуде, као и сви даљи уписи који су можда учињени с обзиром на њих.

§ 80.

Уколико ће земљишнокњижни, парнични или који други суд наредити коју забележбу у другим случајевима, прописано је овим законом и другим законима.

ПЕТИ ОТСЕК

О отцепљивању саставних делова земљишнокњижнога тела

§ 81.

Отпис саставнога дела земљишнокњижнога тела и припис истога другом земљишнокњижном телу или отварање новог улошка за отписан саставни део допуштени су само онда, ако је део, који се има отцепити, означен тачно, а по потреби и плановима, од којих се једна копија има сачувати у збирци исправа, и ако исправе, на којима се тражење оснива, одговарају условима, прописаним за укњижење права власништва. Ближа наређења о овоме прописаће се посебним законом.

ТРЕЋЕ ПОГЛАВЉЕ

О поступку у земљишнокњижним стварима

ПРВИ ОТСЕК

Општа наређења

1. Надлежност

§ 82.

Осим случајева, одређених овим или којим другим законом, за упис ће се замолити онај зем-

љишнокњижни суд, где се налази уложак, у коме се има вршити упис.

2. Начело поступка

§ 83.

Осим случајева, одређених овим или којим другим законом, земљишнокњижни суд неће наредити уписе по службеној дужности, већ само услед молбе странака или власти.

§ 84.

(¹) По службеној дужности врше се нарочито они земљишнокњижни уписи, чији су основи у току оставинске расправе утврђени у облику, који одговара условима укњижбе, ако учесници нису поднели молбу, која одговара постојећим законским условима. Ово уписивање одредиће оставински суд, чим исправа о уручењу заоставштине задобије правну снагу, ако се код тога суда налазе исправе, потребне за дозволу уписа, или ако је основ за земљишнокњижни упис која одлука оставинског суда.

(²) Ако учесници нису противно захтевали, ове ће се наредбе по службеној дужности издати тек по протеку шест недеља после правноснажности уручења заоставштине.

(³) Преписе, потребне за збирку исправа и за обавештење пореске власти, мора странка оставинском суду благовремено поднети. У противном случају ови ће се преписи по службеној дужности направити, а за њих ће се узети двострука такса, одређена за службено оверене преписе.

(⁴) Ако се земљишна књига, у којој се има вршити уписивање, не води код оставинског суда, онда ће овај суд замолити надлежни земљишнокњижни суд за извршење уписа.

§ 85.

(¹) Ако земљишнокњижни суд поводом оставинске расправе службено сазна, да неко стварно право, које твори основу за дужност плаћања пореза на земљиште, у земљишној књизи није уписано, или ако катастарска власт замоли земљишнокњижни суд да се упише такво право, чије је уписивање пропуштено, онда ће земљишнокњижни суд странци, која је уписивање пропустила пошто ју је преслушао, одредити рок, у којем она мора издејствовати да се земљишнокњижно стање доведе у ред или, у случају препрека, доказати које је кораке предузела у циљу, да се ове препреке уклоне.

(²) На одржавање овога рока суд мора пазити по службеној дужности. Странка која овај рок пропусти казниће се новчаном казном којом се мора запретити у напред, а која ће се казна у случају поновних пропуштаја примерено повишавати. Ова казна не може бити мања од двадесет ни већа од хиљаду динара.

(³) Поступак управља се по наређењима ванпарничног поступка.

(⁴) Поднесци, записници, прилози, рубрике, уколико се односе само на примењивање ових наређења, а немају за предмет молбу странке за дозволу земљишнокњижног уписа, ослобођени су такса.

§ 86.

Наређења § 85 сходно ће се примењивати и на случајеве, у којима се уписивање права и уређење земљишнокњижнога стања на основу досуде у поступку за извршење прекомерно одувлачи.

3. Ко је овлашћен поднети молбу

§ 87.

(¹) Када ко моли у име другога, мора доказати да је овлашћен подносити земљишнокњижне молбе.

(²) Када ко моли за упис у име другога, у чију корист је уписано име,овољно је опште пуномоћство.

(³) Законским или судом постављеним заступницима не треба посебног овлашћења за то, да изједствују упис права оних особа које заступају, или брисање терета у погледу имовине која им је поверена на управљање.

§ 88.

Ако је онај, коме је земљиште или књижно право припало ванкњижним путем, другоме дао на њему право које је предмет јавних књига, онда може тај други захтевати упис права свога претходника.

§ 89.

Ако веровник не врши дато му право у сврху да задобије заложно право на земљишту или на књижном праву свога дужника, може и порук (јамац) тражити упис у име веровника.

§ 90.

За упис заједничких права, која се не дају разделити у сразмери према целини, може замолити сваки деоник за себе и у име осталих деоника.

4. Рокови

§ 91.

(¹) Рокови, који нису одређени календарским даном, почињу теђи даном иза доставе.

(²) Од ових рокова неће се одрачунати дани судског одмора, недеље или празници као ни дани којих се писмено, које се има поднети земљишнокњижном суду, налазило код поште.

(³) Ови рокови, осим рока за оправдање предбележбе (§ 50) и рока за доношење изворне исправе (§ 98) или превода (§ 99) не могу се продужити.

§ 92.

Због пропуштања рокова, одређених овим законом, нема места повраћају у пређашње стање.

ДРУГИ ОТСЕК

О молбама

1. Облик молбе

§ 93.

(¹) Код зборних судова земљишнокњижне молбе поднеће се написмено; код среских судова може молба бити и усмена.

(²) Ако је молба усмена, онда ће суд о њој саставити записник, пазећи на прописе о садржини писмених молби и дати молиоцу потребна упутства за одређено тражење.

2. Шта је потребно за сваку молбу

§ 94.

(¹) У свакој земљишнокњижној молби морaju се навести: земљишнокњижни суд, коме се има молба поднети, као и породично и рођено име, занимање и место становља молиоца и оних особа које треба обавестити о решењу, а ако су то јуристичке особе (корпорације итд.), онда такође имена, која тим osobama припадају.

(²) Осим тога сваки земљишнокњижни поднесак има да буде као такав означен и то на начин, који пада у очи.

§ 95.

(¹) Земљишнокњижни улощици, у којима се има извршили уписи, морaju се навести истом оном ознаком, којом су означени у земљишној књизи.

(²) У молби се мора тачно навести шта се има уписати у земљишну књигу.

(³) Молба за укњижбу садржи у себи прећутно и молбу за предбележбу, ако молилац предбележбу није изречно искључио. Ако молилац може или хоће да стече стварно право једино на плодовима земљишта, онда мора то изречно напоменути.

3. Спајање молби

§ 96.

Једном једином молбом може се тражити више уписа у погледу којих се молилац ослања на једну исту исправу, као и упис једног истог права у више земљишнокњижних уложака или упис више права у једном истом земљишнокњижном улошку.

4. Прилози

а) Изворници

§ 97.

(¹) Исправе, на основу којих се има извршили уписи, треба приложити у изворнику.

(²) Ако се изворна исправа налази код земљишнокњижног суда, било у службеним списима било на чувању, или ако је приложена молби која је већ на решавању, онда је овољно поднети њен препис и навести где се изворник налази.

§ 98.

(¹) Ако није могуће изворник п днети одмах са разлога, што се налази код друге које власти, онда треба то у молби навести и приложити препис, снабдевен потврдом власти или јавног бележника, да се препис слаже с изворником.

(²) Ако се молби не би могло удовљити, ма да би изворна исправа била поднесена, онда ће се молба одмах одбити.

(³) У случају пак да би се молби могло удовљити, ако би изворна исправа била поднесена, онда се молба, у сврху да се за дотично право сачува првенствени ред, одмах мора забележити у

земљишној књизи с додатком: „док стигне изврник”.

(⁴) У исто доба одредиће се молиоцу примерен рок, у коме мора поднети изворну исправу, ако није земљишнокњижни суд, код којега се она налази, већ по службеној дужности обавезан да је пошаље. Ако буде изворна исправа доцније од земљишнокњижнога суда послата или у одређеном року поднета, решаваће се о молби у самој ствари.

(⁵) Ако изворна исправа у одређеном или продуженом року не буде поднета, молба ће се одмах одбити и забележба по службеној дужности избрисати.

б) Преводи

§ 99

(¹) Ако исправе нису састављене на језику у коме се могу предати поднесци земљишнокњижном суду, онда се има поднети сасвим веродостојан превод.

(²) Ако нема превода а не произлази из молбе да је свакако ваља одбити, онда ће се молба, у сврху да се сачува првенствени ред дотичнога права, у земљишној књизи забележити с додатком: „док стигне превод”. У исто доба одредиће се молиоцу, примеђен рок, у коме мора поднети превод. Ако буде превод предат у одређеном или продуженом року, решаваће се о молби у самој ствари; у противном случају она ће се одбити и забележба по службеној дужности избрисати.

в) Преписи

§ 100.

(¹) У колико су преписи потребни за збирку исправа (^{§ 6}), ослобођени су таксе. Ако преписи не буду поднесени или нису употребљиви, изворници ће се чувати у збирци исправа, а водилац земљишне књиге ће странке обавестити, да их могу подићи чим накнадно поднесу уредне преписе; али суд може и сам за збирку исправа направити преписе и наплатити за то таксусу прописану за судске преписе, а изворну исправу приложити списима у сврху, да се она врати странци. У оним пак случајевима, кад молба, којом се тражи упис код више земљишнокњижних судова, има заједно с изворном исправом ићи од једнога земљишнокњижнога суда до другога, сваки од тих земљишнокњижних судова направиће преписе, ако нема преписа који су потребни за његову земљишну књигу, или ако нису употребљиви, а за њих ће наплатити двоструку таксусу, прописану за оверене преписе.

(²) На уложеним преписима (^{§ 6}) водилац земљишне књиге ће по службеној дужности потврдити да се они слажу с изворним исправама.

§ 101.

Посебни прописи одређују, уколико је потребно поднети преписе у сврху одмеравања такса.

5. Отправци молбе и рубрике

§ 102.

(⁴) Уколико није законом установљен какав изузетак, земљишнокњижне молбе имају се подносити само у једном примерку.

(²) Молбама се има приложити толико рубрика колико треба обавештења о решењу по молби. Али ако ове рубрике и не буду приложене, молба се због тога неће одбити.

(³) На рубрикама морају се навести битне тачке тражења, садржаног у молби.

(⁴) Уместо рубрика могу се приложити потпуни преписи молбе. У овом случају има се навести коме они треба да буду достављени.

(⁵) Ако је молба дата у записник, онда ће суд у сврху обавештења учесника сачинити потребне рубрике и, ако се за то замоли, потпуне преписе записника.

ТРЕЋИ ОТСЕК

О решавању по молбама

1. Испитивање и одлучивање

§ 103.

Тренутак, кад која молба стигне земљишнокњижном суду, меродаван је за просуђивање о дотичној молби.

§ 104.

(¹) Земљишнокњижни суд тачно ће испитати молбу и њене прилоге, а земљишнокњижни упис може дозволити само онда:

1) кад из земљишне књиге у погледу земљишта или права не произлази никаква запрека захтеваном упису;

2) кад нема основане сумње о томе да ли су учесници, којих се упис тиче, способни располагати предметом, на који се упис односи, или о томе да ли су молиоци овлашћени поднети молбу;

3) кад је тражење основано садржином поднесених исправа;

4) кад исправе имају онај облик, који се захтева за дозволу укњижбе, предбележбе или забележбе.

(²) Код земљишнокњижних уписа, које дозвољава други који суд а не земљишнокњижни суд, ограничиће се земљишнокњижни суд на одлучивање о томе, да ли је упис допуштен с обзиром на стање земљишне књиге, а у погледу осталих услова одлучивање припада оном суду, који упис дозвољава.

§ 105.

(¹) Осим случајева, одређених у §§ 52, 75 и 114 овога закона и предвиђених Законом о земљишнокњижним деобама, отписима и приписима, земљишнокњижни суд ће код сваке земљишнокњижне молбе одлучити о самој ствари, без преслушања странака и по правилу (^{§§ 98 и 99}) без претходне одлуке, а у одлуци која се има издати, изразиће изречно да ли се молби удовољава или се она одбија.

(²) Ако се тражењу не може удовољити у целом обиму, али му се ипак може удовољити делимично, онда ће се наредити упис, уколико је допуштен, а одбити онај део тражења који се не може уважити.

(³) Ако се молба одбије сасвим или делимично, имају се у одлуци навести сви разлози који сметају дозволи.

2. Посебна наређења:

а) у погледу дозволе

§ 106.

(¹) Више или што друго него што је странка замолила, не може се дозволити, и ако би она пре-ла поднесеним исправама била овлашћена тражити више или што друго.

(²) Ако је замољено само за предбележбу, онда се неће моћи наредити укњижба, и ако би ова била депуштена (§ 95).

§ 107.

(¹) Ако из које исправе произлази, да је стечнику стварног права дата дозвола за укњижбу, али да су му уједно наметнута ограничења у погледу располагања стеченим правом или су му наметнуте противобавезности у погледу којих је уговорена истовремена укњижба у корист дотичних овлашћеника, онда се неће моћи дозволити упис онога права, ако у погледу уговорених ограничења или противобавезности не буде у исто доба замољено и за укњижбу или — према томе каква је исправа — бар за предбележбу.

(²) Молбу за истовремени упис међусобних права може поднети како једна тако и друга страна.

§ 108.

У одлукама, којима се дозвољава упис, морају бити означени земљишнокњижни улошици, у којима се има извршити упис; затим морају бити наведене особе, у корист којих се има извршити упис, и предмети на којима се овај има извршити, с по-зивом на оне исправе, на којима се дозвола оснива, најзад она права, која ваља уписати, с њиховом битном садржином, а све то оним речима, које ваља уписати у главну књигу (§ 5).

б) у погледу одбијања

§ 109.

(¹) Ако се молба за укњижбу или предбележбу или молба за отпис земљишта или за забележбу првенственог реда, одбија, забележиће се одбијена молба у земљишну књигу. То исто вреди ако је био одбијен предлог за дозволу принудне дражбе или принудне управе ради наплате такве тражбине, за коју заложно право није укњижено.

(²) Овој забележби нема места:

а) ако се добро или право, на којем се захтева упис, не може разабрати ни из молбе нити из ње-них прилога, или ако није уписано у књигама зем-љишнокњижнога суда, или

б) ако је то добро или право уписано на другу коју особу, а не на ону, против које се према садржини исправа може вршити укњижење или пред-бележење.

(³) Извршена забележба назначиће се на одлуци.

§ 110.

Ако је коју од молби наведених у § 109. од-био који други суд, а не земљишнокњижни суд, онда ће тај други суд по службеној дужности за-

молити земљишнокњижни суд, да изврши забе-лежбу одбијене молбе.

§ 111.

Чим земљишнокњижни суд дозна, да је од-лука којом је која од молби наведених у § 109., одбијена, пропуштањем рекурса постала правно-снажном, онда ће по службеној дужности избрисати забележбу одбијене молбе и о том обавестити учеснике.

ЧЕТВРТИ ОТСЕК

О извршењу уписа

§ 112.

(¹) Упис у земљишну књигу може се предузе-ти само по писменом налогу земљишнокњижнога суда и не друкчије него према садржини тога налога.

(²) Ако се по стању земљишне књиге покаже да се који налог не да извршити, онда се дати на-лог може исправити само новим налогом земљи-шнокњижнога суда.

§ 113.

(¹) Сваки упис (§ 8) мора садржавати осим ознаке какве је врсте, још и дан, месец, годину и број под којим је молба, услед које се врши упис, стигла земљишнокњижном суду.

(²) Ако је земљишнокњижном суду стигло у исто доба више молби, које се односе на исто земљишнокњижно тело, онда ће се при сваком упису, извршеном услед тих молби, забележити бројеви једновремено стиглих молби с додатком, да су ове молбе стигле у исто доба.

§ 114.

(¹) У земљишној књизи ништа се не сме ради-рати нити на други који начин учинити нечитким.

(²) Ако је код уписивања била учинена погрешка и она се опази још за време самог уписивања, исправиће се без налога земљишнокњижнога суда.

(³) Погрешка пак која се опази тек по изврше-ном упису, може се исправити само по налогу зем-љишнокњижнога суда, а овај ће у случају, ако би погрешка имала какву правну последицу, преслу-шати учеснике. Увођење тога поступка забележи-ће се на листу на којем је погрешни упис извршен. Ова забележба има тај учинак, да доцнији уписи не спречавају исправљање погрешке. Кад закључак у погледу исправке погрешке постане правносна-жним, забележба ће се по службеној дужности избрисати.

§ 115.

(¹) На изворну исправу, на основу које је упис био извршен, ставиће се потврда о извршеном упису.

(²) У овој потврди, на коју се има ударити службени печат, навешће се судска одлука, којом је упис био наређен, и земљишнокњижни уложак у коме је упис извршен.

(³) Ако је упис био извршен на основу више исправа, које су међу собом у вези, онда ће се по-тврда ставити на ону исправу, из које право упи-санога непосредно произлази (§§ 22 и 23).

ПЕТИ ОТСЕК

О заједничким хипотекама

1. Одређивање главног улошка

§ 116.

(¹) Код заједничких хипотека (§ 15), које постају уписом у разне земљишнокњижне улошке, треба да се један уложак означи као главни уложак, а остали улошци као споредни улошци. Ако такве ознаке нема, сматраће се за главни уложак онај, који је у молби наведен на првоме mestу.

(²) Ако је замољено, да хипотека која већ јамчи за исту тражбину, буде проширена још и на друге земљишнокњижне улошке, онда ће се поступати са првобитно оптерећеним улошком као са главним улошком.

(³) У главном улошку забележбом ће се упутити на споредне улошке, а у сваком споредном улошку на главни уложак.

2. Пријављивање и уписивање заједничких хипотека

§ 117.

(¹) Ако веровник замоли за проширење заложног права које јамчи за његову тражбину, онда је дужан пријавити хипотеку, која за ову тражбину већ постоји, у сврху да се забележи заједничко јамство.

(²) Штету, која настаје услед тога што је већ постојећа хипотека прећутана, сносиће веровник.

(³) Ако је забележба заједничког јамства ма са којега разлога изостала, онда хипотекарни дужник може замолити да се ова забележба изврши. Трошкове, тиме проузроковане, накнадиће веровник, ако у том погледу има до њега кривиње.

(⁴) Ако земљишнокњижни суд при дозвољавању укњижбе или предбележбе заложног права за неку тражбину запази, да је заложно право за ову тражбину у његовим књигама или у књигама другога којег земљишнокњижнога суда већ уписано, онда ће се на то по службеној дужности обазрети, а уложак, у коме је заложно право уписано, сматраће као главни уложак и о томе обавестити оне земљишнокњижне судове, у чијим је књигама тражбина већ уписана.

§ 118.

(¹) Упис заједничке хипотеке код више земљишнокњижних судова може се уз прилог изворних исправа или оверених преписа (§ 98) у исто доба тражити код појединих земљишнокњижних судова или пак тражити једном једином молбом.

(²) У првом случају имају се у свакој молби напоменути главни уложак и сви споредни улошци.

(³) У другом случају молба се има поднети оном земљишнокњижном суду, код којега се жели да се води главни уложак, а такође назначити ред, по којем се има молба послати осталим земљишнокњижним судовима на решење.

§ 119.

(¹) Ако код првобитног или доцнијег уписивања заједничке хипотеке има да суделује више зем-

љишнокњижних судова, онда ће сваки од њих у погледу хипотекарних предмета, који се налазе у његовим књигама, самостално одлучити о питању укњижбе или предбележбе заложног права и саопштити одлуку оном земљишнокњижном суду, код којега је главни уложак.

(²) Рекурс против сваке од тих одлука има се поднети оном земљишнокњижном суду, који је издао одлуку.

(³) Ако укњижба или предбележба које је земљишнокњижни суд дозволио у споредним улошцима, буду услед рекурса укинуте и избрисане, саопштиће се ово брисање земљишнокњижном суду главног улошка ради забележења.

§ 120.

За првенствени ред заједничке хипотеке меродаван је код свакога хипотекарнога предмета тренутак, кад је молба за дозволу уписа стигла оном земљишнокњижном суду, у чијим је књигама извршен упис.

3. Уписи промена у главном улошку

§ 121.

(¹) Све земљишнокњижне молбе у погледу заложног права, за које право заједнички јамче више уложака, имају се поднети оном земљишнокњижном суду, код којега се води главни уложак, а просуђиваће се о њима према стању овог улошка.

(²) Ако би молба била поднета другоме којем земљишнокњижном суду, вратиће се с упутом, да се има поднети земљишнокњижном суду главног улошка.

§ 122.

(¹) Све промене, које се на заједничком заложном праву имају учинити преносом, ограничењем, оптерећењем, брисањем или на други који начин, уписаће се само у главном улошку.

(²) Упис промена у главном улошку вредеће правно исто тако, као да је извршен у свима већ постојећим или будућим споредним улошцима; али делимично или потпуно брисање заједничке хипотеке има се у погледу свих хипотекарних предмета забележити такође у свима споредним улошцима, а брисање заложног права у погледу појединих споредних уложака такође у тим улошцима.

§ 123.

(¹) Ако заложно право буде изbrisано у погледу хипотекарнога предмета, уписаног у главном улошку, онда ће се у овом улошку избрисати и сви даљи на њему извршени уписи и пренети у који од споредних уложака истога земљишнокњижнога суда, а с овим улошком, у колико заједничка хипотека још постоји, поступаће се у будуће као са главним улошком.

(²) Ако у књигама овога земљишнокњижнога суда нема споредног улошка, овај ће суд, у колико не постоји каква изјава хипотекарнога веровника, одредити, са којим се споредним улошком има поступити у будуће као са главним улошком, и послаће по службеној дужности земљишнокњижном суду новога главног улошка оверене препи-

се уписа, постојећих углавној књизи, као и оверене преписе исправа, које се на њих односе.

(³) Претварање споредног улошка у главни уложак саопштиће се земљишнокњижним судовима свих споредних уложака и по службеној дужности забележити код свакога још постојећега споредног улошка.

§ 124.

(¹) Земљишнокњижном суду, на који пређе вођење главног улошка, послаће се оне земљишнокњижне молбе, о којима се не може више решавати због тога, што је заложно право у главном улошку већ избрисано, и о томе ће се обавестити молиоци.

(²) Међусобни првенствени ред ових молби одређује се према тренутку у којем су оне стигле земљишнокњижном суду пређашњега главног улошка.

4. Тужба за оправдање

§ 125.

(¹) За оправдање предбележбе заложнога права које за исту тражбину заједнички јамчи код различних земљишнокњижних судова, потребна је само једна тужба за оправдање.

(²) Тужба за оправдање има се подићи или код суда опште местне надлежности хипотекарнога дужника или код онога суда, који је реална инстанција у погледу једног од хипотекарних предмета на којима је предбележба била дозвољена.

5. Земљишнокњижни изватци

§ 126.

У земљишнокњижним изватцима из таквих уложака, који се с обзиром на заједничку хипотеку воде као споредни улошци, ваља упутити на главни уложак и напоменути, да су промене, које су учињене на заједнички уписаном заложном праву, уписане само у главном улошку.

6. Прелазно наређење.

§ 127.

(¹) Ако се у погледу заједничке хипотеке, која је у разним земљишнокњижним улощцима била издејствована пре ступања на снагу овога закона, имају вршити даљи уписи, мора да буде у молби за нови који упис означен онај уложак, који се има водити као главни уложак.

(²) У овај се уложак морају пренети сви уписи који су после оснивања заједничке хипотеке у погледу ове учињени у другим улощцима. Овај пренос ће се забележити у осталим улощцима, са којима се има од сад поступати као са споредним улощцима, и тамо означити главни уложак.

ШЕСТИ ОТСЕК

О амортизацији старих хипотекарних тражбина.

§ 128.

Хипотекарни дужник може код земљишнокњижнога суда замолити, да ње поведе поступак

ради амортизације хипотекарне тражбине, кад су испуњени сви следећи услови: 1. да је протекло најмање тридесет година од укњижбе хипотекарне тражбине а, у случају кад има даљих уписа, који се односе на њу, онда од последњег од ових уписа; 2. да није могућно изнаћи ни оне који су према уписима овлашћени, ни њихове наследнике, ни последнице, и 3. да за ово време нису подигнути ни главница ни камате, нити се право на који други начин остваривало.

§ 129.

Молилац има у молби навести разлоге са којих тражи амортизацију. Ако земљишнокњижни суд нађе, да се има молби удовољити, позваће прогласом оне, који имају захтева у погледу хипотекарне тражбине, да их пријаве.

§ 130.

(¹) У прогласу тачно ће се означити укњижба са свим уписима, који се на њу односе, и одредити рок од годину дана за пријаву захтева, а уз то навести и последњи календарски дан, који ће се од прилике одредити с обзиром на објаву прогласа.

(²) Проглас ће се прибити код суда и један пут уврстити у службени лист, одређен за судске објаве. Земљишнокњижном суду слободно је уврстити проглас и у друге домаће или иностране новине.

§ 131

(¹) Ако који захтев буде пријављен у прогласном року, обавестиће се о томе тражилац амортизације, а учесници могу парничним путем издејствовати одлуку о захтеву.

(²) Ако је пак прогласни рок протекао без успеха, онда ће земљишнокњижни суд на тражење молиоца одлуком дозволити амортизацију укњижбе као и уписа, који се односе на ту укњижбу, а уједно и њихово брисање.

СЕДМИ ОДСЕК

О достављању

§ 132.

У свакој одлуци означиће се особе и власти, којима се има одлука доставити; даље се мора навести коме се има уједно са одлуком доставити која исправа.

§ 133.

(¹) О решењима, издатим о земљишнокњижним молбама, имају се поред молиоца обавестити по службеној дужности следеће особе:

1. онај, на чијем се власништву стиче које књижно право или чија се књижна права уступају, оптерећују, ограничавају или укидају, као и онај против кога је извршена земљишнокњижна забележба;

2. ако се дозвољава потпуно или делимично брисање којег уписа, доставиће се одлука и свим

онима, за које има на уписаном праву даљих укњижи или предбележби;

(3) одлуке о укњижи или предбележби, којима се већ уписана права трећих особа дају као задога или уступају, доставиће се и власнику добра;

(4) ако је упис издејствован против властодавца услед молбе његовог пуномоћника, доставиће се одлука властодавцу, уколико опуномоћавање није доказано пуномоћством, које одговара условима § 36;

(5) о сваком отпису и припису у погледу земљишта обавестиће се и власт, која води катастар;

(6) одлуке о укњижи или предбележби власништва доставиће се и заложном веровнику који је уписан на првом месту.

(2) Посебни закони и уредбе одређују, уколико се имају земљишнокњижна решења доставити још и другим властима.

§ 134.

(1) Достављање особама, означеним у § 133, бр. 1 до 4, вршиће се по прописима Грађанског парничног поступника о достављању у властите руке.

(2) О извршеној достави има се издати посебна потврда (пријемница).

(3) Изворне исправе вратиће се ономе, који их је поднео, у колико није замољено да се што друго нареди.

(4) Земљишнокњижни судови дужни су старати се о томе, да се достављање одлука у земљишнокњижним стварима врши брзо и исправно.

§ 135.

Чињеница да се достава није уредно или није никако извршила, не даје права оспоравати вљаност књижног уписа. Онај који из књижног уписа за себе изводи права или ослобођења од обавезности, није дужан доказати да је достава извршена.

ОСМИ ОТСЕК

О рекурсу

1. Подношење рекурса

§ 136.

(1) Услед претставке сам земљишнокњижни суд не може преиначити своје земљишнокњижне одлуке. Против њих допуштен је једино правни лек рекурса.

(2) У рекурсу не могу се износити нови наводи нити приложити нове исправе.

(3) Рекурс треба свагда поднети суду првога степена. Код зборних судова они се могу предати само написмено, код среских судова пак могу се дати и у судски записник.

(4) Писменим рекурсима имају се приложити рубрике, потребне за обавештење учесника.

(5) Рекурс, који је поднет непосредно суду другога или трећега степена, има се одбацити.

(6) Жалбе због одувлачења могу се поднети непосредно вишим судовима.

§ 137.

(1) Рок за рекурс износи код достављања у нашој држави тридесет дана, код достављања у европском иностранству осим Исландије и острва Фареер шездесет дана, а код достављања у иностранству ван Европе као и у Исландији и на острвима Фареер деведесет дана (§ 91).

(2) Задочнеле рекурсе одбациће одмах суд првога степена, ма да забележба неповољне одлуке, уписана у земљишној књизи, још није избрисана.

§ 138.

Рекурси, поднети на време, имају се са списима, потребним за решавање, предложити суду другога степена на властито одлучивање или, у случају да је рекурс управљен против решења суда другога степена, у сврси да буду послати суду трећега степена. О томе ће се обавестити оне особе, којима је побијана одлука била достављена. Онога, који је рекурс поднео, не треба обавестити.

§ 139.

(1) Ако је рекурс управљен против дозволе укњиже или предбележбе, он ће се забележити у земљишној књизи. Забележба ће се избрисати у случају да рекурс буде одбијен.

(2) Ова забележба као и брисање вршиће се по службеној дужности.

§ 140.

(1) Ако суд другога степена одбије рекурс онда даљем рекурсу нема места, а ако такав рекурс ипак буде поднет, онда ће га одбацити суд првога степена.

(2) Али ако буде рекурсу удовољено, може се против тога поднети рекурс суду трећега степена, а при томе се мора пазити на наређења §§ 136 до 139.

(3) Ако се одлука, против које је рекурс управљен, преиначи или из битно других разлога потврди, онда решењу о рекурсу додаће се и разлоги, из којих је издата ова одлука.

2. Учинак решења о рекурсу

§ 141.

Ако решењем, којим се рекурс одбије, буде потврђена одлука, којом је молба одбијена, онда ће се по службеној дужности наредити, да се забележба одлуке у земљишној књизи избрише и учесници о томе обавесте.

§ 142.

Ако је пак суд другога степена удовољио којој од молби наведених у § 109, коју је суд првога степена одбио, онда ће се дозвола уписати у земљишну књигу. У погледу учинка овог уписа сматраће се као да је упис извршен у тренутку кад је прва молба била поднета.

§ 143.

(1) Ако суд другога степена укине брисање, које је био дозволио суд првога степена, успоставиће се избрисана укњижа или избрисана предбележба.

(²) Ако пак суд другога степена одбије другу коју од молби наведених у § 109, којој је био узетојо суд првога степена, онда ће се ова наредба у земљишној књизи забележити, али уписано право неће се избрисати, док није изречена одлука трећега степена, или није протекао рок за подношење рекурса против наредбе суда другога степена. Ако суд трећега степена одлуку првога степена потврди, избрисаће се забележба, којој је рекурс био повод. Ако пак суд трећег степена потврди наредбу другога степена, којом је одлука првога степена преиначена, или ако рекурс против наредбе другога степена није поднесен на време, избрисаће се укњижено или предбележено право.

ЧЕТВРТО ПОГЛАВЉЕ

Прелазна и завршна наређења

§ 144.

Наређење овога закона, по којем се може укњижење на основу приватних исправа вршити само онда, кад су потписи на њима оверени од суда или јавнога бележника, неће се примењивати на исправе направљене пре ступања на снагу овога закона, уколико такво наређење није у појединим правним подручјима већ вредело у време кад је исправа била направљена.

§ 145.

(¹) Овај закон ступа у живот кад се обнародује у „Службеним новинама”, а обавезну снагу добија у оним правним подручјима, у којима земљишне књиге већ постоје, по протеку шест месеци од дана обнародовања, и то у погледу свих јавних књига које се воде о стицању, ограничењу и уки-

Бр. 53668
18 маја 1930 године
Нишка Бања

Министар правде,
Д-р М. Сршкић с. р.

Видео и ставио Државни печат,
Чувар Државног печата,
Министар правде,
Д-р М. Сршкић с. р.

нују стварних права на непокретним добрима, уписаним у тим књигама.

(²) У колико буду земљишне или рудничке књиге на ново основане према наређењима Закона о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига, овај закон почиње важити у погледу сваке поједине новоосноване земљишне или рудничке књиге даном отварања дотичне књиге (§ 36 Закона о унутрашњем уређењу, оснивању и исправљању земљишних књига).

(³) Од дана ступања на снагу овога закона престају важити сви правни прописи, који се односе на предмете овога закона, уколико су ови предмети уређени овим законом.

(⁴) Уколико у погледу нарочитих врсти јавних књига (као н. пр. у погледу рудничких књига, земљишних књига железница) постоје посебни прописи, треба се држати и ових посебних прописа.

§ 146.

(¹) Наређења §§ 30 до 35 неће се примењивати на уступања првенства која су уписане пре ступања на снагу овога закона; али у подручју Виших земаљских судова у Љубљани и Сплиту остаје на снази § 51 став 1 царске наредбе од 19 марта 1916 Л.Д.З.бр. 69. Исто тако у овом подручју остају на снази наређења §§ 33 до 43 наведене царске наредбе.

(²) Све дотле док јединствени Закон о земљишнокњижним деобама, отписима и приписима (§ 81) не ступи на снагу, вредеће у том погледу досадашњи прописи уколико ови нису у противу-речности с овим законом.

§ 147.

Министар правде и Министар финансија овлашћују се, да пропишу све правилнике и упутства, потребне за извршење овога закона.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Претседник Министарског савета,
Министар унутрашњих послова,
Почасни ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски ћенерал,
П. Живковић с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I
 ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
 КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра Правде, а по саслушању Претседника Нашег Министарског савета, прописујемо и проглашујемо

ЗАКОН
 о
**УНУТРАШЊЕМ УРЕЂЕЊУ, ОСНИВАЊУ И ИСПРАВЉАЊУ
 ЗЕМЉИШНИХ КЊИГА**

I. Унутрашње уређење земљишних књига

Предмет уписивања у земљишне књиге

§ 1.

(¹) У земљишне књиге унеће се по службеној дужности сва земљишта, изузевши она земљишта која су предметом уписивања у посебне земљишне књиге жељезница и јавних канала или у рудничке књиге.

(²) Јавно добро уписаће се у земљишну књигу само по предлогу. Предлог може ставити јавна власт која је овлашћена да приватно-правно располаже тим добром, као и сваки онај коме при-

пада на њему неко право, које се може уписати у земљишну књигу.

A. Главна књига

§ 2.

(¹) Земљишнокњижни улощи (²). Закона о земљишним књигама) који обухватају земљишта једне катастарске општине, чине скупа једну главну књигу.

(²) За веће градске катастарске општине, ако је то ради лакшега прегледа потребно, моћи ће се образовати више делова местно одвојених, а за сваки од тих делова осниваће се по једна главна књига.

(³) У случају потребе осниваће се допунске свеске, и то за сваку главну књигу одвојено.

1. Садржина земљишнокњижног улошка

§ 3.

Земљишнокњижни уложак обухватиће само једно земљишнокњижно тело, а једно земљишнокњижно тело може обухватити само земљишта, која се налазе у једној истој катастарској општини.

§ 4.

(¹) Земљишнокњижно тело може се састојати из једнога или више земљишта. Земљишта у смислу овога закона су делови површине земље, који су у земљишном катастру означени посебним бројевима (катастарске парцеле).

(²) Више земљишта, која припадају једном истом власнику, могу се спојити у једно земљишнокњижно тело само онда, ако ова земљишта нису различно оптерећена и ако у погледу ограничења власништва нема никакве разлике, или ако буду истовремено при спајању уклоњене све препреке, које спајању сметају.

(³) За физичке делове зграде, који се не могу сматрати као самосталне ствари, н. пр.: за поједине спратове или за поједине просторије једне исте куће, не могу се отварати посебни земљишнокњижни улошки ни поједини листови нити се може у погледу њих издејствовати упис самосталнога права власништва. Изузети су случајеви § 74. Уколико се могу на таквим деловима зграда или на таквим просторијама оснивати и у земљишну књигу уписати искључива и преносива права користовања, просуђиваће се према наређењима Грађанског законика и Закона о земљишним књигама.

2. Листови земљишнокњижног улошка

§ 5.

(¹) Сваки земљишнокњижни уложак састоји се из пописног листа (поседовнице), из власничког и теретног листа.

(²) За земљишнокњижна тела која су у савласништву, могу се у погледу појединих делова савласништва отворити одвојени власнички и теретни листови, ако би тиме преглед био олакшан.

§ 6.

У пописном листу навешће се сви саставни делови земљишнокњижног тела као и сна стварна права, која су скопчана са власништвом земљишнокњижног тела или једног његовог дела. Овамо спадају и обрти, нарочито скопчани са власништвом земљишнокњижног тела (радицирани обрти). Осим тога навешће се све промене које се односе на саставне делове земљишнокњижног тела као и увођење поступака, услед којих такве промене могу наступити.

§ 7.

(¹) Ознаке саставних делова земљишнокњижног тела морају се слагати с ознакама у катастру и катастарским плановима, а особито морају бити наведени бројеви парцела, њихова површина према катастру као и ознаке културе.

(²) Ако је које земљишнокњижно тело опште познато под известним називом, ставиће се тај назив у напис пописног листа.

(³) Ако је земљишнокњижно тело предметом правног одношаја, који се разликује од потпуног власништва, онда се мора и то у напису видљивим учинити.

(⁴) Ограничења, терети и обавезности, који су засновани на јавноправним прописима и који дејствују, без обзира да ли су уписаны у земљишној књизи или не, против сваког власника, учиниће се видљивим у пописном листу, ако је уписивање у јавну књигу изречно прописано.

§ 8.

(¹) Свака промена садржине пописног листа, која настане услед уписа на другом којем листу, мора се по службеној дужности видљивом учинити на пописном листу.

(²) Кад буде која земљишна служност уписана у улошку службеног добра, мора се то, као и свака промена таквог уписа, једновремено по службеној дужности учинити видљивим у пописном листу по власног земљишта.

§ 9.

(¹) У власничком листу навешће се право власништва, као и она ограничења, којима је власник за своју особу подвргнут у погледу слободног управљања имовином или у погледу располагања земљишнокњижним телом или његовим делом. Забране оптерећивања и отуђивања на овом листу само ће се видљивим учинити (§ 11 ст. 2).

(²) Осим тога у власничком листу учиниће се видљивим она ограничења у погледу располагања земљишнокњижним телом или којим његовим делом, која су предметом уписа у теретни лист, а тичу се свакога власника.

§ 10.

(¹) Код земљишта, која су јавно добро, дољно је, да се ово својство у власничком листу на првом месту видљивим учини. Право власништва сме се уписати само по предлогу власника.

(²) За упис права власништва као и приватних права, постојећих на јавном водном добру, потребан је пристанак надлежне банске управе. Предлагач има да овај пристанак издејствује и да о томе суду поднесе доказ.

(³) Прогласи који се имају објавити поводом уписивања јавног добра у земљишну књигу, обнадоваће се само у заинтересованим општинама снажно како је у дотичном месту уobičajeno, и на судској и општинској табли.

§ 11.

(¹) У теретном листу навешће се сва стварна права, којима је земљиште оптерећено, као и права стечена на овим правима, затим права откупна, прекупна и порабе (закупа и најма) и таква ограничења у располагању земљишнокњижним телом или његовим делом, којима је подвргнут сваки власник оптерећеног добра.

(²) Забране оптерећивања и отуђивања увек ће се уписати у теретни лист (§ 9 ст. 1).

3. Регистри

§ 12.

За сваку главну књигу водиће се потребни регистри и спискови. Ближа наређења о томе процикаће Министар правде.

B. Збирка исправа

§ 13.

Збирка исправа уредиће се заједнички за све главне књиге једног суда.

B. Збирка катастарских планова

§ 14.

За сваку главну књигу уредиће се збирка катастарских планова, која служи само за оријентацију о положају и облику земљишта.

II. Поступак за оснивање земљишних књига

1. Органи

§ 15.

(¹) Оснивање земљишних књига вршиће судије среских судова под непосредним надзором претседника надлежних окружних судова.

(²) Среске судије могу у овом послу заменити само такви судијски чиновници, који имају судијски испит.

(³) Ако би постојала бојазан, да судије којег среског суда услед пословних или службених разлога неће моći оснивати земљишне књиге онако, као што треба, или не у примереном року, онда претседник апелационог суда може ове послове, докле год буде потребно, поверити којем другом судијском чиновнику, који има судијски испит, а који ће бити додељен среском суду на привремено службовање.

(⁴) Судијски чиновници, којима буде на овај начин поверио оснивање земљишних књига, вршиће као судије појединци самостално све послове, који су овим законом стављени у дужност среским судовима и судијама среских судова.

§ 16.

У расправама са странкама мора учествовати записничар, који је положио заклетву.

2. Припремне наредбе

§ 17.

(¹) У циљу припреме извиђаја, који ће се вршити за сваку катастарску општину напосе, мора се на основу катастра саставити потпун списак земљишта (парцела), која се налазе у катастарској општини, као и списак њихових поседника и прибавити копије катастарских планова.

(²) Као помагала за припремне радове могу служити нарочито: уписи у старим земљишним књигама, земљишни катастар, изватци из земљишних књига, судске одлуке, одлуке судова за ограничавање државних шума, исправе и списи судова и других а особито аграрних власти, даље тапије, интабулационе и хипотекарне књиге као и друге постојеће установе одређене за евиденцију непокретнина и права на њима.

§ 18.

(¹) Извиђаји вршиће се у којем месту катастарске општине, а, уколико би то било потребно ради утврђења стања ствари, на лицу места.

(²) Судија који руководи оснивањем земљишних књига, одредиће дан почетка извиђаја и наредиће, да се то објави прогласом. Проглас мора барем петнаест дана пре дана почетка извиђаја бити уврштен у службеном листу одређеном за објаве дотичнога суда и обнародован на уобичајени начин у свима заинтересованим као и суседним општинама. У прогласу има се напоменути, да могу доћи сви поседници, хипотекарни веровници и све остale особе, које имају правног интереса у томе, да се сазнају поседовни одношаји или утврди истоветност садашњих ознака парцела са ранијим ознакама земљишта, као и да могу навести све што може служити објашњењу стања ствари и очувању њихових права.

(³) Једновремено са прогласом наредиће се, да се копије катастарских планова и спискови парцела и њихових поседника изложе у општинској писарници или на другом којем подесном месту у циљу, да их може свако разгледати.

(⁴) У прогласу мора се напоменути и то, где се копије катастарских планова и спискови парцела и њихових поседника могу разгледати.

§ 19.

(¹) Сви познати поседници земљишта, која леже у катастарској општини, а у погледу којих се има извидети поседовно стање, нарочито ће се обавестити о будућим извиђајима и то са позивом, да учествују у извиђајима и да собом донесу исправе, које се тичу њихових поседовних одношаја, као и оне, које служе утврђивању истоветности садашњих ознака парцела са прећашњим ознакама земљишта. Ако су у главном у питању земљишта, која су намењена пољској или шумској привреди, обавестиће се и надлежна аграрна или шумска власт као и надлежна пољопривредна и шумска корпорација. Овима је слободно послати на извиђаје своје заступнике.

(²) Поседници земљишта и остали учесници дужни су поднети у изворнику или препису све списе, изватке из земљишне књиге, судске одлуке или друге исправе, уколико су за оснивање земљишне књиге потребни и који се налазе код њих или код њихових заступника. На то се они могу принудити према прописима Закона о ванпарничном поступку.

(³) Обавештења оних поседника, који станују у дотичној општини, вршиће се поштом, а ако то није могуће, путем општинске власти. Поседнике, који станују изван општине, позваће срески судија писменим позивом и стараће се, да позиви буду благовремено достављени.

§ 20.

(¹) Поседницима, који се имају позвати и нису својевласни, а за које се не зна, који су им законски заступници, као и особама, чије боравиште није познато и које нису поставиле пуномоћника, поставиће судија (^{§ 15 став 4}) о њиховом трошку заступника, у циљу да учествује у расправама, које ће се вршити поводом оснивања земљишне књиге.

(²) Ако која од позваних особа не дође, онда јој судијски чиновник, који води извиђаје, мора поставити заступника о њезином трошку, ако то буде потребно, да би се извиђаји могли наставити.

§ 21.

На извиђаје призываће се један поузданник, изабран од општинског заступства (одбора), којему су познате прилике у дотичном месту. По предлогу странке или према увиђавности судијског чиновника, који води извиђаје, може се призвати још један поузданник, изабран на исти начин.

3. Предмет и ток извиђаја

§ 22.

Предмет извиђаја јесте:

1) да се испитује исправност и потпуност спискова земљишта и катастарских планова и других помагала и да се нарели да се спискови и копије катастарских планова поправе, по потреби суделовањем чиновника катастра;

2) да се истражује, које ће земљишне парцеле саме за себе сачињавати самостална земљишно-књижна тела и које ће се земљишне парцеле спојити у једно земљишно-књижно тело;

3) да се изнађу права и овлашћења, која су скопчана са поседом земљишта (§ 6), даље пољске и кућне службности, којима су земљишта оптерећена, и реални терети, који постоје у корист јавних сврха;

4) да се идентификују садашње ознаке парцела са пређашњим ознакама земљишта.

§ 23.

(¹) У погледу оних земљишта, која су већ уписана у којој земљишној књизи, изналажење права и службности, означених у § 22 бр. 3., може се вршити само онда, кад ова права и службности још нису уписаны у земљишној књизи, и то само утолико, уколико се странке у погледу тих права и службности потпуно слажу.

(²) У погледу оних земљишта, која нису уписана ни у једној земљишној књизи, извиђаји се морају проширити и на изналажење права власништва и ограничења располагања, којима је власник подвргнут.

(³) Друга стварна права, која у § 22 бр. 3. нису наведена, а нарочито и хипотекарна права, нису предметом тих извиђаја. Ова права, уколико се не пренесу у нове земљишне књиге према § 33. овога закона, изнађи ће се по поступку о исправљању земљишних књига (§§ 36 до 60).

§ 24.

(¹) При образовању земљишно-књижних тела (§ 22 бр. 2) у погледу оних земљишта, која су већ до сада уписана у којој земљишној књизи, узеће се као основ поседовно стање, које одговара тој књизи.

(²) Земљишта која још нису уписана ни у једној земљишној књизи, а припадају једном истом поседнику, спојиће се, уколико нема законске препреке (§ 4), у једно земљишно-књижно тело, осим ако је из господарских разлога целиснодно, да се образује више земљишно-књижних тела или, ако поседник сам захтева, да се образују одвојена земљишно-књижна тела.

(³) О томе, да ли постоји таква препрека, морају се што савесније вршити истраживања, и то испитивањем поседника, разгледањем судских спица или другим сходним начином,

§ 25.

Ако се у току поступка за исправљање земљишних књига покаже, да су саставни делови једног земљишно-књижног тела различно оптерећени, онда ће се земљишно-књижно тело по службеној дужности разделити на толико земљишно-књижних тела, колико има различних оптерећења.

§ 26.

Ако странке своја тврђења или своје захтеве не могу доказати тако, да би се суд о њиховој основаности могао уверити, или ако буде против њих приговора, онда ће се изнађи последњи фактички посед и резултат овога истраживања узети као подлога свему доцнијем службеном раду.

§ 27.

(¹) Резултати извиђаја и све битне изјаве странака ставиће се у записник.

(²) Записник ће потписати судски органи и поузданци општине.

(³) Осим тога свака странка мора потписати своје изјаве; ако је странка ускрати свој потпис, навешће се у записнику разлог, са којега је свој потпис ускратила.

(⁴) Исправе, које су странке поднеле, вратиће им се по правилу чим буду употребљене.

(⁵) Закључци, против којих су допуштени правни лекови (§ 65), морају се са разлозима доставити написмено учесницима.

4. Састављање и исправљање поседовних листова

§ 28.

(¹) Пошто буду свршени извиђаји, који се односе на једну катастарску општину, саставиће се поседовни листови.

(²) За сваког поседника као и за сраку заједнице сапоседника основаће се један или више поседовних листова, у које ће се према реду земљишно-књижних тела уписати сва земљишта, која поседује у катастарској општини исти поседник или иста заједница сапоседника, а исто тако и сви резултати извиђаја, означених у §§ 22 и 23, који се резултати односе на та земљишта, али изузевши резултате, који се тичу идентификације земљишта (§ 22 бр. 4). Ови последњи увешће се у посебну табелу о упоређивању парцела.

§ 29.

(¹) Поседовни листови заједно с исправљеним списковима земљишта, копијама катастарских планова, записницима о извиђајима и табелом о упоређивању парцела изложиће се барем тридесет дана на разгледање у општинској писарници или на другом којем месту, које ће одредити водитељ извиђаја.

(²) Истовремено водитељ извиђаја наредиће којега ће се дана повести даљи извиђаји у случају, ако су изнети приговори против исправности или потпуности поседовних листова или табеле о упоређивању парцела.

(³) Овај дан као и време и место излагања објавиће се прогласом, који се има уврстити у службени лист, одређен за службене објаве дотичног суда, и обнароловати на судској табли као и у свима заинтересованим и суседним општинама.

§ 30.

(¹) Приговори против исправности или потпуности поседовних листова или табела о упоређивању парцела могу се поднети усмено или писмено спрском суду, а, на дан споменут у § 29 став 2, и водитељу извиђаја.

(²) Ако се ови приговори оснивају на таквим чињеницама, за које се при пређашњим извиђајима није знало, наредиће се што је потребно, да се стање ствари разјасни.

(³) Ако се покаже, да је приговор основан, поседовни лист или табела о упоређивању парцела према томе ће се исправити или допунити.

(⁴) Одлука донета о приговорима саопштиће се учесницима.

5. Испитивање списка и састављање земљишнокњижних улошка

§ 31.

(¹) Пошто су расправе, вођене услед приговора против поседовних листова и против табеле о упоређивању парцела, закључене, поднеће се списи претседнику окружнога суда, у чијем се подручју налази катастарска општина, која је била предметом извиђаја, да испита да ли се при извиђајима поступало онако како закон прописује.

(²) Ако буду опажене мане, претседник ће издати сходне наредбе у циљу да се оне уклоне, а ако буде потребно, наредиће нове извиђаје.

(³) Списи, за које се нађе да су у реду, или исправљени списи послаће се суду, који је по прописима Закона о уређењу редовних судова надлежан да води земљишну књигу. Тада ће суд састављати земљишнокњижне улошке.

§ 32.

(¹) Земљишнокњижни улошци осниваје се према наређењима овога закона. У земљишнокњижне улошке пренеће се све, што садрже поседовни листови.

(²) Поседовни листови, који су састављени у облику земљишнокњижних улошака, могу се употребљавати као земљишнокњижни улошци, ако уписи одговарају законским наређењима о садржини листова земљишнокњижних улошака.

§ 33.

(¹) У земљишнокњижне улошке оних земљишта, која су била већ уписана у којој земљишној књизи, пренеће се из ње земљишнокњижни уписи, који се односе на ова земљишта, а који према свом предмету одговарају наређењима Закона о земљишним књигама, уколико ови уписи нису промењени с обзиром на резултат извиђаја.

(²) Уписи, који су постали беспредметним, даље непотпуни или неразумљиви уписи неће се пренети. Ово вреди нарочито и за уписе који су већ избрисани, осим ако су они од значаја за постојање, првенствени ред, прегледност или за разумљивост постојећих уписа. Даље неће се пренети хипотеке за тражбине, у погледу којих су наступили услови амортизације (§ 128 Закона о земљишним књигама), ако обvezаник у року, који му се одреди, а који не сме бити краћи од петнаест дана, поднесе предлог да се ове тражбине не пренесу.

(³) Хипотеке за тражбине којих номинални износ или уписани највиши износ, без обзира на можебитне споредне пристојбине, не прелази сто динара, а од укњижења којих је већ протекло петнаест година, пренеће се само по предлогу овлашћеника или онда, ако их обvezаник изречно признаје. Овај предлог може поднети и подзажложни веровник.

(⁴) Ако се у току извиђаја установи један од терета споменутих у § 22 бр. 3, онда ће се такав терет уписати после терета, који се морају пренети по службеној дужности.

§ 34.

(¹) Ако су земљишне књиге већ основане, па се више земљишнокњижних тела има спојити у једно земљишнокњижно тело, онда ће се земљишта ових земљишнокњижних тела пренети у онај земљишнокњижни улошак, у којем се налази главни саставни део целокупног добра. Који ће се саставни део сматрати као главни, о томе у случају сумње одлучује изјава поседника. Такво се спајање може вршити само онда, ако земљишнокњижна тела која се имају спојити, обухватају једино таква земљишта, која леже у истој катастарској општини.

(²) Ни у којем случају не може се вршити спајање више земљишнокњижних тела дотле, док није протекао рок, који § 39 одређује за пријављивање оптерећујућих права.

(³) О свима земљиштима која леже у једној катастарској општини, а која према § 1 став 2 нису уписана у земљишну књигу те катастарске општине, саставиће се спискови, који се имају приложити земљишној књизи. У тим списковима навешће се у погледу оних земљишта, која су уписана у којој јавној књизи, сви подаци, који су потребни, да би се дотични улошци могли наћи.

§ 35.

(¹) Чим расправе у поступку, који се има првост по наређењима о исправљању земљишних књига (§§ 36 до 60), буду закључене и чим буду, ако је то апелациони суд наредио, стари терети према § 51 пренети у нови лист, спојиће се земљишнокњижни улошци сваке катастарске општине у главну књигу, означити текућим бројевима, уколико то није већ учињено, и у примереном броју свески увезати.

(²) Стране сваке свеске означиће се текућим бројевима, а старешина суда написаће на првом листу, колико страна има свеска, и уз то ставити свој потпис и ударити службени печат.

III. Поступак за исправљање земљишних књига

§ 36.

(¹) Чим оснутак (најрт) нових земљишних књига, који је састављен према наређењима овог закона и Закона о земљишним књигама, за цело подручје једног суда буде довршен, одредиће апелациони суд дан, од којега ће се са овим оснутком поступати као са земљишном књигом (дан отварања нове земљишне књиге) и наредиће у исто доба увођење поступка за исправљање земљишне књиге.

(²) Ове наредбе могу се издати већ онда, кад је оснутак довршен макар само за један део судског подручја или за једну катастарску општину.

(³) За ове наредбе није потребна одлука већа (§ 9 Грађанског парничног поступника).

§ 37.

(¹) Јавне књиге, које можда постоје, имају се онога дана, којега буде нова земљишна књига отворена, закључити и ставити изван употребе, уколико ступа нова земљишна књига на њихово место.

(²) Они поднесци и замолнице за упис у постојеће јавне књиге, који стигну суду пре дана отварања нове земљишне књиге, а о којима тога дана још не буде решено, морају се у новим улощцима оловком видљивим учинити. О њима ће се решавати после отварања нове земљишне књиге пре свих других поднесака и замолница за упис.

§ 38.

(¹) Увођење поступка за исправљање и дан, од којега ће се с оснуком земљишне књиге поступити као с новом земљишном књигом, објавиће се прогласом (први проглас).

(²) У овом ће се прогласу означити подручје, за које је оснук земљишне књиге састављен, тиме што ће се побројати судски срезови или катастарске општине, даље навешће се у њему место, где свако може нову земљишну књигу разгледати, и додаће се обавештење, да се од тога дана нова власничка, заложна и друга књижна права на земљиштима, уписаним у земљишној књизи, могу стечи, ограничити, пренети или укинути једино уписом у нову земљишну књигу.

§ 39.

(¹) Проглас осим тога има садржавати позив, да се поднесу пријаве споменуте у § 40, даље означити суд, којему ваља пријаве поднети, и за њих одредити рок, који не сме бити краћи од шест месеци нити дужи од године дана, и уз то још и навести последњи календарски дан тога рока. Једновремено назначиће се, да је последица пропуштања рока губитак права на остваривање захтева, који се морају пријавити, према трећим особама, које стичу књижна права у доброј вери на основу уписа у новој земљишној књизи, уколико ови уписи нису оспоравани.

(²) Повраћају у пређашње стање због пропуштања прогласнога рока нема места; исто тако овај се рок не може за поједине странке продужити. Ова наређења имају се навести у самом прогласу.

(³) Ако би се према околностима и својствима странака могло очекивати, да интересоване особе неће поднети благовремено своје пријаве, онда се има надлежни суд старати о томе, да ове особе буду упознате са последицама пропуштања рока. У том циљу суд ће их, ако треба, позвати и узети њихове пријаве на записник.

§ 40.

(¹) На подношење пријава имају се прогласом позвати:

а) све особе, које на основу права, стеченог пре дана отварања нове земљишне књиге, траже

какву промену уписа који су у њој садржани, а односе се на власничке или поседовне одношаје, без разлике да ли се има промена вршити отписом, приписом или преносом, исправљањем ознаке земљишта или спајањем земљишнокњижних тела или другим којим начином;

б) све особе, које су још пре дана отварања земљишне књиге на земљиштима, у њој уписаними, или на деловима истих стекле заложна права, служности или друга права, прикладна за књижно уписивање, уколико би се ова прага имала уписати као стари терети, а у нову земљишну књигу још нису била уписана пригодом оснивања нове земљишне књиге или нису била уписана како треба.

(²) Тиме, што се право, које се има пријавити, види из јавне књиге, која се неће више употребити, или из којег судског решења, или што је код суда у току молба, која се односи на то право, не мења се ни у чему дужност пријављивања. И то се мора изречно објавити у прогласу.

§ 41.

(¹) Свака пријава којег од захтева, означених у § 40 став 1 под а), има се одмах у земљишној књизи забележити.

(²) Ако није доказано да о предмету пријаве тече парница, одредиће се у исто доба по службеној дужности расправа о пријави како с онима, против којих је она управљена, тако и с онима који су са другог којег разлога према садржини земљишне књиге у томе правно заинтересовани.

§ 42.

(¹) Ако при овој расправи, за коју се имају учинити извиђаји и преслушања ради разјашњења ствари, и то по потреби на лицу места, не дође међу учесницима до споразума, онда ће се они, који траже промену којег уписа, упутити на парницу и одредиће им се ради подношења тужбе примерен рок, који се може само са важних разлога продолжити.

(²) Ако се учесници о промени споразумеју, онда ће се промена у земљишној књизи извршити

§ 43.

Ако буде рок, у којем се тужба мора поднети, пропуштен или поднета тужба правноснажно одбачена, онда ће се забележба пријаве избрисати по службеној дужности или по предлогу којег учесника, а по преслушању противне странке.

§ 44.

(¹) Упис, извршен на основу споразума учесника, дејствује као и други земљишнокњижни уписи.

(²) Исти тај учинак имају уписи, који у време отварања нове земљишне књиге већ постоје, ако у прогласном року није пријављен какав захтев, који је с овим уписима у противречју, или ако је рок за побијање уписа путем парнице пропуштен или подигнута тужба правноснажно одбачена.

§ 45.

(¹) У пријави ма којег од захтева, означених у § 40 став 1. под б), морају се тачно навести право и првенствени ред, који се за то право захтева, као и земљишнокњижни улощци, у којима се има

вршити упис, уз ознаку, коју они имају у новој земљишној књизи.

(²) Осим тога мора се у пријави навести, на чemu се оснива пријављено право а на чemu првенствени ред, који се за то право захтева. Исправе које о томе постоје, поднеће се заједно са пријавом, или се пак мора навести, где се ове исправе чувају.

§ 46.

Оптерећујућа права, пријављена према наређењима § 45, уписаће се у дотичном улошку под написом „стари терети”, а уз то напоменути првенствени ред, који се за њих захтева.

§ 47.

(¹) Чим је протекао рок, који је одређен у првом прогласу ради пријављивања оптерећујућих права, издаће апелациони суд други проглас. За издавање тога прогласа није потребна одлука већа (§ 9 Грађанског парничног поступника).

(²) И у другом прогласу има се у смислу § 38 означити подручје, на које се нова земљишна књига протеже и за које је упис терета услед првога прогласа био извршен или допуњен, као и позвати све оне, који се сматрају постојањем којег уписа или његовим књижним првенственим редом у својим правима повређеним, да поднесу свој приговор у року, који се одређује прогласом, јер ће иначе уписи добити учинак земљишнокњижних уписа.

(³) Рок не сме бити краћи од три месеца нити дужи од шест месеци. Последњи календарски дан тога рока навешће се у прогласу.

(⁴) Наређење § 39 став 2. примењиваће се и на овај проглас.

§ 48.

(¹) Сваки приговор, који је пријављен против уписа оптерећујућег права или против његовог првенственог реда, одмах ће се забележити при дотичном праву.

(²) Ако није доказано, да о предмету приговора тече парница, повешће се у исто доба по службеној дужности расправа о приговору како с онима, против којих је приговор управљен, тако и с онима, који су са другог којег разлога према садржини земљишне књиге у томе правно заинтересовани.

(³) Ако при овој расправи међу учесницима не дође до споразума, онда ће суд између странака, којих су захтеви према резултату расправе међусобно у противречју, одредити ону странку, која има да подигне тужбу. Овој ће се странци за то одредити рок, који се има рачунати од дана, кад судска одлука, која садржи ову наредбу, постане правноснажном. Тада се рок може продужити само са важних разлога.

(⁴) Ако су се учесници у погледу промене споразумели, ове ће се промене извршити у земљишној књизи.

§ 49.

(¹) Ако је странка рок, који јој је одређен ради подигнућа тужбе, пропустила или парницу према коначној одлуци изгубила, онда се има, ако је приговор учинио њезин противник, упис избрисати или исправити према томе, да ли су постојање или првенствени ред били побијани, и то

према приговору који је услед пропуштеног рока постао непобитан, или према коначној одлуци изреченој у парници; ако је пак приговор учинила сама странка, избрисаће се забележба приговора.

(²) Ове наредбе издаће се по службеној дужности или на молбу једног од учесника, пошто буде преслушана противна странка.

§ 50.

(¹) Упис извршен на основу споразума учесника, дејствује као и други земљишнокњижни уписи.

(²) Исти тај учинак имају уписи, који у време отварања земљишне књиге већ постоје, као и уписи, извршени услед пријава, ако против њих у прогласном року није поднет приговор или ако је, у случају приговора, она странка која га је поднела, била упућена на парницу па је пропустила рок, одређен за подигнуће тужбе, или ако је ова странка парницу према коначној одлуци изгубила.

§ 51.

(¹) Апелациони суд може, уколико то буде потребно ради боље прегледности стања земљишне књиге, после закључења расправа, означених у § 48, наредити, да се стари терети у њиховом првенственом реду пренесу на лист, који се наново отвара.

(²) Лист, који је првобитно служио уписивању терета, после извршеног преноса неће се више за то употребљавати.

§ 52.

Подзаложни веровници овлашћени су предузимати оне кораке, који су потребни ради остваривања права и приговора, припадајућих главном веровнику, и то у истом року и онако као и главни веровник.

§ 53.

Ако се странка у поступку, који се врши по §§ 42 и 48, упути на парницу, просуђиваће се надлежност за парницу по општим наређењима о надлежности.

§ 54.

(¹) Прогласни рокови, које одређује апелациони суд, не могу се побијати никаквим правним леком.

(²) Накнадно продужење прогласног рока, расписаног на основу овога закона, може, ако то захтевају општи разлоги, дозволити Министар правде на предлог апелационог суда. Министр правде при томе не вежу границе одређене у §§ 39 и 47.

§ 55.

Пријаве или приговори, који стигну после претека прогласног рока, одређеног за њихово поднашање, одбациће се по службеној дужности.

§ 56.

Ако која пријава или који приговор у поступку за исправљање земљишних књига буду одбачени, ово ће се забележити у земљишној књизи. Наређења §§ 141 и следећих Закона о земљишним књигама примењиваће се и овде.

§ 57.

Ако су пријава или приговор поднети због очигледне погрешке при уписивању у земљишно-књижни уложак, суд може без даљег поступка исправити упис закључком, који се мора свима учесницима доставити према прописима Грађанског парничног поступника о достављању тужби.

§ 58.

Ако земљишнокњижни извадак или који препис, службена потврда или саопштење у погледу земљишта или стварног права којим је земљиште оптерећено, буду издати у време, кад у погледу тога земљишта још није закључен поступак за исправљање земљишне књиге, онда ће се ова околност у земљишнокњижном извјатку, препису, у службеној потврди или саопштењу видљивом учинити.

§ 59.

(¹) О земљишнокњижним уписима (такође бри-сањима), који се врше у поступку за исправљање земљишних књига, странка ће се обавештавати према наређењима §§ 133 и 134 Закона о земљишним књигама.

(²) Ако би се десило, да при првобитном оснивању земљишних књига која странка не би била како треба обавештена о укњижби извршеној у поступку за исправљање, а странка сматра да би она ову укњижбу могла побијати са разлога неваљаности, онда трогодишњи рок који одређује § 71. Закона о земљишним књигама за престанак права тужбе против трећих осoba, почиње тек протеком другог прогласног рока (§ 47).

§ 60.

(¹) Ако је у поступку за исправљање која странка пријавила стварно право, поуздавајући се у исправност табеле о упоређивању парцела и других помагала, а при томе се омашком десила замена онога земљишта, које је предметом тога права, са другим којим земљиштем, и ако се издејствованом упису у другом прогласном року приговорило, онда овлашћеник може у даљем року од три месеца од свршетка другог прогласног рока своје право поново пријавити. Против таквих накнадних пријава може се поднети приговор у року од три месеца, који почиње од свршетка поменутог тромесечног рока.

(²) На рокове, означене у првом ставу, као и на пријаве и приговоре, који се имају поднети у тим роковима, сходно ће се примењивати прописи овога закона.

(³) Ови рокови као и последице, скопчане са пропуштањем тих рокова, објавиће се у прогласу предвиђеном у § 47.

IV. Посебна наређења о првом оснивању земљишних књига на подручјима Апелационих судова у Београду и Скопљу и Великом суду у Подгорици

§ 61.

На подручјима Апелационих судова у Београду и Скопљу и Великом суду у Подгорици вре-

деће за прво оснивање земљишних књига прописи §§ 1 до 60 овог закона са следећим изменама:

1) Министарство правде управља пословима првог оснивања земљишних књига;

2) Министар правде поставља за вршење посла око оснивања земљишних књига посебне поверилици из реда судија. Поверилици ће се по правилу постављати за подручје једног среза, али се могу по потреби поставити и само за један део подручја среза. Поверилици вршиће као судије појединци самостално све послове који су прописима §§ 15 до 35 стављени у дужност среским судовима и судијама среских судова;

3) у случају § 31 ст. 1. поднеће поверилици списе Министарству правде, али уместо тога ово може из важних разлога одредити свог изасланика да списе прегледа у седишту поверилици;

4) земљишнокњижне улошке (§ 31 ст. 3) сачинаваје поверилици за оснивање земљишних књига, а предаје их сачинавање суду, који је по прописима Закона о уређењу редовних судова надлежан, да води земљишну књигу;

5) у случају § 36 уместо апелационог суда одредиће Министарство правде дан, од којега ће се са оснутком нових земљишних књига поступати као са земљишном књигом (дан отварања земљишне књиге) и наредиће увођење поступка за исправљање земљишних књига;

6) прогласе предвиђене у §§ 38 став 1. и 47 став 1. издаваће Министарство правде.

V. Општа наређења

§ 62.

(¹) Земљипне књиге осниваје се по службеној дужности свуда где још не постоје у тренутку кад овај закон ступи на снагу.

(²) Онде, где земљишне књиге већ постоје, оне ће се, уколико не одговарају наређењима овога закона, саобразити његовим прописима; при томе ће се сходно примењивати наређења §§ 36 до 60 о поступку за исправљање земљишних књига. То вреди нарочито и у погледу наређења § 3, уколико оно прописује, да може једно земљишнокњижно тело обухватити само земљишта, која се налазе у једној истој катастарској општини. Ближака наређења о саображавању земљишних књига новим прописима као и рок у којем се то има провести, прописаће Министар правде, који је овлашћен да поступак за исправљање за такве случајеве према потреби учини једноставнијим.

(³) Само у толико, уколико у погледу једне већ постојеће земљишне књиге или њених делова има између књижних уписа или катастарских планова с једне стране и фактичног правног стања с друге стране несагласности у таквом обиму, да се дотична земљишна књига или њезини делови уопште морају сматрати непоузданим, основаће се земљишна књига или њезини делови наново. О томе да ли је потребно да се која земљишна књига или део земљишне књиге наново оснује, решава апелациони суд одлуком, коју има да одобри Министар правде.

(⁴) Ако се тек у поступку за исправљање земљишних књига, проведеном у смислу прве реченице другога става, покаже, да би требало земљишну књигу наново основати, онда ће се о томе известити апелациони суд, који ће одлучити, да ли

се има земљишна књига наново основати, и поднети своју одлуку Министру правде на одобрење.

Прогласи и објаве

§ 63.

(¹) Прогласи и објаве, који се имају издати по §§ 38 и 47, објављиваће се у службеном листу одређеном за судске објаве, три пута у примереним размасцима и обнародовати на уобичајени начин у општинама где се налазе земљишта, на која ће се односити службена delaњa.

(²) Суд ће се осим тога по могућности и на други начин старати о томе, да се странке како треба поуче о значењу и важности поступка, који се врши по овом закону. У том циљу суд ће према потреби познате му интересенте позвати и узимати њихове изјаве на записник и обратити пажњу надлежних старајељских власти у циљу да чувају права малолетника или скрбљеника.

(³) Странкама је слободно, да при састављању својих пријава и приговора употребљавају податке идентификације садашњих ознака парцела са пређашњим ознакама земљишта као и табелу о упоређивању парцела (§ 28 став 2).

Рачунање рокова

§ 64.

Кад се рачунају рокови предвиђени овим законом, онда ће се у њих урачунати и дани судског одмора, недеље, празници као и дани, за које се писмено, што се има поднети земљишнокњижном суду, налазило код поште.

Побијање закључака

§ 65.

Побијање закључака означених у §§ 19 ст. 2, 24 и 26, као и закључака у поступку за исправљање земљишних књига, управља се по начелима ванпарничног поступка. За побијање других закључака, који се доносе после отварања нове земљишне књиге и који се односе на предмете уређене овим законом, вреде наређења §§ 136 и следећих Закона о земљишним књигама.

Ослобођавање од такса

§ 66.

(¹) Службена дела, која се врше при оснивању, допуњавању и обнављању земљишних књига, ослобођена су плаћања таксе.

(²) Исто вреди и за све записнике, отправке, поднеске и прилоге, уколико службе само провођењу поступка за исправљање и поступка за амортизацију по § 33 став 2, ако тражбина, без обзира на споредне пристојбине, не прелази износ од хиљаду динара. Од тога су изузете расправе, које су задржане за парници.

Дужности општина

§ 67.

Општине су дужне ставити на расположење писарничке просторије потребне за службене расправе, одржавати те просторије у добром стању

и, ако буде потребно, грејати их и осветљавати, ставити на расположење превозна средства за пренос архиве и канцеларијског намештаја, а уопште, уколико је потребно, помагати при службеном пословању.

Допуњавање земљишне књиге

§ 68.

(¹) Ако се која земљишна књига има допунити уписом земљишта, које још није уписано ни у једној земљишној књизи, онда ће се поступак за исправљање земљишне књиге по службеној дужности провести по наређењима свога закона с том разликом, да се има наново уписано земљиште у прогласима, који ће се издати и за чије издавање није потребна одлука већа (§ 9 Грађанског парничног поступника), тачно означити, и да се рок, који се мора одредити према § 39 овог закона, може снизити до три месеца. Осим тога Министар правде може наредити, уколико се сме код допуњавања земљишних књига уписивањем земљишта, која још нису уписана ни у једној земљишној књизи, одступати од наређења о поступку за оснивање земљишних књига, која се наређења имају и у овим случајевима сходно примењивати.

(²) Ако је земљиште, наново уписано у земљишној књизи, било које јавно добро, и ако произлази из околности, суду познатих или вероватним учињених, да трећим особама у погледу овога земљишта не припадају никаква права, која се могу уписати у земљишну књигу, онда може апелациони суд закључити, да се поступак за исправљање неће вршити. Овим закључком апелациони суд одредиће и дан, од којега ће дејствоватьвати извршена допуна као земљишнокњижни упис.

Обнављање земљишне књиге

§ 69.

Ако се која земљишна књига или који њезин део има обновити са разлога, што су земљишна књига или њезин део уништени или су се изгубили или су постали неупотребљивима, онда ће се поступак за исправљање земљишне књиге, предвиђен овим законом, по службеној дужности повести, уколико то буде потребно према садржају земљишне књиге, који ваља обновити. При томе се може прогласити рок, који се мора одредити према § 39 овога закона, снизити до три месеца.

Рудничке књиге

§ 70.

Наређења овога закона о исправљању земљишних књига сходно ће се примењивати и на рудничке књиге, пазећи на прописе Рудничког закона.

VI. Прелазна наређења

Земљишне књиге за земљишта у градовима

§ 71.

(¹) У оним правним подручјима, у којима земљишне књиге за земљишта у граду односно у граду и његовој околини воде окружни судови, пре

лазе дотични послови на среске судове, којима је седиште у седишту дотичних окружних судова, и то онога дана, када задобије овај закон обавезну снагу. У том циљу морају се земљишне књиге, збирке исправа и списи, који се односе на споменута земљишта, означенога дана предати надлежном среском суду, који ће од тога дана решавати о свима дотичним земљишнокњижним стварима, О земљишнокњижним стварима, које су свога дана већ у току код окружнога суда, решаваће окружни суд.

(²) У случају кад би који уложак обухватао земљишта која не леже у истој катастарској општини, саображавање наређењу § 3 вршиће се и овде по пропису § 62 став 2.

Властелинске књиге (књиге за племићка добра, дежелне деске).

§ 72.

(¹) У оним правним подручјима, где постоје посебне земљишне књиге за велепоседе односно за племићка добра, дотична земљишнокњижна тела пренеће се из тих књига по службеној дужности у опште земљишне књиге катастарских општина у којима се налазе дотична земљишта. Ако се земљишнокњижна тела таквих добара протежу на више судских срезова, онда ће се за сваки судски срез отворити посебни улошци. Министар правде издаће ближа наређења о поступку и о року у којем се има спровести пренос у подручјима појединих окружних судова.

(²) Од дана ступања на снагу овога закона у означеним књигама не могу се више отворити нови улошци, нити приписати која земљишта већ постојећим улошцима ових књига.

(³) Док споменута земљишнокњижна тела још нису пренета у опште земљишне књиге среских судова, надлежних по ставу 1., важиће у погледу њих досадашњи прописи.

Постојеће установе за евиденцију непокретнина и права на њима

§ 73.

Јавне установе, које постоје у појединим правним подручјима за евиденцију непокретнина и права на њима (тапије, интабулационе књиге, хипотекарне књиге и слично) у поступку за оснивање земљишних књига неће се сматрати као земљишне књиге. Стога се у овим правним подручјима свак поступак за оснивање мора вршити онако, како је то предвиђено овим законом у погледу земљишта, која још нису уписане ни у једној земљишној књизи. Али споменуте установе могу ипак служити суду једнако као и друга помагала, уколико их суд сматра употребљивима и веродостојнима (^{§ 17} став 2).

Физички делови зграда

§ 74.

(¹) Наређење § 4 став 3 не дира у правне одношаје, који се оснивају на физичким деобама зграда, установљенима пре ступања на снагу ово-

га закона. Такви одношаји, уколико физичке деобе у појединим правним подручјима нису већ раније биле забрањене, могу бити предметом уписа у земљишне књиге као и даљих земљишнокњижних преноса. Са дотичним физичким деловима зграда може се све дотле, док ови делови не буду спојени, поступати као с одвојеним земљишнокњижним телима и отворити за сваки део посебан земљишнокњижни уложак. Али није допуштено, да се делови, који су на овај начин постали, још даље деле. Кад се за поједине делове зграде не отворе посебни земљишнокњижни улошци, могу се за њих отворити одвојени власнички и теретни листови, ако би тиме преглед био олакшан.

(²) Чим се делови, означени у првом ставу, споје у особи једног овлашћеника, не може се више вршити ни деоба ни одвојено оптерећење.

Дрвета као самостални имовински објекти

§ 75.

(¹) Правни одношаји, који су пре ступања на снагу овога закона установљени у погледу дрвета на такав начин, да се ова имају сматрати као самостални имовински објекти, одвојени од земље, видљивим ће се учинити на пописном листу онога земљишта, на којем се дрвета налазе. Власници таквих дрвета могу и у будуће слободно с њима располагати, а у случају, ако правни одношај у погледу њих обухвата и право уместо угинулих или уклоњених садити нова дрвета, могу они и ово право слободно вршити.

(²) Напротив, после ступања на снагу овога закона одношаји, споменути у ставу 1, не могу се више установити.

§ 76.

(¹) Ако је у земљишној књизи при којем земљишту видљивим учињено, да се на њему налазе дрвета, која сачињавају самосталне имовинске објекте, онда земљишнокњижни уписи, који се односе на такво земљиште, немају правног учинка у погледу оних дрвета, за која се може доказати, да се с њима пре оснивања земљишне књиге правно није поступало као са припадком земљишта, а исто тако немају правног учинка у погледу оних дрвета, која су у смислу § 75 став 1 била наново посађена.

(²) Таква дрвета сматраје се као непокретне ствари; начин стицања власништва на њима јесте предаја, а начин стицања заложног права заложни попис.

(³) Обавеза власника земљишта, према којој мора допуштати употребљавање земљишта унаоколо таквих дрвета у сврху неговања и уживања, није предметом уписивања у земљишну књигу.

§ 77.

Земљишнокњижни упис, који је напоменут у § 76 став 1, избрисаће се, чим се према резултату поступка, уређеног у следећим параграфима, мора сматрати, да на дотичном земљишту дрвета као самостални имовински објекти више не постоје, нити се могу према § 75 став 1 наново засадити.

§ 78.

(¹) Молба за брисање, која има да садржи исправну ознаку земљишта, видљивом ће се учинити забележбом у земљишној књизи.

(²) У исто доба мора суд о подношењу молбе обавестити прогласом све особе, којима припадају власничка или друга стварна права у погледу дрвета као самосталних предмета на дотичном земљишту или које имају право да саде на овом земљишту нова дрвета уместо угинулих или уклоњених дрвета. При томе ће се ове особе позвати, да пријаве своја права суду у року, који не сме бити краћи од три месеца, и обавестити их, да ће се наредити замољено брисање, ако не буде пријава.

(³) Проглас ће се прибити на судској табли и на службеној табли општине, у којој лежи дотично земљиште, као и на службеним таблама свих суседних општина, а поред тога обнародовати онако, како је у дотичном месту уобичајено.

§ 79.

Ако у одређеном року не буде поднета никаква пријава, суд ће наредити брисање напоменутога земљишнокњижног уписа као и брисање забележбе молбе за брисање.

§ 80.

(¹) Ако напротив буду пријаве поднете, суд ће о њима обавестити власника земљишта са додатком, да поднете пријаве спречавају замољено брисање и да је власнику земљишта слободно предузети сходне мере у циљу, да добије пресуду којом се проглашава, да пријављена права не постоје или којом се она укидају. О предузимању тих корака има се поднети доказ у року од три месеца после доставе овог обавештења.

(²) Ако власник земљишта поднесе доказ о томе, да су његове мере биле успешне, онда ће суд, пошто је поднета поновна молба, наредити брисање белешке, поменуте у § 76 став 1, као и забележбе молбе за брисање (^{§ 78 став 1}).

(³) Ако напротив власник земљишта не поднесе доказ да је предузeo потребне мере или не предужујe отпочету парници или ако његове мере не мају успеха, онда ће суд по молби једне странке или више странака, које су поднеле пријаве према наређењима § 78, или по службеној дужности наредити, да се избрише забележба молбе за брисање. Ако се доцније поднесе молба за брисање белешке поменуте у § 76 став 1, поново ће се провести поступак по §§ 78 и следећима.

§ 81.

Трошкове поступка по наређењима §§ 75 до 80 сносиће власник земљишта, уколико нису проузрокованi неоправданим поступањем друге које странке.

Чивчијски и тежачки одношаји

§ 82.

Уколико би у појединим правним подручјима у време ступања на снагу овога закона још по

праву постојали чивчијски или тежачки одношаји, уписаће се у теретни лист и права, која би припадала чивчији или тежаку из тих одношаја на основу посебних уредаба или посебних уговора. У таквим се случајевима извиђаји (§§ 22 и следећи) морају проширити и на ова права.

Недопустивост приписивања земљишта из друге катастарске општине

§ 83.

Од дана кад овај закон ступи на снагу, земљишнокњижном улошку не могу се вишe приписати земљишта, која се налазе у другој којој катастарској општини.

Упис права и чињеница из исправа положених у суду

§ 84.

Права и чињенице, што произлазе из исправа положених у суду у смислу § 432 Грађанског законика који вреди на подручјима Виших земаљских судова у Љубљани и Сплиту, у циљу стицања стварних права на неукњиженим земљиштима, уписаће се у смислу § 33 у земљишнокњижне улошке по службеној дужности, уколико они одговарају стању земљишне књиге, које је било меродавно у време, кад су исправе биле положене. Али ако су ова права и чињенице међутим према резултату извиђаја промењенi, они ће се уписати с обзиром на резултат извиђаја. Ипак овом упису нема места, ако у погледу особа на које се односи упис, постоји какво особно ограничење, које раније није било познато, а које спречава такав упис. При томе неће се вршити даље испитивање у смислу § 104 став. 1, бр. 2 и 4 Закона о земљишним књигама. За првенствени ред одлучан је тренутак, кад је предлог на полагање исправа стигао суду.

Примењивање досадашњих прописа

§ 85.

(¹) Ако је у правним подручјима, у којима већ постоје земљишне књиге, на дан кад овај закон добија обавезну снагу, која земљишна књига већ отворена, али још није довршен поступак за исправљање земљишне књиге, онда ће се на даљи поступак за исправљање примењивати законски прописи, који су о томе у тим правним подручјима до сада важили.

(²) Где је на дан ступања на снагу овога закона опште ново оснивање земљишних књига још у току, довршаваће се оно по прописима који су до сада важили. Али уколико на дан ступања на снагу овога закона оснутци земљишнокњижних уложака још не буду састављени, примењиваће се наређења §§ 3 до 10, а, уколико земљишна књига још не буде отворена, наређења §§ 36 до 60. У погледу катастарских општина, у којима је земљишна књига већ отворена и поступак за исправљање земљишних књига већ закључен, примењиваће се будуће само прописи овога закона.

Упућивање других закона на наређења обухваћена овим законом

§ 86.

Где други закони упућују на прописе о оснивању и унутрашњем уређењу земљишних књига или на прописе о поступку за њихово исправљање, ступају одговарајућа наређења овога закона уместо прописа, закона и уредаба, који су до сада важили у појединим правним подручјима.

VII. Завршна наређења

§ 87.

(¹) Овај закон ступа у живот кад се обнародује у „Службеним новинама”, а обавезну снагу добија у оним правним подручјима, у којима још нема земљишних књига, по протеку петнаест дана од дана његовог обнародовања, а у осталим правним подручјима по протеку шест месеци после обнародовања.

(²) Од дана ступања на снагу овога закона престају важити сви правни прописи, који уређују предмете овога закона, а који су њему противни.

(³) У оним правним подручјима у којима је по досадашњим прописима било допуштено, да један земљишнокњижни уложак обухвати више земљишнокњижних тела, у постојећим улошцима неће се у том погледу вршити саображавање према пропису § 3. У таквом већ постојећем улошку вршиће се уписи у пописном листу за свако земљишнокњижно тело одвојено, али на власничком и теретном листу за сва земљишнокњижна тела по текућем реду. Свако од тих земљишнокњижних тела мора се у пописном листу означити текућим бројевима, а ова ознака напоменуће се код свих уписа у власничком и теретном листу, који се односе на дотично земљишнокњижно тело, а то и словима. Ако једно од земљишнокњижних тела, која су обухваћена у једном истом улошку, буде пренешено у други који уложак, онда бива тај пренос са свима уписима, који се односе на то земљишнокњижно тело.

(⁴) У оним правним подручјима, у којима се мера површине по досадашњим прописима није уписивала, ово се уписивање у постојећим улошцима неће вршити.

(⁵) На правном подручју садашњег Врховног суда у Сарајеву остају на снази прописи §§ 1 до 11 и 24 Грунтовничког закона за Босну и Херцеговину од 13 септембра 1884. Док на том подручју постоје непокретни разлиичите правне природе (мулк и мирије), може изузетно од § 3 један уложак обухватати два земљишнокњижна тела засебно за сваку од ових врсти земљишта. Прописи § 24 споменутог Грунтовничког закона сходно ће се примењивати у погледу уписивања земљишта вакуфског својства и на другим правним подручјима где постоје такви правни односи. Прописи §§ 75 до 81 сходно ће се примењивати и у случајевима споменутим у § 6 Грунтовничког закона за Босну и Херцеговину.

§ 88.

(¹) За извршење првог оснивања земљишних књига по овом закону на подручјима Апелацио-

них судова у Београду и Скопљу и Великог суда у Подгорици установљује се при Министарству правде у Одељењу Законодавном и за Увођење закона посебан отсек с овим особљем:

један шеф отсека за земљишне књиге са судијском квалификацијом, а са положајем и принадлежностима начелника Министарства правде;

шест повериеника за оснивање земљишних књига из реда судија, са положајем и принадлежностима судија највише до 4 групе I категорије;

шест помоћника поменутим повериеницима из реда судија, са положајем и принадлежностима судија највише до 5 групе I категорије, или из реда судијских помоћника са судијским испитом, а са положајем и принадлежностима судијских помоћника до 7 групе I категорије;

седам земљишнокњижних чиновника (грнтовничара), са положајем и принадлежностима чиновника највише до 2 групе II категорије или до 1 групе III категорије;

осам архивских чиновника са положајем и принадлежностима чиновника највише до 1 групе III категорије;

тридесет дневничара — званичника;

седам дневничара — служитеља.

(²) Шеф отсека за земљишне књиге поставља се Указом и мора поред судијске квалификације испуњавати и остale услове за положај Начелника Министарства правде. Остало особље одређује Министар правде својим решењем и то: за вршење дужности повериеника и његових помоћника судије односно судијске помоћнике, а за послове осталог особља из првог става, чиновнике из ресора Министарства правде одговарајућег положаја. Ово важи и за званичнике. Дневничаре поставља Министар правде према Уредби о контрактуалним чиновницима и дневничарима.

(³) Плате и све остале принадлежности особља наведеног у првом и другом ставу, као и сви материјални расходи потребни за извршење овога закона око првог оснивања земљишних књига на подручјима Апелационих судова у Београду и Скопљу и Великог суда у Подгорици у буџетској години 1930/31 падају на терет партије 77 буџета за годину 1930/31, а у будуће имају се уносити у буџет и показати посебице у засебној глави буџета Министарства правде.

(⁴) Овлашћује се Министар правде, да може на места особља, упућенога на рад у смислу другога става, постављати особље истога звања и положаја и плаћати га из оних партија и позиција, из којих је упућено особље до тада било плаћано.

(⁵) Министар правде одређује у поједине срезове по једног повериеника, да врши послове првог оснивања земљишних књига, а додељује му потребан број помоћника, земљишнокњижних чиновника (грнтовничара), архивских чиновника и дневничара.

(⁶) Овлашћује се Министар правде, да службеницима, употребљенима на рад по овом закону, око првог оснивања земљишних књига на подручјима Апелационих судова у Београду и Скопљу,

и Великог суда у Подгорици, одреди на име путних трошкова и дневница накнаду у месечним паушалним сумама, чију ће величину у споразуму са Министром финансија одмерити с обзиром на прилике места.

Бр. 53669
18 маја 1930 године
Нишка Бања

Министар правде,
Д-р М. Сршкић с. р.

Видео и ставио Државни печат,

Чувар Државног печата,

Министар правде,

Д-р М. Сршкић с. р.

§ 89.

Министар правде овлашћује се, да у споразуму са Министром финансија и Министром пољопривреде пропише све уредбе, правила и упутства, потребне за извршење овога закона.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Претседник Министарског савета,
Министар унутрашњих послова,
Почасни ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски ќенерал,
П. Живковић с. р.

309.

ПРАВИЛНИК

о помоћном особљу државних саобраћајних установа у ресору Министарства саобраћаја

I Д Е О

ГЛАВА I

Основне одредбе

Члан 1.

У помоћно особље државних саобраћајних установа у ресору Министарства саобраћаја улази све оно особље које није преведено, односно постављено по Закону о државном саобраћајном особљу у чиновнике, званичнике или служитеље, а чији је службени однос регулисан овим Правилником и чланом 1, 6 и 115 Закона о државном саобраћајном особљу.

Члан 2.

За помоћно особље државних саобраћајних установа примају се првенствено држављани Краљевине Југославије.

У изузетним случајевима, по неопходној потреби а у недостатку наших држављана, могу бити примљени и страни држављани словенске народности. Страни држављани несловенске народности могу бити примљени само тако ако располажу нарочитом стручном спремом и ако постоји оскудица радне снаге те врсте.

За раденике поданике оних држава са којима имамо уговоре о реципрочној равноправности, важе одредбе тих уговора.

За пријем у службу помоћног особља, поред одредаба овог Правилника, важе и одредбе чл. 3, 4 и 5 Закона о државном саобраћајном особљу.

За шегрта и ученика занатских школа државних саобраћајних установа може бити примљено лице које није млађе од 14 ни старије од 17 година.

За помоћно особље не може бити примљено лице, које није претходно саобраћајни лекар прегледао и писмено утврдио да је здраво и способно.

за службу; изузимају се од прегледа паушални, акордни и повремени умни и физички раденици.

ГЛАВА II

Подела помоћног особља и ступање у службу

Члан 3.

Помоћно особље државних саобраћајних установа у ресору Министарства саобраћаја дели се на две категорије — канцеларијско помоћно особље и раденици.

I категорија: канцеларијско помоћно особље то су:

1) контрактуални чиновници по чл. 2 Закона о државном саобраћајном особљу;

2) дневничари (административни, рачунски, технички и егзекутивни) који врше дужност регулисаних службеника и ћаци школа државних саобраћајних установа;

3) паушални, акордни и повремени умни раденици.

II категорија: раденици то су:

1) занатлије — квалификовани раденици;

2) ученици занатлијских школа и шегрти;

3) полукалификовани раденици;

4) прости физички раденици за вршење сталне службе;

5) паушални, акордни и повремени прости физички раденици, и

6) обалски раденици и носачи.

Члан 4.

Канцеларијско помоћно особље свих врста прима се за вршење интелектуалног рада, или ради спремања за доцније постављање у одговарајућу категорију службеника по Закону о државном саобраћајном особљу.

Плата му је месечна, дневна или паушална; исплаћује се месечно по заради, или по уговору за службенике по чл. 5 овог Правилника.

За пријем у службу и однос канцеларијског помоћног особља према државним и саобраћајним установама важе аналогне одредбе Закона о државном саобраћајном особљу, односно одредбе склопљених уговора.

Члан 5.

За контрактуалног чиновника може бити примљено само оно лице које има квалификације за то звање по општим одредбама Закона о државном саобраћајном особљу.

Награда и службени однос његов регулише се нарочитим уговором, који се склапа према специјалним упутствима Министарства саобраћаја.

Члан 6.

Дневничари који врше дужност регулисаних службеника постављају се са дневницом која не сме бити већа од сразмерног дневног износа од укупних припадности почетнику оне категорије регулисаног службеника за коју тај дневничар има квалификације по одредбама Закона о државном саобраћајном особљу.

Ученици железничких саобраћајних школа примају се по издатим наредбама Министарства саобраћаја, односно Генералне дирекције.

Члан 7.

Дужности регулисаног егзекутивног службеника може вршити само онај дневничар, који испуњава услове за ту службу како прописи предвиђају.

Овакав дневничар примаје додатак за тежу и напорну службу у износу 20% своје дневнице, сходно чл. 26 Закона о државном саобраћајном особљу — с тим да овај износ не сме бити већи од износа додатака који би имао да је регулисан службеник.

Члан 8.

Паушални, акордни и повремени умни раденици постављају се према службеној потреби за свршавање извесног напред одређеног посла, а награда им се одређује специјалним решењима у границама за то буџетом одобреног кредита, узимајући у обзир важност и величину посла.

Члан 9.

Раденици државних саобраћајних установа јесу лица која се примају према потреби за вршење занатског или обичног физичког рада.

За интелектуалне радове у канцеларијама раденици се не смеју употребљавати.

Награда за рад овим раденицима је дневна, акордна или од сата. Она се плаћа месечно по заради.

Члан 10.

Занатлије су: квалифицирани раденици, свршени ученици занатлијских школа и помоћници — калфе који су изучили занат код државних саобраћајних установа.

За занатлију код државних саобраћајних установа може бити примљено и лице које није свршило занат у државној саобраћајној установи, ако поднесе сведоцу о свршеном занату.

Оваке занатлије саобраћајна установа има подвргнути практичном испиту, а најдаље у року од 15 дана оценити и величину дневнице одредити, па према показаној способности задржати или отпустити.

Члан 11.

За ученике занатских школа примају се она лица, која су, поред наведених услова у чл. 2 овог Правилника, свршила са успехом два разреда средње школе или њој равне; а за шегрта она лица, која су свршила бар основну школу са добрым

успехом. При пријему они морају имати одобрење родитеља, односно старатеља.

Првенство за пријем на занат имају деца саобраћајних службеника, ратних инвалида и ратна сирочад.

Изучавање заната траје четири године беспрекидног рада и на крају четврте године ученици занатлијских школа полажу завршни испит, а шегрти испит за помоћника — калфу.

Ако испит положе примају сведоцу односно калфенска писма и производе се за квалификованог раденика. У случају да неко испит не положи, има права да га положи још једанпут у року од једне године; не положи ли ни тада, онда се ученик занатске школе ако има из заната добруоцену, преводи на помоћника — калфу, у противном, као и шегрт који није могао положити по други пут испит за помоћника — калфу сматраће се као полукалификовани раденик, или ће му се служба отказати.

За занатске школе државних саобраћајних установа прописаће Министарство саобраћаја најочити Правилник, а у споразуму са Министарством трговине и индустрије и радничким коморама издаће прописе за полагање испита за помоћника — калфу.

Члан 12.

У полукалифоване раднике долазе они раденици који врше занатске послове, али који нису редовним путем изучили занат т. ј. који немају квалификације једног квалификованог радника.

Полукалификованим радеником може постати и онај прости физички раденик који је на једном занату при државним саобраћајним установама провео стално најмање три године са успехом а по оцени комисије, која се састоји од шефа или надзорног инжињера, пословоће и скупиноће — партовоће дотичне установе.

Члан 13.

Прости физички раденици за вршење сталне службе узимају се за вршење послова по радионицама, ложионицама, секцијама, станицама, магацинima и другим предузећима државних саобраћајних установа.

Члан 14.

Паушални, акордни и повремени физички раденици узимају се за вршење извесног и напред одређеног физичког посла; чим се тај посао сврши престаје и њихов рад.

Члан 15.

При железничким станицама, поморским и речним пристаништима, примају се раденици — носачи који немају никакву награду од државних саобраћајних установа, али се морају подврти дисциплинама и наредбама старешина дотичних станица и пристаништа док су код истих на раду.

Члан 16.

При ступању у службу код државних саобраћајних установа помоћно особље мора поднети надлежној јединици која га прима молбу са документима, аналогно чл. 15 Закона о државном саобраћајном особљу. Оверени преписи докумената примљеног лица остају код јединице, а оригинал ће враћају сопственику.

Ово не важи за паушалне, акордне и повремене умне и физичке раденике, обалске раденике и носаче, који при ступању на рад имају поднети само документе о индентитету и владању.

Члан 17.

Контрактуалне чиновнике и ђаке школа државних саобраћајних установа поставља министар саобраћаја односно генерални директор.

Члан 18.

Дневничаре који врше дужност регулисаних службеника, као и паушалне, акордне и повремене умне раденике поставља:

- 1) У Министарству саобраћаја — министар саобраћаја или његов помоћник;
- 2) У Дирекцијама — директор односно његов помоћник;
- 3) У јединицама ван Централе — начелници односних одељења, али само оне дневничаре који врше дужност званичника или служитеља.

Члан 19.

Остало помоћно особље — раденике постављају шефови јединица, у границама отворених кредита и места претходно одобрених од надлежних.

ГЛАВА III

Кретање у служби и престанак службе

Члан 20.

Од помоћног особља сталност добија само онај службеник који припада II категорији и то под 1), 3) и 4) члана 3 овог Правилника т. ј. раденик — занатлија, полукувалификовани и прост физички раденик за вршење сталне службе, ако испуњава следеће услове:

- 1) да је држављанин Краљевине Југославије;
- 2) да је регулисао своју војну обавезу и најширо 24 године живота, а није прешао 36 годину старости;
- 3) да ради непрекидно најмање 3 године код државних саобраћајних установа. Помоћном службенику, који је службу прекинуо ради одслужења свога војног рока у кадру, време раније про- ведено у служби рачунаће се за стицање сталности ако се по одслужењу војног рока, најдаље за три месеца, поврати на рад код ма које државне саобраћајне установе;

4) ако је лекарским прегледом утврђено да је телесно и душевно здрав и да је за службу, коју врши, способан, и

5) ако му раније, као сталном службенику, није било место упражњено, или није био отпушен по тач. 4, 5, 6, 7 и 8 члана 24 овог Правилника.

Све остало помоћно особље је привремено.

Члан 21.

Решење о сталности службеника доноси надлежно Одељење по предлогу шефа јединице. Сталност се рачуна од 1 идућег месеца, од месеца у коме је службеник испунио услове за добијање сталности.

Члан 22.

Контрактуални чиновници примају се у службу и отпуштају сходно одредбама Закона о државном саобраћајном особљу, одредбама овог Правилника и склопљених уговора.

Члан 23.

Привремено помоћно особље отпушта, по потреби службе, онај орган који га и прима на рад по отказу рада на седам дана унапред, изузима-

јући случајеве отпуста без отказа по дисциплинској кривици (чл. 149 Закона о државном саобраћајном особљу).

У истом року може и привремени службеник отказати посао.

Ако нарочити интерес службе захтева може се отпуст извршити одмах — без отказа с тим да се службенику исплати за 7 дана унапред, у ком је случају шеф јединице дужан поднети писмено обrazloženje nadležnom Odeštevju.

Горње одредбе овога члана не важе за паушалне, акордне и повремене умне и просте физичке раденике, обалске раденике и носаче.

Привременом службенику упражњава се место ако без дозволе изостане од службе дуже од три узастопна радна дана а изостанак не оправда.

Члан 24.

Сталном помоћном службенику служба престаје:

- 1) кад службеник постане умно или физички неспособан за службу, што се има утврдити лекарском комисијом;
- 2) по истеку шест месеци непрекидног боловања;
- 3) кад службеник иступи из држављанства Краљевине Југославије;
- 4) ако без дозволе изостане од службе дуже од пет узастопних радних дана а изостанак не оправда;
- 5) ако се службеник по премештају, без оправданих разлога, не јави на ову дужност у року од 8 дана од разрешења;
- 6) по пресуди редовног кривичног суда кад је осуђен на казну која по кривичном закону повлачи губитак службе, или је сама казна губитак службе;
- 7) кад се пресудом редовног суда осуди на затвор дуже од једне године дана за дело на које се не односи претходна тачка;
- 8) по дисциплинској казни отпустом;
- 9) пензионисањем;
- 10) по вољи службеника са 15 дневним отказом, и
- 11) смрћу.

Члан 25.

Ако је саобраћајна установа приморана да рад обустави привремено, а најдуже за месец дана, помоћно особље добија одсуство без плате за време обуставе рада и сматра се да му служба није престала код исте саобраћајне установе, већ да траје са свима правима осигурања. Исто важи и кад стални службеник мора рад прекидати због одласка на војну вежбу.

Ако се предвиди обустава дужа од месец дана дотична саобраћајна установа дужна је да упосли стално помоћно особље премештајем у друге саобраћајне јединице, а привременом помоћном особљу отказаје се у овом случају благовремено служба, у колико се не би могло запослити.

У оба поменута случаја помоћно особље има права да откаже службу, а отказ му се може и одмах уважити.

Члан 26.

Решење о обустави рада, одсуству и премештају помоћног особља, у смислу претходног члана — доноси Дирекција на предлог дотичне јединице, која о томе, као и о свима осталим податцима, мора водити тачно рачуна о контролнику помоћног особља.

Члан 27.

Помоћно особље има првенствено право на нова постављења и попуну упражњених места регулисаних службеника по Закону о државном саобраћајном особљу.

Члан 28.

Од помоћног особља могу бити премештени само контрактуални чиновници и дневничари, т. ј. особље из т. 1) и 2) — I категорије чл. 3 овог Правилника и то:

- 1) по молби, или
- 2) по службеној потреби.

Раденици из тач. 1), 3) и 4) — II категорије поменутог члана овог Правилника могу бити премештени само по неопходној службеној потреби.

Члан 29.

Помоћно особље изузев оних под тач. 3 I категорије и тач. 5 и 6 II категорије у чл. 3 овог Правилника, дужно је дати своме непосредном старешини свечано обећање да ће савесно отправљати поверене му послове, придржавати се зачона и наређења и свагда чувати интересе службе.

О датом обећању саставља се записник који потписује службеник, а оверава старешина коме је дато обећање.

Оно помоћно особље које врши самостално егзекутивну службу полаже заклетву исто онако као и регулисани службеници.

Члан 30.

Само контрактуални чиновници и дневничари који врше дужност регулисаних службеника, до-бијају годишње оцене.

За оцењивање истих важе одговарајуће одредбе Правилника о оцењивању службеника државних саобраћајних установа.

Члан 31.

За контрактуалне чиновнике, дневничаре који врше дужност регулисаних службеника и сталне раденике води се поред књиге службеника још и службени лист, као и за регулисане службенике, а за остало помоћно особље само књига службеника са личним податцима.

ГЛАВА IV

Радно време и принадлежности помоћног особља

Члан 32.

Радно је време за канцеларијско помоћно особље исто као и за регулисане службенике државних саобраћајних установа, односно према специјалним приликама где служи.

Награде им се исплаћују за све дане у месецу, изузев за време осуствовања, у колико то одредбама овог Правилника није изузето.

Члан 33.

За раденике чији посао захтева напоран физички рад радно је време, у радном дану, осам часова ефективног рада без часова одмора.

Недељом, законом утврђеним државним и верским празницима не ради се, сем онде где то природа службе захтева, а време проведено на раду рачуна се двоструком. У предузећима где рад траје непрекидно, одредиће се партија раденика и осталих службеника на смену, тако да свака партија ефективно ради прописани број часова.

Члан 34.

За оне раденике чији посао не захтева непрекидни и напорни физички рад већ због природе тога посла морају рад прекидати и дангубити, радно време може бити и дуже од 8 часова без нарочите награде, без обзира што би присуство на дужности трајало дуже.

Члан 35.

Радно време може се по службеној потреби смањити за неколико часова. У том случају смањује се за толико дневница. Решење о овом доноси и то: до три дана шеф дотичне јединице, а преко три дана дотична Дирекција.

Члан 36.

У нарочито тешким околностима за рад радно време може министар саобраћаја, односно генерални директор, смањити на шест часова дневно без смањивања дневнице.

Члан 37.

Раденик који је погођен да ради на сат добијаје награду само за часове ефективног рада, у колико то одредбама овог Правилника није изузето.

Исто тако и стално помоћно особље нема право на награду за оно време када не ради, у колико то овим Правилником није изузето.

Члан 38.

Раденици који раде на надницу ако кога радног дана не раде ефективно осам часова, добијаје надницу за толико $\frac{1}{8}$ мање колико су ефективних сати радили мање тога дана.

Ако је ефективни рад трајао више од осам сати добијаје толико осмина више за колико су пуних сати више радили. Овако обрачунат прековремени рад платиће се са 50% више с тим, да се при обрачунају прековременог рада путовање неће ни у ком случају рачунати у прековремени рад.

Прековремени рад дозвољава се само у случајевима неопходне потребе.

Члан 39.

Помоћном особљу могу се урачунати за степеновање и одређивање дневнице и раније године рада.

Рад у државним установама рачуна се цео, ако није отказан по казни, односно место није било упражњено.

Рад у другим радионицама и предузећима рачуна се само: занатлијама — квалификованим раденицима и то у пола а највише до 10 година, пошто се претходно испита способност и вредност кандидата.

За признавање ранијих година рада узимају се у обзир само оне године које следују по навршетку 18 година старости, односно по изученом занату. Одлуку о томе доноси шеф јединице, који их и прима у службу, на основу поднетих исправа.

Члан 40.

Све помоћно особље државних саобраћајних установа разврстано је у категорије и врсте, а према признатим годинама рада и у степене, на основу чл. 3 овог Правилника, по следећој шеми (види шему):

ШЕМА ЗА РАЗВРСТАВАЊЕ ПОМОЋНОГ ОСОБЉА ПРЕМА ЧЛАНУ 40 ОВОГ ПРАВИЛНИКА

I КАТЕГОРИЈА: КАНЦЕЛАРИСКО ПОМОЋНО ОСОБЉЕ		II КАТЕГОРИЈА: РАДЕНЦИ	
2 ВРСТА Дневничари (административни, рачунски, технички и езекутивни), који, врше дужност регул. служб. и ћаци државних саобраћајних установа		1 ВРСТА: Занатлије-квалификовани раденици	
3 ВРСТА: Ученици за- нат. школа и шегрти		2 ВРСТА: Ученици за- нат. школа и шегрти	
1 BPCTA: Kontaktljivih i čuvajućih, 3ra-	1 BPCTA: Ljutih i žalih, 3ra-	1 BPCTA: Ljutih i žalih, 3ra-	1 BPCTA: Ljutih i žalih, 3ra-
2 BPCTA: Ozljedljivih, 3ra-	2 BPCTA: Ozljedljivih, 3ra-	2 BPCTA: Ozljedljivih, 3ra-	2 BPCTA: Ozljedljivih, 3ra-
3 BPCTA: Ljutih i žalih, 3ra-	3 BPCTA: Ljutih i žalih, 3ra-	3 BPCTA: Ljutih i žalih, 3ra-	3 BPCTA: Ljutih i žalih, 3ra-
4 BPCTA: Prosti fizички раденици за вршење сталне службе	4 BPCTA: Prosti fizички раденици за вршење сталне службе	4 BPCTA: Prosti fizички раденици за вршење сталне службе	4 BPCTA: Prosti fizички раденици за вршење сталне службе
5 BPCTA: Tehničkih, neoperativnih finansijskih radenika, 3ra-	5 BPCTA: Tehničkih, neoperativnih finansijskih radenika, 3ra-	5 BPCTA: Tehničkih, neoperativnih finansijskih radenika, 3ra-	5 BPCTA: Tehničkih, neoperativnih finansijskih radenika, 3ra-
6 BPCTA: Održajki parternih i hocanih parternih, 3ra-	6 BPCTA: Održajki parternih i hocanih parternih, 3ra-	6 BPCTA: Održajki parternih i hocanih parternih, 3ra-	6 BPCTA: Održajki parternih i hocanih parternih, 3ra-

Члан 41.

Под дневницом (надницом) помоћног службеника подразумева се његова награда за обављени нормални рад без часова одмора а за прописано време рада; награда за један час рада назива се сатнина.

Канцеларијском помоћном особљу одређује се награда за његов рад према одредбама чл. 5, 6 и 8 овог Правилника.

Раденицима се додељује награда за обављени рад према признатим годинама рада, према способности и врсти заната, имајући у виду и животне околности дотичног места у коме раде, не искључујући и принцип слободне погодбе предвиђен у границама чл. 42 овог Правилника.

Члан 42.

Дневница радника дели се на основну и увенчану дневницу.

Основна дневница одређује се према признатим годинама рада по врстама раденика, како је изложено у шеми чл. 40 овог Правилника.

Увећана дневница одређује се: према скупоћи живота дотичног места у коме раде, према систему рада дотичне установе, способности раденика, специјалности посла и врсти заната, а по врстама раденика како је изложено у шеми поменутог члана, и то:

1) за квалификоване раднике — занатлије највише до 50% од одговарајуће основне дневнице;

2) за полуквалификоване раднике највише до 40% од одговарајуће основне дневнице, и

3) за просте физичке раднике за вршење сталне службе највише до 30% од одговарајуће основне дневнице.

Овај максимум може постићи ограничен број раденика, који се нарочито истакне својим радом и способношћу.

Генерална дирекција одредиће принципе према којима ће саобраћајне установе једнообразно установити у свима подручним јединицама одговарајући статус бројног стања помоћног особља, који се може само по одобрењу надлежног Одељења повећати, а у границама додељених кредита.

Генерална дирекција државних железница, по местима дотичних саобраћајних установа а према наведеним условима, одређује крајем сваке године за наредну годину висину горњег процента за просечно увећање основних дневница, према коме ће се јединице управљати при одређивању увећање дневнице у границама минимума и означеног максимума.

Члан 43.

Где год природа после дозвољава, а нарочито у радионицама и ложионицама, увешће се рад по акордном систему, рад са сатником и уштедом у времену и наградом за повећање производње, а по одобрењу Генералне дирекције.

Члан 44.

Дневничари који врше дужност регулисаних службеника могу даље напредовати аналогно одредбама Закона о државном саобраћајном особљу пошто претходно положе стручне испите по Правилнику о полагању стручних испита за државно саобраћајно особље.

Члан 45.

При пријему у службу помоћног осоља, као и при унапређењу, надлежни старешина доноси решење о висини дневнице, као и повишице, са назначењем од када има важности.

Члан 46.

Раденицима се обрачунава зарада од 25 прошлог до 24 текућег месеца без обзира на период буџетске године, а исплата се врши до 5 идућег месеца.

На захтев раденика може им се издати аконтација у приближној висини њихове зараде до тога дана.

Члан 47.

Помоћно особље добија споредне принадлежности службеника државних саобраћајних установа ако и у колико на њих има право по општем правилнику споредних принадлежности службеника државних саобраћајних установа.

Члан 48.

Помоћно особље уживаје повластицу у вожњи као и друге повластице, уколико је то у појединим Правилницима за њих предвиђено.

Члан 49.

Канцеларијском помоћном особљу, ако то служба дозвољава, припада годишњи одмор по чл. 93 Закона о државном саобраћајном особљу са правом на принадлежности.

Исто тако и сталан радник има права на годишњи одмор са припадајућим дневницама за радне дане за то време, после непрекидног рада код саобраћајних установа и то:

до 10 година рада — 10 дана
до 20 година рада — 15 дана
преко 20 година рада — 20 дана.

Члан 50.

За време болести помоћно особље добија помоћ из Болесничког фонда за државно саобраћајно особље према одредбама Правилника тога фонда.

За време контумаца издаје се помоћном особљу новчана помоћ по § 61 Привременог правилника болесничког фонда државних саобраћајних установа.

За време мобилизације и рата помоћно особље, ако директно ступа на војну дужност после две године дана непрекидног рада код државних саобраћајних установа и ако је именовано ожењен, добија једну четвртину дотадање наднице, а ако је стално добија једну половину наднице за све време мобилизације и рата.

Члан 51.

Помоћно особље за време рада носи службено одело, ако је исто прописано по Правилнику, за службено одело.

Обалски раденици и носачи морају имати прописан мантил за рад и нумеру по Правилнику, за носаче.

Члан 52.

Од плате, зараде и другог примања помоћног особља врше се обуставе на име јавних дажбина, улога у хуманитарне фондове државних саобраћајних службеника, судских забрана, свих потраживања државних саобраћајних установа које произлазе из службеног односа службеника, утвр-

ћених дефицита, штете и казне, а обуставе за жељезничке Задруге задржавају се само по пристанку службеника.

Укупна сума обустава не сме ни у ком случају бити већа од 50% укупног примања.

ГЛАВА V Раденички повериони

Члан 53.

Ради изношења заједничких гледишта својим службеним старешинама, свих или већине раденика, по питањима која су у вези са њиховом службом а која све или већину раденика интересује, државне саобраћајне установе поделиће јединице које запосљавају раденике у такве групе — одељења, која имају свога шефа, у којима ће бити 50—300 радника, па ће раденици тих група — одељења бирати између себе по два поверионика, који ће код својих шефова група — одељења бити тумачи тих раденичких колективних жеља или гледишта.

Ако има више оваквих група — одељења (као што су на пример одељења радионице) у једном месту и чине заједно једну јединицу а заједничке су им жеље или гледишта, њихови повериони могу изабрати између себе два делегата, који ће једино у име раденика свих ових група — одељења, моћи изнети те жеље или гледишта управи јединици.

Право бирања раденичких поверионика има сваки стални раденик, а може бити изабран само онај стални раденик, који има најмање 12 година признатог чланства за пензиони фонд.

Министарство саобраћаја прописаће сваке године потребно упуство односно избора раденичких поверионика.

ГЛАВА VI Дисциплински прописи

Члан 54.

Свака повреда закона, прописа, правила, упустава и наредба у службеној дужности и ван ње од стране помоћног особља повлачи за собом административну, а за стално помоћно особље и дисциплинску, казну према природи и степену кривице.

Суђење по кривичном закону не искључује изрицање казне по дисциплинској кривици.

За административне кривице помоћног особља важе прописи чл. 146 Закона о државном саобраћајном особљу.

Жалбе противу одлуке о казни подносиће се у року од 8 дана од саопштења одлуке првом претпостављеном старешини онога органа који је казну изРЕКАО.

На одлуку о казни коју је изРЕКАО министар саобраћаја нема места жалби.

Члан 55.

За кривице из члана 149 Закона о државном саобраћајном особљу примењиваће се за стално помоћно особље следеће дисциплинске казне:

- 1) писмени укор;
- 2) новчана казна, која се састоји у одузимању редовних принадлежности највише до 10% у месецу с тим, да ово одузимање има да траје одређено време, али највише до једне године;
- 3) задржавање од унапређења за време од једне до три године, и
- 4) отпуст из службе.

Члан 56.

Члан 150 и 151 Закона о државном саобраћајном особљу важи и за стално помоћно особље;

Члан 57.

За изрицање казне по дисциплинским кривицама сталног помоћног особља у првом степену надлежан је начелник одељења. Шеф дотичне јединице спроводећи предлог са образложењем дужан је да достави своме Одељењу целокупан истражни предмет по кривици дотичног службеника.

Редовни дисциплински поступак и претрес искључује се.

На изречене дисциплинске казне кажњени службеници имају право жалбе у року од 15 дана од дана писменог саопштења и то директору надлежне Дирекције, односно генералном директору.

II ДЕО ПЕНЗИОНИ ФОНД

ГЛАВА VII

Члан 58.

Назив, седиште и сврха

Пензиони фонд сталног помоћног особља носи назив „Пензиони фонд сталног помоћног особља државних саобраћајних установа у ресору Министарства саобраћаја”.

Седиште Главне управе фонда је у Београду.

Сврха Пензионог фонда сталног помоћног особља јесте да члановима осигура овим Правилником предвиђену пензију за случај старости и изнемогlosti, а у случају њихове смрти породичну пензију члановима породице.

Члан 59.

Чланство

Чланство је обавезно. Сваки стални помоћни службеник државних саобраћајних установа мора бити члан Пензионог фонда, а чланом постаје оног дана када буде утврђен за сталног, од кога дана му се рачуна и време за стицање пензије.

Члан 60.

Примање у чланство

Примање у чланство врши се непосредно по добијању сталности. Ради тога старешина јединице послаће по службеној дужности за свакога ко је утврђен за сталног, исправу о сталности и документат о ранијој служби при државним саобраћајним установама заједно са пријавом за пријем у чланство, „Обласној управи пензионог фонда сталног помоћног особља”, која ће донети одлуку о пријему у чланство, о урачунању раније службе, о броју и висини месечних оброка накнадне уплате.

По донетој повољној одлуци Обласна управа пензионог фонда заводи дотичног у главну књигу, издаје му члански лист и један примерак Правилника, т. ј. ако је примљен у чланство, а у противном враћа предмет дотичној јединици са образложењем.

Члански лист потписује Обласни управник Пензионог фонда сталног помоћног особља.

Члан 61.

Урачунања ранијих година службе

Само године службе проведене код државних саобраћајних установа рачунаће се у чланство, и

то оне које су следовале по навршетку 24 година живота.

Члан 62.

Престанак чланства

Чланство престаје:

- 1) својевољним иступањем из службе;
- 2) отказом;
- 3) отпустом из службе;
- 4) престанком службе по тач. 5 чл. 24 овог Правилника;
- 5) регулисањем по Закону о државном саобраћајном особљу;
- 6) пензионисањем, и
- 7) смрћу.

Члан 63.

Својевољни иступ из службе

1) Члан Пензионог фонда, који својевољно по уредном отказу, иступи из службе државних саобраћајних установа, има право на повраћај својих улога без камате, по одбитку износа редовног личног улога, за прву годину чланства у корист овог фонда, али губи свако право према фонду, како за себе тако и за своју породицу.

Повраћај улога врши се на захтев бившег члана и то после годину дана иступа из службе, уз повратак чланској листе.

2) Буде ли овакав бивши члан понова примљен у службу државних саобраћајних установа, а испуњава услове које прописују тачке 1, 2 и 4 чл. 20 овог Правилника т. ј. да није прешао 36 година живота, онда дотични постаје опет члан овог Фонда, а раније време чланства признаће му се чим уплати раније повраћени улог; у противном, ако не испуњава наведене услове, не може постати члан Фонда и водиће се као привремени службеник.

Онај пак члан Фонда који, по својевољном иступању из службе, није изузето своје улоге а буде понова примљен у службу државних саобраћајних установа, ако испуњава само услове тачке 1 и 4 чл. 20 овог Правилника, постаје опет члан Фонда и сва стечена права према фонду, за раније време чланства, враћају му се.

3) У случају где се надоплата у оброцима врши има се постепено плаћати и 4% прорачунате шестомесечне камате на остатак дужне члана.

Члан 64.

Отказ службе

Оном члану Пензионог фонда коме се откаже служба без његове кривице, по тачци 1 и 2 чл. 24 овог Правилника пре него што је стекао право на пензију, враћају се на захтев члана сви његови члански улози без камата, уз повратак чланској листе, т. ј. ако не жели исте оставити за случај поновног пријема у службу по оспособљењу.

Буде ли поново примљен у службу, овакав бивши члан Фонда, поступиће се аналогно одредбама тач. 2 и 3 чл. 63 овог Правилника.

2) Службеник који иступи из држављанства Краљевине Југославије, према тачци 3 члана 24 овог Правилника, губи свако право према Пензионом фонду, како за себе тако и за своју породицу, а његови се улози задржавају у корист овог Фонда.

Члан 65.

Напуштање службе и отпуст из службе

Ако наступи случај из тачке 4, 5, 6, 7 и 8 чл. 24 овог Правилника стални службеник губи свако

право према Фонду како за себе тако и за породицу, али има право на повраћај личних улога аналогно одредби тачке 1 чл. 63 овог Правилника.

Овакве случајеве дужна је дотична саобраћајна установа да објави у „Службеним новинама“ саобраћајних установа.

У случају поновног пријема у службу државних саобраћајних установа овакав службеник не може постати поново члан фонда, већ ће се водити као привремени службеник.

Члан 66.

Регулисање по Закону о државном саобраћајном особљу

Стални поћомни службеник који буде регулисан по Закону о државном саобраћајном особљу престаје бити чланом фонда а дотле уплаћена чланарина уступиће се Пензионом фонду регулисаног државног саобраћајног особља, у колико овај фонд буде постојао, у противном остаје Пензионом фонду сталног помоћног особља.

Члан 67.

Приход Пензионог фонда

Приходи Пензионог фонда за помоћно особље државних саобраћајних установа јесу:

- 1) уписнина;
- 2) редовна чланарина;
- 3) редовни принос државних саобраћајних установа Министарства саобраћаја;
- 4) ванредни принос државних саобраћајних установа Министарства саобраћаја по чл. 72 овог Правилника;
- 5) задржана чланарина по чл. 63, 64 и 65 овог Правилника;
- 6) приходи од имовине, и
- 7) поклони, завештања и други предвиђени приходи.

Целокупан приход Пензионог фонда може се употребити само у сврхе предвиђене овим Правилником.

Члан 68.

Основна главница

Основну главницу Пензионог фонда сачињавају:

- 1) пренос активног салда ранијих Пензионих фондова помоћног особља;
- 2) уписнина;
- 3) принос државних саобраћајних установа Министарства саобраћаја за скуп главнице и
- 4) редовни годишњи вишак прихода фонда, по покрићу расхода.

Члан 69.

Уписнина

Приликом пријема у чланство фонда, сваки члан плаћа једном за свагда на име уписнине једномесечни износ члана.

Ова уписнина се ни у ком случају не враћа.

Члан 70.

Чланарина

Чланарина износи месечно:

- 1) за занатлије — 70 динара;
- 2) за полукавалификоване раднике — 50 динара и
- 3) за просте физичке раднике — 40 динара.

Члан 71.

Чланство је обавезно и беспрекидно, а члана се плаћа без прекида изузев случаја у коме члан, односно његова породица, остаје без плате услед позива члана за војну вежбу, мобилизацију, рата или одсуства без плате. У овим случајевима наплатиће се члана сина за протекло време од припадности члана у месечним оброцима по поновном ступању на посао.

Накнадна уплата члана сина за признато време има се извршити највише у 120 месечних оброцима тако да један оброк накнадне уплате не може бити мањи од редовне месечне члана сине.

Члана сина се наплаћује по службеној дужности обуставом по платним списковима.

Члан 72.

Допринос државних саобраћајних установа Министарства саобраћаја

Државне саобраћајне установе Министарства саобраћаја доприносе као редовни принос фонду исто толико колико и чланиви фонда, и то у месечним оброцима.

Поред тога, за прву од пет година, државне саобраћајне установе Министарства саобраћаја доприносе основној главници као ванредни принос 30% по горњем стању установљене укупне члана сине. За сваку од наредних 4 године утврђује се потреба тог ванредног приноса према стању фонда из протеклих година.

Државна саобраћајна установа подмириће потребе Фонда у колико приход овог Фонда буде мањи од расхода.

Главна управа Пензионог фонда сталног помоћног особља, по истеку прве три године а на основу принципа технике осигурања, прорачунаће да ли су предвиђени приходи довољни за покриће расхода.

Покаже ли се и после тог времена да приходи не покривају расходе фонда приступиће се повишењу члана сине, а у случају прираштаја прихода, обратно, смањење члана сине.

Члан 73.

Право на пензију

Право на пензију стиче члан Фонда по завршетку 12 година ефективног учешћа у чланству овога Фонда, ако наступи случај из тачке 1 и 2 чл. 24 овог Правилника, а на основу прегледа лекарске комисије Пензионог фонда.

Члану овог Пензионог фонда који при вршењу службе буде осакаћен и онеспособљен за рад, при удесу или каквом несрећном случају, урачунава се за пензију, осим година уплаћеног чланства, још у 10 година више, односно остатак од 12 година пуних, у случају да дотични члан нема ни 2 године уплаћеног чланства. Према овако повећаном броју година одређује му се пензија, једновремено и рента ако на исту има права, а исплаћује се она која је већа.

Ренту обрачунавања Болесничког фонда по службеној дужности, а на основу одредбе службених прописа о осигурању државног саобраћајног особља.

Нико не може истовремено уживати ренту и пензију, што важи и за породичну пензију када члан Фонда погине на раду.

Исто тако нико не може уживати ни две пензије.

У случају ако члан изабере ренту онда државне саобраћајне установе нису дужне давати предвиђени принос на име члана сина настрадалог а већ уплаћени допринос враћа се државној каси на чији терет пада исплата ренте.

Члана сина за овако признато време уплаћују државне саобраћајне установе Министарства саобраћаја из кредита за ренте и то двогуби принос, т.ј. одговарајући свој и износ члана сина настрадалог члана, а по решењу које доноси Директор обласне дирекције.

По завршетку 60 година живота, односно 36 година чланства, има члан право тражити да се стави у пензију, без обзира да ли је за службу способан или не и то му се право не ускрата.

Члан 74.

Количина пензије

Количина пензије одређује се према утврђеном пензионом основу и годинама редовно уплате члана сина.

Пензиони основ је она пензија коју члан Фонда стиче после 12 година редовно уплате члана сина и која према врсти раденика и висини члана сина износи:

- 1) за квалификоване раденике-занатлије 6000 динара годишње, или 500 динара месечно;
- 2) за полукавалификоване раднике 4320 динара годишње, или 360 динара месечно, и
- 3) за просте физичке раденике 3420 динара годишње, или 285 динара месечно.

За сваку годину уплатеног чланства, после највећих 12 година, повећава се пензија са $6\frac{1}{2}\%$, за сваки пуни месец $6\frac{1}{2}\% \times 12$, тако да се за остале 24 године чланства пензиони основ повећава за 156%, што укупно са пензионим основом чини величину пензије после 36 година редовно уплате члана сина.

У случају прелаза члана Фонда из једне у другу врсту раденика има се извршити надоплата разлике одговарајуће члана сина за све време признатог чланства са одговарајућом каматом од 4%, и то у оброцима — сходно чл. 71 овог Правилника.

Ако овакав члан постане неспособан или умре пре него што уплати целу разлику — количина пензије биће ипак одговарајућа раденику више врсте, а остатак разлике наплатиће се обуставом од месечних пензиских припадности до коначне наплате, сходно члану 71 овог Правилника.

Члан 75.

Начин одређивања пензије; почетак и престанак

Количина личне пензије одређује се по службеној дужности истом одлуком којом се службеник пензионише.

Одлука о породичној пензији доноси се по службеној дужности најдаље у року од месец дана и то: у случају смрти активног службеника — од дана смрти, а у случају смрти пензионисаног службеника — од дана пријаве и подношења исправе о смрти оном органу који је надлежан за одлуку о пензији.

Док се лична или породична пензија не одреди издаваће се члану или породици умрлог члана на рачун пензије $\frac{4}{5}$ пензије, која би према поднесеним документима могла бити призната. Исто важи и за случај кад треба неког службеника про-

гласити мртвим, и то од дана његовог нестанка па до дана који се судским решењем утврди као дан смрти.

Пензија се односи у годишњем износу, исплаћује у месечним износима унапред и тече од првог дана наредног месеца, иза месеца у коме је наступио случај по коме се пензија одређује.

Лична пензија се исплаћује до конца месеца у коме је смрт наступила, изузев случаја у чл. 76, а за чланове породице од дана, када по одредбама овог Правилника губе право на свој припадајући део породичне пензије.

Члан 76.

Поновни пријем у службу државних саобраћајних установа

Бивше чланове, пензионисане због случаја из тачке 1 и 2 чл. 24 овог Правилника, Управа пензионог фонда има право да подвргне прегледу лекарске комисије у сврху реактивирања.

Пензионер поново примљен у службу губи право на исплату пензије са даном у кога му припадају нове принадлежности.

У овом случају дотични постаје аутоматски члан Пензионог фонда од дана поновног ступања у службу, те му се приликом поновног одређивања пензије има раније време чланства да прирачуна новоме и на основу тога одреди величина пензије.

Време проведено у пензији не урачунава се у чланство.

Члан 77.

Губитак пензије

Пензију, односно право на пензију, губе службеници и пензионери:

1) губитком држављанства или ступањем у службу стране државе без нарочите дозволе надлежне власти;

2) сталним боравком у иностранству, ако за то нема надлежну дозволу сходно чл. 143 Закона о државном саобраћајном особљу;

3) у случају ако неоправдано изостане од службе дуже од пет дана или ако се по премештају без оправданих разлога у року за 8 дана од разрешења не јави на нову дужност;

4) пресудом редовног суда и по дисциплинској казни отпустом, аналогно тачкама 6, 7 и 8 чл. 24 овог Правилника;

5) ако се намерно осакати да би постао неспособан за службу;

6) ако пензионер буде од стране лекарске комисије фонда проглашен способним за вршење службе и у исту буде позват па се позиву не одазове;

7) женски члан, ако се докаже да јавно живи неморалним животом, и

8) смрћу.

Члан 78.

Породична пензија

Право на породичну пензију стиче породица члана Фонда у случају његове смрти, посље шестогодишњег чланства.

Од овога се изузимају:

1) случајеви из првог става тач. 1 чл. 64 овог Правилника;

2) случајеви у којима је жена законито разведена од мужа;

3) ако је удовица у часу смрти свога мужа била разстављена или разведена, па била разстава, односно развод, на темељу дотичног закона спроведена, или била то тек само чињеница, а муж није био обавезан да је издржава;

4) случајеви у којима брак није склопљен бар годину дана пре смрти мужа, изузев да је остало законито дете из тога брака, односно удовица осталла трудна;

5) ако је удовица склопила брак са својим мужем кад је он већ уживао пензију, а након тога није поново ступио у активну службу и радио најмање годину дана;

6) случајеви у којима је на дан склапања брака члан фонда имао 50 година живота, а жена му била преко 20 година млађа од њега.

Члан 79.

Израчунање породичне пензије

За рачунање породичне пензије основ је лична пензија члана фонда коју је имао, или би је имао да је пензионисан на дан смрти.

Ако је члан фонда умро пре него што је стекао право на личну пензију онда је за породичну пензију основ лична пензија коју би члан имао да је на дан смрти навршио пуних 12 година уплатеног чланства, а под условом да је стекао права на породичну пензију.

Породица оних чланова који на каквом државном послу буду повређени и од те повреде умру признаће се као основ за пензију онолико лична пензија колико би члан имао да је у часу смрти имао још 10 година чланства више. У случају да тај службеник нема ни 2 године чланства признаће се породици као основ за пензију пуних 12 година.

Тако установљена породична пензија дозначиће се само у том случају ако је већа од одмерене ренте по наредби Министарства саобраћаја о осигурању државног саобраћајног особља на случај несреће. У противном случају дозначиће се рента као већа.

Чланарину за ових 10 односно остатак до 12 година, плаћа државна саобраћајна установа Министарства саобраћаја аналогно чл. 73 овог Правилника.

Члан 80.

Подела породичне пензије и помоћи

Породична пензија припада на равне делове жени члана и деци рођеној у законитом браку или позакоњеној.

Више законитих жена члана муслимана рачунају се заједно као један члан породице.

На породичну помоћ има права и отац и мајка члана Фонда само у случају да је члан фонда био нежењен, да је оца и мајку издржавао, да је са њима у заједници живео и да ови нису способни за рад, а немају имања које би им давало толико прихода колико би им породична пензија према чл. 81 овог Правилника доносила.

Члан 81.

Количина породичних пензија односно помоћи

Породична пензија односно помоћ члана износи: за једно лице 50%; за два — 65%; за три — 75%, а за четири и више лица 85% од личне пензије члана фонда коју је имао, или би имао да је пензионисан на дан смрти.

Отац и мати сматрају се као једно лице.

Члан 82.

Решење о томе да ли постоји потреба да лица, којима припада породична пензија, исту примају одвојено, одредиће орган који одређује и пензију, на основу судске одлуке.

Ако за лице, које заједно са другима прима породичну пензију, наступи случај да му пензија престаје, осталима се има одредити према одредбама чл. 81 овог Правилника.

Члан 83.

Губитак породичне пензије

Породичну пензију губе:

I Удовице

- 1) преудајом;
- 2) губитком држављанства;
- 3) ако стално живе у иностранству без претходног надлежног одобрења, сходно чл. 143 Закона о државном саобраћајном особљу;
- 4) пресудом за кажњива дела, за која би члан изгубио личну пензију;
- 5) ступањем на рад у државним установама за време док тај рад траје;
- 6) ако се пресудом полициске власти утврди да јавно живе неморалним животом;
- 7) ако стекну коју другу помоћ од Државе или јавне установе, или ступе у манастир који није посвећен одгоју или нези болеснику, и
- 8) смрћу.

II Деца

- 1) када наврше шеснаест година живота, а женска и пре овога доба удајом. У случају редовног школовања продужује се уживање породичне пензије за децу до навршетка 18 година живота под условом успешног учења, а у случају сталне умне или физичке неспособности не, губи право под условом да су сиромашног стања;
- 2) губитком држављанства;
- 3) пресудом за кажњива дела, за која би и члан изгубио личну пензију;
- 4) примањем стипендије од Државе или мајке јавне установе, у новицу или натури, док стипендија траје, ако је иста већа од уживане породичне пензије, и
- 5) смрћу.

Члан 84.

Отпремина удове у случају преудаје

Удова која ужива породичну пензију па се преуда припада једногодишњи износ њој лично припадајуће пензије, као отпремнина једанпут за свагда.

Преосталој деци одредиће се количина породичне пензије по чл. 81 овог Правилника.

Члан 85.

Опремина члановима породице

Члановима породице, у случају да немају право на породичну пензију, припада као отпремнина бескаматна чланарина, коју је покојни члан уплатио, изузимајући наведене случајеве у чл. 78 овог Правилника.

Опремнина за сирочад дозначује се законитим туторима.

Члан 86.

Поступак при одређивању пензије

Шеф јединице дужан је повести поступак око одређивања како личне тако и породичне пензије, односно отпремнине и повратка чланарине по

чл. 85 овог Правилника, по службеној дужности, чим наступи случај, по коме се пензија и отпремнина одређује.

Непосредни старешина дужан је да случај пријави, а потребна документа пошаље најкасније у року од 15 дана Обласној управи пензионог фонда.

Чланови фонда, као и чланови њихових породица, дужни су у дотичним случајевима да поднесу потребна документа непосредном старешини.

Документа која треба приложити јесу:

I За одређивање личне пензије

- 1) докуменат о отказу или престанку службе;
- 2) члански лист;
- 3) домовница, и
- 4) крштеница.

II За одређивање породичне пензије удовици, деци, односно исплату отпремнине по чл. 85 овог Правилника

- 1) члански лист мужа, или решење о регулисању његове пензије;
- 2) умрлицу;
- 3) домовницу;
- 4) венчаницу;
- 5) уверење од надлежног општинског или парохијског звања (јупског уреда) о заједничком животу до дана смрти и да се није преудала;
- 6) крштеница деце испод 16 година, односно 18 година живота, и
- 7) уверење о владању.

III За одређивање породичне пензије сирочади

Сем докумената под II) овога члана још и:

- 1) умрлицу матере;
- 2) туторски декрет, и
- 3) потврду надлежне власти да сирочад не ужива од стране државне, јавне области или којег завода било какву помоћ, која би надмашила суму припадајуће породичне пензије.

IV За одређивање отпремнине по чл. 84 овог Правилника

- 1) венчаница о поновној удаји, и
- 2) решење којим јој је била одређена породична пензија.

V За одређивање породичне помоћи родитељима члана

Фонда по чл. 80 овог Правилника

- 1) уверење да је члан фонда био нежењен;
- 2) уверење да је издржавао оца и мајку;
- 3) уверење да је с њима живео у заједници;
- 4) уверење да су родитељи сиромашног стања; односно да немају прихода толико колико би им доносила пензија, по чл. 81 овог Правилника, и
- 5) уверење да су неспособни за рад.

Члан 87.

Обустава или снижење пензије

1) Пензија, која је призната члану или његовој породици, има се обуставити или смањити ако се накнадно утврди да на њу нема право, а признање односно одмеравање пензије је настало због непознавања правих околности.

2) Од примаоца пензије може се само онда захтевати да врати примљену пензију ако је доказано да је на основу неистинитих чињеница испослоја да му се призна пензија, или ако се докаже да је каквим кажњивим делом издејствовао пензију.

3) На овакво, као и на свако друго решење које Главна управа доноси на предлог Обласне управе пензионог фонда сталног помоћног особља, може се жалити у року од 30 дана министру саобраћаја.

Члан 88.

Исплате пензије

Исплату пензије вршиће Обласне Дирекције државних железница путем чека преко „Поштанске штедионице“.

Пензионери морају сваку промену свога места становља благовремено пријавити надлежној Обласној Дирекцији, са ознаком места поштанског уреда преко кога желе примати пензију.

Члан 89.

Решење о пензији и отпремници доноси министар саобраћаја по предлогу који му подноси Обласна управа преко Главне управе пензионог фонда сталног помоћног особља. Ово право министар саобраћаја може да пренесе на директора и њихове помоћнике.

Решење се доставља заинтересованим странкама и Главној контроли. Обе странке имају право жалбе Државном савету у року од 1 месец дана од дана пријема решења.

Управа Пензионог фонда сталног помоћног особља

Члан 90.

За вршење послова Пензионог фонда сталног помоћног особља у ресору Министарства саобраћаја установљавају се:

1) При Министарству саобраћаја главна управа пензионог фонда сталног помоћног особља у ресору Министарства саобраћаја, и

2) Обласне управе тога фонда при Обласним дирекцијама државних железница, које се после три године од установљења могу свести на једну централу.

Свака од ових Обласних управа, као и Главна управа, употребљаваће државни жиг са ознаком свога назива.

Управа пензионог фонда састоји се од управника и подручног особља.

Члан 91.

Обласне управе пензионог фонда сталног помоћног особља врше послове фонда не само оних службеника који припадају дотичним Обласним дирекцијама, већ и послове службеника других јединица државних саобраћајних установа које у управном погледу спадају под Генералну дирекцију, односно под Министарство саобраћаја, али се налазе на територији дотичне Обласне дирекције.

Ове обласне управе, као и Главна управа самосталне су јединице и у свом деловању независне од установа Болесничког фонда за државно саобраћајно особље.

Као такве оне самостално врше све административне, рачунске и финансијске послове, како је то прописано одредбама овог Правилника.

Члан 92.

Благајничке послове, као и остале радње везане за благајничку службу за обласне управе, врше саобраћајне установе са својим особљем, а на основи налога за исплату и наплату издатих по прописима овог Правилника на терет или у корист рачуна Пензионог фонда сталног помоћног особља.

Члан 93.

На челу сваке обласне управе стоји обласни управник Пензионог фонда сталног помоћног особља, који мора бити чиновник I категорије са факултетском спремом, а у рангу шефа отсека Обласне дирекције државних железница и мора испуњавати услове прописане за шефа отсека Обласне дирекције државних железница.

Члан 94.

У делокругу послова обласних управника Пензионог фонда сталног помоћног особља спада:

1) вођење административних и рачунско-финансијских послова Пензионог фонда сталног помоћног особља своје обласне управе;

2) доношење свих одлука, где је у питању примена прописа овог Правилника колико по одредбама овог Правилника није другајче предвиђено;

3) доношење мотивисаних предлога о изменама и допунама овог Правилника о повећању или смањењу чланских улога, и о свему ономе што може бити од значаја и користи по целисходно вршење послова Пензионог фонда сталног помоћног особља;

4) вођење надзора и контроле над радом подручног особља као и осталих саобраћајних јединица, и давање упутстава, у колико њихов рад има везе са функцијом Пензионог фонда сталног помоћног особља;

5) изрицање казне подручном особљу у смислу и границама прописа Закона о државном саобраћајном особљу;

6) непосредно вођење све преписке са свима државним саобраћајним установама, а по потреби и са осталим надлежствима.

Члан 95.

Обласни управник је уједно и наредбодавац за све исплате из Пензионог фонда сталног помоћног особља. Све налоге за исплату поред њега премапотписује и рачунополагач, који Обласној управи Пензионог фонда сталног помоћног особља мора бити додељен од надлежне саобраћајне установе из реда њених стручних чиновника за рачунско-финансијску службу.

Ови исплатни налоги пре исплате подлеже визи Месне контроле при дотичној Дирекцији.

Обласни управник и рачунополагач овога фонда солидарно одговарају за свој рад у смислу прописа Закона о државном саобраћајном особљу.

Члан 96.

Послови у обласној и Главној управи Пензионог фонда сталног помоћног особља подељени су у ове главне групе:

1) Група за завод и евиденцију предмета, архива и експедиција.

2) Група за личне и породичне пензије.

3) Група за књиговодство, и

4) Група за статус и статистику.

Члан 97.

Дотичне саобраћајне установе наплаћују по службеној дужности чланске улоге од подручног им сталног помоћног особља, обуставом по платним списковима, истовремено кад се овом особљу исплаћују њихове принадлежности.

Ове установе уједно су дужне уплаћивати и одговарајући принос Државе на име улога, за сваки месец или време за које се врши наплата улога од чланова.

Оне се уједно старају да благовремено добијају и потребне кредите за ове уплате.

Члан 98.

Исто тако саобраћајне установе врше и све исплате на рачун Пензионог фонда сталног помоћног особља по налогима како је то предвиђено у овом Правилнику.

Сва књижења рачунско-финансијске природе која се односе на послове Пензионог фонда сталног помоћног особља воде обласне управе у за себеним рачунским књигама, у форми која се зато споразумно утврди са главним управником Пензионог фонда и саобраћајном установом, и то једнообразно за све обласне управе Пензионог фонда, у колико се за то не би могле применити књиге и формулари прописани за рачунско-финансијску службу у дотичној Дирекцији.

Члан 99.

Саобраћајна установа мора да преда Државној хипотекарној банци на приплод вишкове суме Пензионог фонда сталног помоћног особља, најдаље у року за месец дана после извршених исплате на терет овог фонда за последњи месец.

Код ове банке ће се у споразуму са обласним и главним управником Пензионог фонда утврдити каматна стопа и отворити специјални рачун улога Пензионог фонда сталног помоћног особља за дотичну Обласну управу тога фонда.

Једном уложене суме код Државне хипотекарне банке саобраћајна установа не може подизати, ни у целости ни делимично, без нарочитог налога главног управника Пензионог фонда као једног наредбодавца за ове улоге, а главни управник за сваки овакав случај мора претходно прибавити овлашћење министра саобраћаја. Овако изузете суме могу се употребљавати искључиво за редовне потребе самога фонда, а ни за какву другу сврху.

Употреба пак уложеног новца Пензионог фонда сталног помоћног особља за друге сврхе, опет искључиво у корист фонда, може се извршити само по решењу Главне скупштине и одобрењу господина министра саобраћаја.

Основна главница овога Пензионог фонда ни у ком случају не сме се дирати.

Члан 100.

Посебни улози сваке обласне управе пензионог фонда сталног помоћног особља код Државне хипотекарне банке или њених филијала могу се превести делимично или у целости као јединствен улог Главне управе Пензионог фонда сталног помоћног особља.

И у овом случају наредбодавац је, за исплате из овог улога, главни управник Пензионог фонда који у даном случају поступа по одредбама чл. 99 овог Правилника.

Члан 101.

Саобраћајна установа мора извршити сваки налог, како за исплату тако и за наплату, од стране Главне и Обласне управе Пензионог фонда.

Налози за исплату имају се извршити најдаље у року од 5 дана, од дана пријема налога.

За неблаговремено извршење исплате по налогима поменутих управа, као и предаје вишкова на улог код Државне хипотекарне банке, лично су одговорни дотични шефови одељења саобраћајних установа.

Члан 102.

На челу Главне управе Пензионог фонда стоји главни управник који мора бити чиновник I категорије са факултетском спремом, у рангу шефа отсека Министарства саобраћаја и мора испуњавати услове прописане за шефове отсека Министарства саобраћаја, а поред тога мора имати најмање 12 година државне железничке службе.

Члан 103.

У делокруг послова главног управника спада:

- 1) вођење свих административних и рачунско-финансијских послова Пензионог фонда помоћног особља по прописима овог Правилника;
- 2) целокупан надзор и контрола рада свих обласних управа Пензионог фонда сталног помоћног особља;

3) давање упутстава и наредаба за целокупни рад обласних управа. Чини предлоге за обавезна тумачења овог Правилника, које решава господин министар саобраћаја по претходном мишљењу Железничког савета;

4) старање за једнообразно вршење свих послова код свих обласних управа Пензионог фонда и издаје за ту сврху све потребне обрасце;

5) старање да дотичне саобраћајне установе уредно уплаћују приносе за Пензиони фонд сталног помоћног особља, које Министарство саобраћаја мора давати по одредбама чл. 72 овог Правилника;

6) подношење Министарству саобраћаја извештаја са обласних и главних скупштина, са својим мишљењем;

7) подношење свога мишљења о предлозима обласне управе за измену и допуну Правилника, као и о повећању или смањењу чланских улога и по претходном мишљењу Железничког савета спроводи министру саобраћаја на надлежно решење;

8) доношење одлуке по жалбама противу решења обласне управе;

9) представљање Пензионог фонда сталног помоћног особља пред свима властима и лицима, и

10) изрицање казне подручном особљу, у смислу и границама Закона о државном саобраћајном особљу.

Члан 104.

Врховни надзор над радом Пензионог фонда сталног помоћног особља врши лично и непосредно министар саобраћаја, или преко лица нарочито овлашћених кад год за то потребно нађе, и у колико ову дужност не би пренео на главног управника коме су иначе непосредно потчињењи и одговорни обласни управници Пензионог фонда за целокупан њихов рад.

Члан 105.

Сва преписка између Управе и чланова фонда односно породичних чланова, ослобођена је у смислу чл. 112 Закона о државном саобраћајном

особљу свих такса. Исто тако од ових такса ослођена су и сва докумената која се односе, било од чланова Фонда или од чланова породице умрлог члана, за регулисање пензије или других примања од Фонда.

Члан 106.

Администрацију врше државне саобраћајне установе према Фонду бесплатно.

Члан 107.

Обласни управник Пензионог фонда сталног помоћног особља у споразуму са саобраћајном установом мора саставити годишњи завршни рачун најдаље у року за три месеца по истеку рачунске године.

Завршни рачун потписује директор дотичне обласне дирекције државних железница са начелником Општег одељења и шефом рачунског отсека, као и обласни управник Пензионог фонда са рачунополагачем, а мора бити оверен од стране Месне контроле.

Ове завршне рачуне достављају Обласне дирекције преко Главне управе Пензионог фонда фонда Генералној дирекцији, ради састава једног општег годишњег завршног рачуна за све приходе и расходе Пензионог фонда.

Члан 108.

Поред завршног рачуна, наведеног у чл. 107 овог Правилника, обласни управник Пензионог фонда сталног помоћног особља мора спремити годишњи извештај о целокупном осталом раду Обласне управе овог Фонда.

У овом извештају обласни управник дужан је уједно изнети и све своје примедбе и предлоге, који би по његовом мишљењу могли утицати за бољу и целисноднију организацију послова и експедитивније вршење исте.

Ови извештаји достављају се Главној управи за састав општег годишњег извештаја.

Члан 109.

Општи годишњи извршни рачун као и извештај Главне управе Пензионог фонда, морају бити штампани ради расподеле члановима и објављени преко „Службених новина“ саобраћајних установа најмање 15 дана пре сазива Обласне скупштине пензионог фонда, којој сви извештаји морају бити поднесени на увиђај и дискусију ради доношења закључака по истоме.

Скупштина Пензионог фонда сталног помоћног особља

Члан 110.

Сваке године сазивају се Обласне скупштине, а Главна се сазива само у случајевима предвиђеним у овом Правилнику.

Обласну скупштину при свакој Обласној управи Пензионог фонда сталног помоћног особља сазива обласни управник најдање у року од месец дана после извршених избора скупштинара.

У распису за сазив Обласне скупштине, мора бити назначен дан, час и место састанка ове скупштине за пре подне,

Ако у одређеним дан и час не би биле присутне најмање по $\frac{3}{4}$ чланова, и од изабраних и од именованих скупштинара, Обласна скупштина одлаже се на назначени час после подне истог дана, када ће се приступити раду без обзира на број присутних скупштинара.

Члан 111.

Скупштина бира претседника између присутних скупштинара тајним гласањем. За претседника је изабран онај који добије највећи број гласова. Претседник ове скупштине предлаже избор једног деловође и тројице оверача записника.

Известилац Обласне скупштине је обласни управник Пензионог фонда сталног помоћног особља за административне, а рачунополагач овог Фонда за рачунско-финансијске послове истог Фонда.

Закључци и предлози Обласне скупштине подносе се преко главног управника Пензионог фонда сталног помоћног особља на увиђај и решење министру саобраћаја.

Члан 112.

Мандат скупштинара Обласне као и Главне скупштине траје три године.

Главну скупштину Пензионог фонда сталног помоћног особља сачињавају делегати од скупштинара свих Обласних управа.

Изабрани и наименовани скупштинари сваке Обласне управе пензионог фонда сталног помоћног особља бирају за главну скупштину између себе по 5 делегата.

Главну скупштину сазива главни управник овога фонда најдаље за три месеца после одржаних обласних скупштина, а у случајевима предвиђеним у чл. 114 овог Правилника.

Члан 113.

Закључци обласних скупштина Пензионог фонда сталног помоћног особља доносе се прости већином гласова, седењем или стајањем. Тајно гласање врши се на захтев најмање 5 делегата или претседника.

У случају једнаке поделе гласова одлучује она страна којој се придржује претседник.

Целокупан материјал рада Обласне скупштине претседник предаје обласном управнику Пензионог фонда а овај га спроводи на даљи рад главном управнику.

Члан 114.

За одржавање и конституисање Главне скупштине пензионог фонда сталног помоћног особља важе сви прописи наведени у овом Правилнику за Обласну скупштину.

Главни управник је известилац Главне скупштине пензионог фонда сталног помоћног особља.

Главна скупштина сазива се само у случају предвиђеном у чл. 99 овог Правилника, или кад се ради о изменама и допунама овог Правилника, или смањивању или повећању чланских улога. У противном Главна скупштина не сазива се.

Члан 115.

За сваку обласну скупштину пензионог фонда сталног помоћног особља бирају се тајним гласањем по 10 скупштинара и по 5 заменика.

Исто толики број скупштинара и заменика именује министар саобраћаја на предлог дотичне Дирекције између својих чиновника.

Заменици се позивају на упражњена места скупштинара и то по реду како су у списку изборног одбора назначени.

Право гласа за избор скупштинара имају сви активни чланови Пензионог фонда сталног помоћног особља, а за скупштинаре могу бити изабрани само они који су по прописима овог Правилника стекли право на пензију.

Члан 116.

Избори се закazuју расписом обласног управника Пензионог фонда сталног помоћног особља и врше се радног дана, истовремено код свих државних саобраћајних јединица.

Избор скупштинара врши се тајним гласањем.

Сваки члан Пензионог фонда сталног помоћног особља подноси гласачку листу са именима десет скупштинара и пет заменика.

Ову гласачку листу без потписа члан затвара у коверту и лично предаје изборној комисији. На коверти, у којој је затворена гласачка листа, има бити написано:

„Гласачка листа за скупштинаре Пензионог фонда сталног помоћног особља при Обласној управи овог фонда у”.

На ове коверте мора бити утиснут и жиг Обласне управе пензионог фонда сталног помоћног особља, које ће ова Управа благовремено сама израдити на терет фонда и разаслати дотичним саобраћајним установама за благовремену расподелу подручним јединицама, код којих ће гласање бити вршено.

Члан 117.

Изборну комисију сачињавају три члана, од којих је један регулисан службеник, а друга двојица су чланови овога фонда. Регулисани службеник је уједно и претседник ове изборне комисије.

Комисију одређује шеф дотичне јединице код које се врше избори.

Ова комисија прима непосредно гласачке листе од чланова Пензионог фонда сталног помоћног особља на начин предвиђен овим Правилником. По свршеном гласању, које траје од 8 до 14 сати, изборна комисија ће истога дана запечатити све примљене гласачке листе у једном омоту коме прилаже гласачки списак свих чланова фонда дотичне јединице, оверен од стране шефа службене јединице, као и списак оних чланова фонда који су гласали. Оба списка оверавају чланови изборне комисије и потписују све гласачке коверте на пољини, преко лепљеног места, стављајући округли жиг јединице.

Овако сређене и упаковане гласачке листе, са потписом изборне комисије и печатом на самом омоту, предаје ова комисија истога дана шефу јединице који их је дужан одмах још истог дана упутити Обласној управи пензионог фонда сталног помоћног особља, са својим спроводним актом.

Члан 118.

Надлежна Обласна дирекција, на захтев Обласне управе пензионог фонда сталног помоћног особља у међувремену док се врше избори скупштинара, именује изборни одбор од 6 лица из седишта Обласне дирекције за преbroјавање гласова.

Три од именованих чланова изборног одбора морају бити чланови Пензионог фонда сталног помоћног особља.

Претседник овога одбора је најстарији по рангу.

Седми дан по свршеним изборима изборни одбор састаје се у Обласној управи пензионог фонда сталног помоћног особља где записнички прима све приспеле и неповређене пакете гласачких листа а затим утврђује исправност гласачких листа и списак изабраних скупштинара, или у случају какве неправилности предлаже поништење избора,

уједно и расписивање накнадних поновних избора дотичне јединице.

О свему овом води се записник у који се уносе све примедбе које имају утицај на ваљаност извршених избора.

Овај записник редовно потписују, на свакој седници и коначно, сви чланови изборног одбора.

Рад изборног одбора је почсан, без икаквог хонорара, а врши се за време канцеларајских часова.

Члан 119.

Обласни скупштинари и делегати за главну скупштину примају дневнице по Правилнику споредних припадајућих службеника државних саобраћајних установа, а најмање по 100 динара дневно и то само ако нису из места седишта скупштине. Ови издаци падају на терет фонда.

III ДЕО

ГЛАВА VIII

Прелазна наређења

Члан 120.

Сва објашњења, упутства и наређења, ради извршења административних послова за увођење у живот овог правилника, издаваће Министарство саобраћаја.

Члан 121.

Све помоћно особље државних саобраћајних установа разврстаће се према чл. 40 овог правилника у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Члан 122.

Канцеларијско помоћно особље задржава исте своје припадајуће службенике које је имала на дан ступања у живот овог Правилника, а за даље напредовање поступиће се по одредбама овог Правилника.

Члан 123.

Раденици задржавају исту дневницу коју су имали на дан ступања овог Правилника, а превод на нову шему по чл. 40 овог Правилника извршиће се на следећи начин:

1) Занатлије, према годинама службе у државним саобраћајним установама и признатим годинама рада у другим предузећима, по чл. 39 овог Правилника, превешће се у степене и одредити одговарајућа основна дневница по чл. 40 овог Правилника, а вишак дневнице сматрати као увећану дневницу. У случају да је ова увећана дневница већа од дозвољене увећане дневнице како је одређено у чл. 42 овог Правилника задржаће исту дневницу до изједначења са одговарајућом групном раднику, како по годинама службе тако и по способности. Ако је пак дневница мања од основне дневнице која би му следовала према признатим годинама рада, онда ће се наредним повишицама изнивелисати у границама буџетске могућности;

2) за полукалифоване раденике рачунају се године за одређивање степена и основне дневнице од дана постављања за полукалифованог радника. Раније године службе у државним саобраћајним установама проведене у својству простог физичког радника рачунају се само за стицање сталности за чланство Пензионог фонда, а према одредбама овог Правилника. У случају да је увећана дневница већа од предвиђеног максимума,

или пак садања дневница мања од основне дневнице поступиће се аналогно тачки 1 овог члана.

Исто важи и за просте физичке раденике за вршење сталне службе.

Члан 124.

За превод раденика са постојећег на нови начин, а према горњем упуству, свака саобраћајна јединица саставиће спискове у дупликату по врстама раденика, т. ј. за занатлије, полукувалификоване и просте физичке раденике за вршење сталне службе, са овим главним подацима: име и презиме, звање, године рођења, држављанство, је ли регулисао војну обавезу, број признатих година проведених на раду у државним саобраћајним установама, број признатих година у другим предузећима, колика је садања дневница, колика је одговарајућа основна дневница, који степен и колико увећана дневница. На крају сваког списка, а по означеним врстама раденика, извести колика је просечна досадања дневница, просечна основа, као и проценат увећане дневнице по новом. Ове спискове са свима документима, на основу којих ће се извршити превод, поднеће своме одељењу са предлогом на надлежни поступак.

Начелник одељења одредиће комисију од три члана, која ће цео овај материјал детаљно прегледати, превод службеника извршити и спискове у колико су тачни оверити, од којих ће један списак задржати у одељењу, а други, са потврдом начелника да се слаже са извршеним преводом, доставити дотичној јединици. Ове спискове треба чувати као главни докуменат.

Члан 125.

Једновремено ће државне саобраћајне јединице предложити одељењу све раденике које треба утврдити за сталне. На основу поднетих доказа, а према одредбама члана 20 овог Правилника, признаће им се сталност, утврдити број сталних година рада при државним саобраћајним установама и издати решење.

За одређивање сталних година рада узимају се у обзир само године рада проведене у државним саобраћајним установама.

Члан 126.

Сва објашњења, упуства и наређења, ради извршења осигурања сталног помоћног особља по овом Правилнику, издаваће Главна управа са обласним управама пензионог фонда сталног помоћног особља државних саобраћајних установа. Одмах по ступању на снагу овог Правилника поставиће се главни и обласни управници Пензионог фонда.

Главни управник, у споразуму са обласним управницима и саобраћајним установама, спровешће у најкраћем року организацију целокупне службе пензионог фонда сталног помоћног особља.

Члан 127.

Обласне управе пензионог фонда сталног помоћног особља, на основу издатих решења о сталности и признатих сталних година службе а по прегледу поднетих докумената, донеће одлуку за пријем у чланство, признање ранијих година за чланство како одредбе овог Правилника прописују.

Члан 128.

За чланове постојећих пензионих фондова, који се укидају ступањем у живот овог Правил-

ника, као и за оне службенике где нису постојали такви фондови, поступиће се на следећи начин:

1) Оним службеницима који су се на дан ступања овог Правилника на снагу затекли као чланиви постојећих фондова при државним саобраћајним установама има се урачунати све време признатог чланства тих фондова, с тим да уплате за то време разлику уплаћене чланарине по старом и овом Правилнику пензионог фонда сталног помоћног особља;

2) оним пак службеницима где нису постојали пензиони фондови, али су раније по одредбама болесничког фонда и помоћног фонда особља српских државних железница били донекле осигурани за случај старости и изнемогlostи па им је осигурање одредбом министра саобраћаја М.С.бр. 16.276/22 обустављено до доношења овог Правилника, а који су се на дан ступања на снагу овог Правилника затекли у служби државних саобраћајних установа и стекли би сталност по одредбама овог Правилника пре навршетка 36 година старости, урачунаће се у чланство све време проведено у служби после 24 године старости, с тим, да за признато време накнадно уплате износ чланарине.

Уплате разлике чланарине за службенике под 1) као и накнадна уплата чланарине за службенике под 2) врши се од једном или у месечним оброцима, како је одредбама овог Правилника предвиђено.

У случају да овакав члан фонда, на кога се односи тачка 1 и 2 истог члана, постаје неспособан за рад или умре пре него што уплати целокупан износ за признато време чланства, а има преко 12 односно 6 година признатог чланства, лична односно породична пензија има се одредити према признатим годинама чланства, а остатак не наплаћеног износа има се наплаћивати обуставом од месечних пензијских принадлежности до наплате, сходно чл. 71 овог Правилника;

3) Оним службеницима који су стекли сталност по одредбама овог Правилника признаће се за чланство раније године службе ако су уплатили одговарајући улог за то време од једном или у месечним оброцима, како је прописано овим Правилником.

Остали службеници који до 36 године старости немају раније године рада у државним саобраћајним установама да би им се по одредбама овог Правилника те године могле урачунати за стицање сталности не могу добити сталност нити постати члановима овог фонда.

Члан 129.

Пензије, како личне тако и породичне, признаје се пре ступања на снагу овог Правилника а по одредбама до сада постојећих пензионих фондова исплаћиваће се и даље по одредбама Правилника дотичних пензионих фондова.

Они службеници, где нису постојали Пензиони фондови али су раније по одредбама Болесничког фонда и Помоћног фонда особља српских државних железница били донекле осигурани за случај старости и изнемогlostи а у чл. 128 под 2 овог Правилника нису предвиђени, ако су се на дан доношења решења М.С.бр. 16.276/22 затекли у служби и стекли право на помоћ по прописима по менутих фондова, уживају право на помоћ по прописима истих, а на терет Болесничког фонда.

Ово важи и за чланове породица оних бивших службеника који су умрли у међувремену од дана решења М.С.бр. 16276/22 до дана ступања на снагу овог Правилника.

Члан 130.

Овај Правилник издат на основу чл. 6 Закона о државном саобраћајном особљу од 28 октобра 1923 године, ступа у живот кад га одобри претседник Министарског савета, а обавезну снагу добија од дана објаве у „Службеним новинама”.

Ступањем на снагу овог Правилника укида се Привремени правилник за занатлије и раднике са изменама и допунама по наређењу М.С.бр. 18.346 од 2 јуна 1920 године и све накнадно издате измене и допуне.

Заступник министра саобраћаја,
министар без портфоља,
Д-р К. Кумануди с.р.

Господин претседник Министарског савета дао је своју сагласност актом П.М.С.бр. 274 од 10 јуна 1930 године.

310.

На основу § 33 Закона о болницама, а у споразуму са министром грађевина, прописујем:

УРЕДБУ О САНИТЕТСКО-ТЕХНИЧКИМ ПРОПИСИМА ЗА ГРАЂЕЊЕ ЈАВНИХ БОЛНИЦА

Величина болнице

§ 1.

Мале болнице су, у смислу ове уредбе, које имају до 50 постеља закључно за болеснике; средње оне са преко 50—300 болесничких постеља, а велике оне, које имају више од 300 болесничких постеља.

Земљиште (место) за подизање болнице

§ 2.

Болница се може градити само на земљишту погодном у хигијенском погледу, које јеовољно осућено, слободно у природи, суво и оцедно; да има бар толико природног пада да атмосферска вода и отопина лако отичу, у колико се не упију; да није у близини устајалих вода, барутнина и отворених канала са нечистим течностима, садањима или напуштеним грбља; да је удаљено од занатских, индустријских и других постројења и установа, које причињавају досадна и шкодљива испарења и текућине; да није насыпано разноврсним материјалом, у коме је било органских материја, него постало под природним утицајем у току векова; да није водоплавно и да је на периферији насеља у слободној природи, али за средње и велике болнице не у правцу где се очекује проширење насеља, да се по могућству избегавају северни и источни ветрови и тражи слободан положај према југу.

Величина земљишта

§ 3.

Земљиште за болницу мора имати толико површине да на сваког предвиђеног просечног болесника долази најмање по 100 квадратних метара, рачунајући у тај број и потребну површину за одмориште и шетњу (башту-парк) болеснику.

Но у приликама повољним при прибаљању земљишта, или кад се имају на расположењу државна, бановинска, општинска, задужбинска и поклонећа земљишта, може се за болницу употребити веће земљиште на привредне и друге стручне потребе болнице или других санитетских установа.

Заштита болничких зграда од прашине јавних друмова (путева, цеста).

§ 4.

Ако је болничко земљиште на јавном друму (путу, цести) болничка зграда треба да је постављена толико удаљено од пута, да прашина са истога, при саобраћају, не досађује болесницима (у колико други какав сигури технички начин не би био примењен ради отклањања те прашине).

Удаљење болесничких зграда међусобно и од суседних зграда

§ 5.

Прозорски видови просторија, које су намењене за сталан боравак болесника, морају бити удаљени од осталих зграда најмање 15 метара а остали најмање 9 метара.

Дневна светлост болесничких соба.

§ 6.

Све болесничке собе морају бити осветљене не-посредном небесном светлошћу т. ј. да на сваку тачку патоса може дејствовати улазни светлосни угао од најмање 5° висине. Ако суседна земљишта још нису изграђена толико, колико допуштају грађевински прописи, то се при грађењу болнице треба постарати да горњи услов буде испуњен.

§ 7.

Није допуштено подизати болничке зграде тако да међупростор (двориште) буде са свију страна опкољен зградама.

Степеници

§ 8.

Уваки спрат намењен за више од 40 постеља мора имати два степеника са изласцима напоље.

Пријемно одељење

§ 9.

У средњим и великим болницама потребно је за пријем и преглед болесника одељење са засебним улазом споља.

Ходници

§ 10.

Коридори (ходници) са више од 5 м. дужине морају бити најмање 1.80 м. широки и да се могу довољно проветравати и грејати. Ходници дужи од 25 м., на којима су болесничке сале и собе треба да су једнострano поседнути.

Осигурање од влаге

§ 11.

Болесничке просторије у целој површини темеља и патоса морају се осигурати од продирања влаге.

Просторије, чији патос не лежи најмање 30 см. над површином земљишта, не смеју се употребити за болеснике.

§ 12.

Болничке собе, које добијају дневну светлост од једне стране, не смеју се поставити према северу.

Зидови, врата и прозори

§ 13.

Зидови болесничких соба треба да су глатки, у операционим и породиљним собама, као и просторијама за заразне болести, још и подесни за прање и са заокругљеним угловима.

Врата и прозори треба да су једноставна, заокругљеног профилирања, подесна за прање и бришење, а непогодна за скупљање прашине.

Степеници

§ 14.

Главни степеници за спратове са више од 25 постеља треба да су несагорљиви (издржљиви у ватри), а за спратове испод 25 постеља да су заштићени од ватре (осигурани од ватре), у смислу грађевинских прописа. Главне степенице треба поставити без вијугања са правим подестима, исте ширине као и они, и најмање 1,30 м. широким, за један спрат, а 1,50 м. за 2 спрата и више спрата, а степенице да имају најмање 30 см. ширине а 15 см. и највише 16 см. успона (висине).

Степеници морају добивати светлост и ваздух непосредно споља. Све веће болнице, нарочито оне са више спрата, треба да имају два главна степеника.

Споредни степеници могу бити 0,80—1,90 м. ширине, а газишта и успони 28/18 см. највише.

Патоси

§ 15.

Патоси (подови) свих болесничких просторија треба да су до крајњих граница могућности непропустиљиви за течности и тако израђени да заштите болеснике од расхлађења т. ј. да буду лоше топлоноше и што мање звук спроводе.

Прозори

§ 16.

Болесничке собе, као и све споредне просторије за болеснике, одељењске кујне, ходници и степеници морају имати прозоре, који непосредно гледају у слободну природу; при томе мора прозорска површина у собама са више постеља износити најмање 6 део површине патоса, а у собама са једном постељом најмање 2 кв. метра.

§ 17.

У просторијама, где су смештени оболели од заразних болести или изнемоглих, који леже стално у постељи, препоручује се још већа прозорска површина него што је одређено у § 16.

§ 18.

Сви прозори у болесничким собама морају се снабдевати подесним средствима за заштиту од сунчаних зрака.

Кубатура ваздуха

§ 19.

Сваки болесник мора имати, у собама са више постеља, ваздушног простора од најмање 30 кубних метара, на 7,50 кв. метара површине патоса, а у собама са једном постељом ваздушног простора од 35 куб. метара на 10 кв. метара површине патоса. За децу испод 14 година 15 куб. метара на 5 кв. мет. патоса. При израчунавању ваздушног простора не узимаје се у обзир висина преко 4 м.

Највећи број постеља у једној сали

§ 20.

Више од 12 постеља у једној болесничкој просторији не сме се поставити.

Обданице

§ 21.

За болеснике, који повремено не леже преко дан у постељи, могу се предвидети и установити у свакој болници за свако одељење или сваки спрат најмање једна засебна обданичка просторија такве величине, да на сваког болесника дође по 2 кв. метра, односно најмање величине до 20 кв. мет. Затворене веранде, које се могу доволно загревати могу се такође употребити као обданичне просторије. Но такве обданице могу се привремено, и у нужди употребити и за боравак тежих болесника.

Грејање, проветравање, осветљење

§ 22.

Све болесничке сале и собе и просторије, које употребљују болесници, морају се тако подесити да се лако и беспрекорно могу грејати, проветравати и осветљавати.

Пећи и собне цеви централног ложења треба да су са свију страна приступачне, а ове последње да су по могућству у свима болесничким просторијама постављене испод прозора.

§ 23.

Прозори болесничких просторија, ходника и степеница, треба да су подешени тако да се могу лако отварати и бити снабдевени подесним трајним направама за проветравање.

Минимум количине воде за сваког болесника

§ 24.

Свака болница мора имати довољно, хигијенски исправне воде на лицу места и то најмање толико да на сваку болесничку постељу дође просечно по 150 литара дневно.

Отклањање нечистих течности и измети

§ 25.

Свака болница мора имати подесни систем одвојења нечистих и осталих течности и уклањања отпадака и измети (канализација, нужничке јаме и др.) и то на начин сигуран и беспрекоран у хигијенском погледу. Избацивања и измети оних болесника, код којих постоји сумња да садржавају узрочнике болести (бациле и др.) морају се одмах неодложно на лицу места у болници темељно дезинфекцијати и учинити безопасним.

Нужници

§ 26.

Нужници се не смеју поставити сасвим близу уз болесничке собе, него између њих треба да буде међупростор. Пред нужником мора бити једна просторија, у коју се прво уђе. И нужник и та просторија морају бити добро видни, стално за проветравање подешени и да се могу затревати; обе те просторије морају имати најмање по један прозор, који добија ваздух непосредно споља. Величина нужника најмања је 1,00/1,50 м. површине.

Нужници морају бити довољно пространи: најмање 1 нужник за 15 болесника мушких и један

за 10 женских. Мушки треба да имају у особитом одељку нужника писоар. За особље за негу болесника треба да има засебан нужник, одељен од болничког.

Нужници ће бити постављени према северу или североистоку.

Патоси нужника и његове предпростије треба да су израђени у материјалу непропустљивом за течности и погодном за прање; видови морају бити глатки и такође подесни за прање.

Инсталацији и конструкцији нужника у болници има се обратити при градњи особита пажња, те да функционисање буде трајашно, а у случају техничког квара оправка лака и приступачна.

У сваком случају нужник мора бити уређен за испирање водом.

Купатило

§ 27.

Свака болница мора имати за сваки одељак просторију за купање болесника. Величина купатила одређује се приближно тако, да на сваких 15 болесника дође по 1 када, постављена тако да се болеснику може прићи са свију страна; сем тога поставити у истој просторији неколико тушева са полуутвореним ћелијама за лаке болеснике и особље за негу болесника. Има се предвидети и купатило за лекаре, као и купатило за болеснике при пријему и ступању болесника у болницу.

У болницама преко 300 постельја треба предвидети и средишње купатило с кадама и душевима за болеснике и особље. Таква купатила могу се проширити и на особите терапијске циљеве.

Амбулантна соба

§ 28.

Свака болница мора имати собу за лекарске прегледе и испитивање као и просторију, која ће служити за прву помоћ, превијање, лечење и др.

Собе за појединце

§ 29.

У болници се морају предвидети и мање и појединачне собе за болеснике, које треба издвојити, независно од смештаја заразних болесника из § 37 ове уредбе.

Приручна кујна

§ 30.

У свакој болници мора бити једна особита просторија за загревање јела пре расподеле, за спровођање чаја, млека и др.

Све просторије поменуте у §§ 28—30 предвиђаје се у средњим и великим болницама према потреби у већем броју.

§ 31.

Свака болница мора имати у мери и обиму предвиђене њене величине и стручне потребе, собе за операције са нарочитим хигијенским и хируршким уређењем, у којима се и асептичне операције могу вршити.

Економне просторије

§ 32.

Економне просторије: кујна, перионица, по други, магацини и др. морају се тако предвидети и поставити да стварно у болничке собе и боравишта не смеју доспети испарења и ларма из тих просторија.

У свима велиkim болницама те просторије треба поставити у засебној згради или засебном делу зграде.

Дезинфекције просторије

§ 33.

Свака болница мора имати дезинфекције апарате у засебној згради или засебном делу зграде према својој потреби и сврси.

Капела — соба за секције

§ 34.

За умрле мора свака болница имати засебну просторију, која само тој сврси служи као капела. Средње и велике болнице морају имати за ту сврху нарочиту зграду или засебни део зграде са довољно просторија за религиозни обред и за вршење секције.

§ 35.

Допуштено је да перионица, капела и просторије за дезинфекцију могу бити подигнуте под једним кровом, ако су масивним зидовима потпуно одељене једна од друге. Само чиста страна дезинфекције просторије сме бити у вези са перионицом.

Мушки и женски болесници у засебним собама и одељењима

§ 36.

Мушки и женски болесници, изузевши децу, до 10 година, морају се сместити у засебне просторије болнице; у средњим и великим болницама шта више у засебним болничким одељењима.

§ 37.

За изолацију (издавање) болесника од заразних болести морају се у свакој болници установити засебне собе са нужницима, купатилима и кухињом за чај. У средњим и великим болницама морају се те просторије предвидети у засебној згради а у малим болницама бар у засебном одељењу болничке зграде са засебним улазом споља.

§ 38.

Кујна, перионица, капела и соба за секцију морају бити таквим материјалом, бар у висини до 2 метра од патоса, изнутра постављени, да се могу лако прати. И патоси се морају тако израдити да су сасвим непропустљиви за течности и да се лако могу прати и дезинфекцирати. Мора се предвидети да се у тим просторијама каналом лако одводе течности.

§ 39.

У случајевима, кад се у пређашњим зградама болничким или при адаптирају других зграда за болничку потребу, врше преправке, доправке и граде нова болесничка одељења или нови делови пређашњих одељења, морају се при томе испунити услови за израду таквих просторија, који су одређени за градњу нових болница у досадаљим парagraфима ове уредбе.

Заводи за душевно оболење, епилептичаре и слабоумне

§ 40.

За одељења или просторије за оне, који стално или само повремено дају леже у постельји, за раздражење, немирне или којима је особита нега потребна, за немоћне и нечисте болеснике, (пријемнице, сале за посматрање, одељења за хакектичне,

просторије за нечисте, и слично) важе прописи §§ 2—39 ове уредбе.

Али допуштена су одступања од тих параграфа за поменуте просторије, ако би примена тих услова спречавала сигурно чување болесника или прегледност тих просторија или би особити односи и околности тих завода захтевали таква одступања. Но и у тим изузетцима мора се ипак осигурати довољна видност, грејање и брижљиво проветравање.

§ 41.

За душевно оболеле, који преко дан не употребљавају спаваће собе, који су снажни и сасвим чисти, може се за једног болесника минимум кубатуре ваздуха смањити на 15 м³, а површина патоса обданичне просторије на 1 кв. метар.

Радионице за њих смеју се сместити у видним, сувим и добро проветреним просторијама сутерена.

§ 42.

Код одељења за душевно оболеле, која не потпадају под одредбу § 40, нарочито код колонијалних зграда, сеоских кућа и вила за мирне и телесно снажне болеснике, није потребно примењивати одредбе §§ 2—39. По себи се разуме да се и за такве болеснике у погледу грејања, проветравања, осветлења, снабдевања водом и уклањања измета и нечистих вода морају применити општи хигијенски прописи.

Заводи и опоравилишта за нервне болести, за алкохоличаре и сличне установе

Одредбе ове важе и за болнице за нервне болести, опоравилишта за нервне болеснике, заводи за алкохоличаре и сличне установе. Али у свакој болници за нервне болести и др. морају се просторије за стално лежеће, немоћне и кахектичне болеснике, предвидети у смислу § 40, као и довољно купатила, могућности за запослење (занимање) и довољно површине за кретање у слободној природи.

Изолацијоне просторије у заводима за душевне болести

§ 43.

У малим заводима за душевно оболеле, епилептичаре и слабоумне испод 25 постеља треба да има најмање једна погодна просторија од 40 куб. мет. ваздуха за издавање (изолација) болесника, а у средњим заводима најмање две такве просторије. Велики заводи морају имати више таквих просторија, а нарочито и за изолацију заразних болесника.

Лечилишта за плућне болести

§ 44.

Лечилишта за плућне болести, као и одељења за те болести у јавним болницама потпадају под одредбу §§ 1—39. У тим заводима и одељењима морају се предвидети просторије за забаву и занимање, као и лежишта под кровом за лечење у слободној природи, према величини тих завода или одељења.

За оне болеснике, који дају не употребљавају спаваће собе (с обзиром на лежишта у слободној природи и др.) допуштено је, под сигурном претпоставком издашног проветравања, видности и постојања обданишта, смањење ваздушног простора у спаваћим собама са више постеља на просечно 20 кубних метара, код деце испод 14 година на 12 кубних метара по постељи.

Шумска опоравилишта, феријалне колоније и сличне установе

§ 45.

За опоравилишта у шумском пределу, домове феријалних колониста и сличне установе, важе прописи §§ 42 и 43.

Породилишта, азили и домови за бабице, за одојчад; дечја обданишта и слично

§ 46.

За породилишта, азиле и домове за бабињаре, домове за одојчад, дечија обданишта и сличне заводе или одељења у општим болницама, важе §§ 2—39 за оне просторије у којима се смештају породиље, бабињаре и болесна одојчад, с тим да у собама са више бабињара за сваку од њих са дететом буде најмање 30 кубних метара, а у посебној соби на једну бабињару с дететом најмање 40 куб. метара ваздушног простора.

§ 47.

У породилиштима са више од 4 постеље мора се предвидети нарочита соба за порођаје са прописним уређајем. Но у породиљним заводима, који служе и за лечење женских болести и немају више од 10 постеља, породиљна соба може се уједно употребити и као операциона соба.

За остале просторије, нарочито оне за труднице, важе прописи § 42.

§ 48.

За породилишта са најмање 10 постеља потребна је најмање једна соба за изолацију оболелих од бабиње грознице и за септични побачај, са заједничким нужником, купатилом и дезинфекцијоним апаратом за рубље и др.

§ 49.

У домовима за одојчад, дечијем обдаништима и сличним установама мора бити у просторијама за здраву одојчад и малу децу ваздушног простора најмање 10 кубних метара за сваку постељу; а у собама за болесну одојчад и малу децу најмање 10 кубних метара на свако дете.

Одступање од прописа у особитим случајевима

§ 50.

У особитим случајевима може се у заводима за извесне болеснике на пр. који болују од очних болести учинити отступања од прописа § 12.

Заводи и домови за богаље и ортопедске установе

§ 51.

За завод и домове за богаље и ортопедске заводе важе прописи у смислу §§ 42 и 43.

Закључне одредбе

§ 52.

Отступања од прописа ове уредбе може бити само по одобрењу министра социјалне политике и народног здравља и то само изузетно и у особито нужним случајевима економских, грађевинско-техничких, санитетских и других разлога, но и то под условом да су основни хигијенски прописи испуњени.

§ 53.

Ова уредба важи од дана објаве у „Службеним новинама“.

С.бр. 12.322
6. јуна 1930. године
Београд

Министар социјалне политике
и народног здравља,
Никола Прека с. р.